

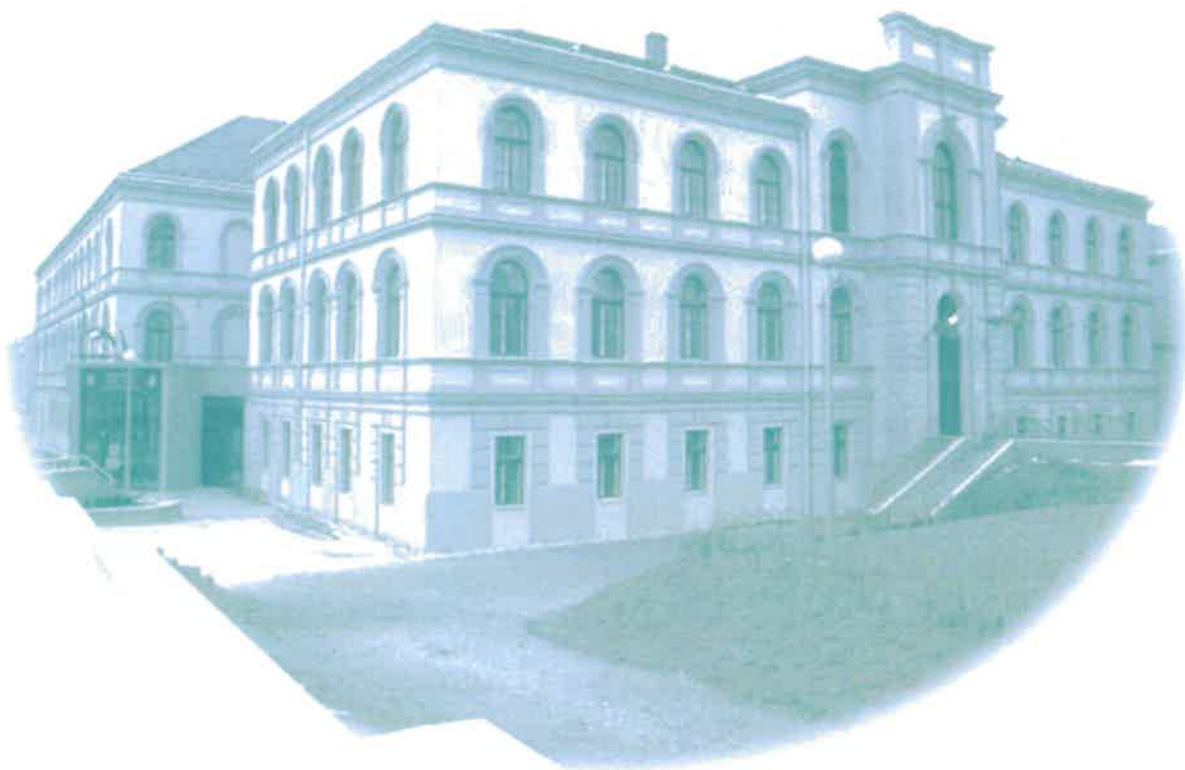

PÁPAI BARTÓK BÉLA ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
8500 Pápa, Korona utca 27. • Tel: 89/313–116 • E-mail: bartok@papaitk.hu

PÁPAI BARTÓK BÉLA ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

OM AZONOSÍTÓ: 040150

PEDAGÓGIAI PROGRAM

*„A lelki gazdagodás hatalmas forrásai erednek a zenéből. Azon kell lennünk,
hogy minél többek számára megnyíljanak”*

Kodály Zoltán

Pápa, 2025. szeptember 01.

Tartalomjegyzék

I. Az intézmény adatai	9
II. Nevelési program	9
1. Az iskola szellemisége, alapvető pedagógiai célkitűzéseink	9
1. a. Céljaink	10
2. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	10
2. a. Pedagógiai alapelveink	10
2. b. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai	11
2. c. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka feladatai	11
2. d. A nevelő-oktató munkánk pedagógiai eljárásai	12
2. e. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai eszközei	12
2. f. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	13
3. Az egyes művészeti tevékenységek oktatásának cél- és feladatrendszere	14
4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	14
5. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	15
5. a. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	15
5. b. A tehetséggondozás feltételei:	16
5. c. A tehetséggondozás lehetséges módszerei:	16
5. d. A tehetséggondozás sajátosságai iskolánkban:	16
5. e. Különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység intézményünkben	17
6. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	17
7. A szülők, tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, fejlesztése	17
7. a. A tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái	17
7. b. A tanulónak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai	18
7. c. Szülő és a pedagógusok együttműködésének formái:	18
8. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai	18
8. a. Alkalmassági vizsga	18
8. b. Osztályozó vizsga	19
8. c. Különbözeti vizsga	19
8. d. Pótló vizsga	20
8. e. Javítóvizsga	20
8. f. Alapvizsga és záróvizsga	20
8. g. A magasabb évfolyamba lépés feltételei	20

8. h. A felvétel és az átvétel helyi szabályai	21
8. i. Általános vizsga szabályok	22
9. A tanulók értékelésének szabályai	22
1. a. Érdemjegy, szöveges értékelés	22
1. b. A félévi és a tanév végi értékelés rendje a zeneiskolában	23
1. c. Szorgalom	24
1. d. Részjegyek (osztályzatok) alkalmazása	24
1. e. Szaktanárok által adható dicséretetek típusai és alkalmazása	24
2. Tanulmányi beszámolók, vizsgák	25
2. a. Vizsgáztatás rendje	25
2. b. A vizsgák dokumentációja	25
III. Helyi tanterv	25
III/A KLASSZIKUS ZENE ZENEMŰVÉSZETI ÁG	26
1. Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói a klasszikus zene zeneművészeti ágon	26
2. A kerettantervi óraszám felett a nem kötelező tanórai foglalkozások tananyaga és az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó, vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámjai	26
3. Feladatok, szakmai követelmények a klasszikus zene zeneművészeti ágon	32
3. a. Furulya	32
3. b. Fuvola	35
3. c. Klarinét	59
3. d. Szaxofon	62
3. e. Fagott	64
3. f. Kürt	66
3. g. Trombita	82
3. h. Harsona – Tenorkürt – Bariton	97
4. i. Tuba	110
3. j. Útő	113
3. k. Gitár	114
3. l. Harmonika	117
3. m. Zongora	120
3. n. Hegedű	123
3. o. Gordonka	125
3. p. Magánének	128

3. q. Szolfézs	129
3. r. Zenetörténet-zeneirodalom	132
3. s. Improvizáció	133
3. t. Kamarazene	135
3. u. Zenekar	136
4. A Művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei a klasszikus zene zeneművészeti ágon	137
4. a. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei	137
4. b. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja	137
4. c. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés	138
4. d. Előrehozott vizsga	138
4. e. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése	138
5. A művészeti alapvizsga részletei klasszikus zene művészeti ágon	138
5. a. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama	139
5. b. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama	139
5. c. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama	139
6. A művészeti záróvizsga részei klasszikus zene művészeti ágon	139
6. a. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama	139
6. b. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama	139
6. c. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama	139
7. A művészeti alapvizsga tartalma a klasszikus zene zeneművészeti ágon	140
7. a. Az írásbeli vizsga tartalma	140
7. a. 1. Szolfézs	140
7. a. 2. Zenetörténet-zeneirodalom	140
7. b. A szóbeli vizsga tartalma	141
7. b. 1. Szolfézs	141
7. b. 2. Zenetörténet-zeneirodalom	141
7. c. gyakorlati vizsga tartalma	141
7. c. 1. Furulya	141
7. c. 2. Fuvola	142
7. c. 3. Klarinét	142
7. c. 4. Szaxofon	143
7. c. 5. Fagott	144
7. c. 6. Kürt	144

7. c. 7. Trombita	145
7. c. 8. Harsona - Tenorkürt - Baritonkürt	145
7. c. 9. Tuba	146
7. c. 10. Ütőhangszerek	147
7. c. 11. Gitár	147
7. c. 12. Harmonika	148
7. c. 13. Zongora	149
7. c. 14. Hegedű	149
7. c. 15. Gordonka	150
7. c. 16. Magánének	150
7. c. 17. Szolfézs	151
8. A művészeti záróvizsga tartalma a klasszikus zene zeneművészeti ágon	151
8. a. Az írásbeli vizsga tartalma	151
8. a. 1. Szolfézs	151
8. a. 2. Zenei történet-zeneirodalom főtanterv	152
8. a. 3. Szolfézs	152
8. a. 4. Zenei történet-zeneirodalom	153
8. b. A gyakorlati vizsga tartalma	153
8. b. 1. Furulya	153
8. b. 2. Fuvola	153
8. b. 3. Klarinét	154
8. b. 4. Szaxofon	155
8. b. 5. Fagott	156
8. b. 6. Kürt	156
8. b. 7. Trombita	157
8. b. 8. Harsona – Tenorkürt - Baritonkürt	158
8. b. 9. Tuba	159
8. b. 10. Ütőhangszerek	159
8. b. 11. Gitár	160
8. b. 12. Harmonika	160
8. b. 13. Zongora	161
8. b. 14. Hegedű	161
8. b. 15. Gordonka	162
8. b. 16. Magánének	162
9. A művészeti alapvizsga és záróvizsga értékelése a klasszikus zene zeneművészeti ágon	163

9. a. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai	163
9. a. 1. Fúvóhangszerek	163
9. a. 2. Ütőhangszerek	163
9. a. 3. Pengetős hangszerek	163
9. a. 4. Akkordikus hangszerek	164
9. a. 5. Vonóhangszerek	164
9. a. 6. Magánének	164
9. b. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai	165
9. c. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai	165
III/B. JAZZ-ZENE ZENEMŰVÉSZETI ÁG	165
1. Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói jazz-zene zeneművészeti ágon	165
2. A képzés struktúrája	165
2. a. Tanszakok és tantárgyak	165
2. b. Általános óraterv	166
3. A Jazz–zeneoktatás általános fejlesztési követelményei	166
4. Feladatok, szakmai követelmények a jazz-zene zeneművészeti ágon	167
4. a. Jazz–basszusgitár	167
4. b. Jazz–ének	174
4. c. Jazz–szolfézs	183
4. d. Jazz–irodalom	186
4. e. Jazz–elmélet	189
4. f. Jazz–zenekari gyakorlat	203
5. A Művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei	207
5. a. Alapvizsga tantárgyai	207
5. b. A vizsgák ideje:	208
5. c. Előrehozott vizsga	208
5. d. A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés	208
5. e. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése	208
6. A művészeti alapvizsga tartalma a jazz-zene zeneművészeti ágon	208
6. a. A jazz-basszusgitár művészeti alapvizsga gyakorlati vizsgakövetelményei	208
6. b. A jazz-ének művészeti alapvizsga gyakorlati vizsgakövetelményei	210
6. c. A jazz-elmélet művészeti alapvizsga követelményei	211
III/C. BÁB ÉS SZÍNműVÉSZET (SZÍNjÁTÉK TANSZAK)	213
1. Az alapfokú színművészeti-bábművészeti képzés célrendszere és funkciói	213

2. A képzés struktúrája	213
2. a. Színjáték tanszak	213
2. a. 1. A képzés tantárgyai:	214
3. A színművészeti-bábművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei a színművészet területén	215
4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei	216
4. a. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei	216
4. b. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja	216
4. c. Vizsgatantárgyak a színjáték tanszakon	216
4. d. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés	217
4. e. Előrehozott vizsga	217
4. f. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése	217
5. Feladatok, szakmai követelmények a színjáték tanszakon	217
5. a. A Drámajáték tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei	217
5. a. 1. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után	218
A tanuló legyen képes	218
5. a. 2. A drámajáték tantárgy vizsgakövetelményei	219
A művészeti alapvizsga követelményei	219
5. b. A beszédgyakorlatok tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei	220
5. b. 1. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után	220
5. b. 2. Követelmények a tantárgyi program elvégzése után	220
5. b. 3. A beszédgyakorlatok tantárgy vizsgakövetelményei	221
5. c. A mozgásgyakorlatok tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei	222
5. c. 1. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után	222
5. c. 2. Követelmények a tantárgyi program elvégzése után	222
5. c. 3. A mozgásgyakorlatok tantárgy vizsgakövetelményei	223
5. d. A színjáték tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei	223
5. d. 1. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után	224
5. d. 2. A színjáték tantárgy vizsgakövetelményei	224
5. e. A Vers- és prózamondás tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei	226
5. e. 1. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után	226
5. e. 2. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után	227
A vers- és prózamondás tantárgy vizsgakövetelményei	227
5. f. A kreatív zenei gyakorlat tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei	228

5. f. 1. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után	228
5. f. 2. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után	228
5. f. 3. A kreatív zenei gyakorlat tantárgy vizsgakövetelményei	229
IV. ZÁRÓRENDELKEZÉSEK	230
1. A Pedagógiai Programmal kapcsolatos záró rendelkezések	230
1. a. A Pedagógiai Program érvényességi ideje	230
2. A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala	230
LEGITIMÁCIÓS HATÁROZATOK	231
ZÁRADÉK	232

I. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény elnevezése:	Pápai Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola
Az intézmény rövidített elnevezése:	Pápai Bartók Béla AMI
Az intézmény OM azonosítója:	040150
Az intézmény székhelyének címe:	8500 Pápa, Korona u. 27.
Székhely elérhetősége:	Tel: 89/313-116 E-mail: bartok@papaitk.hu Honlap: www.bartokzi-papa.hu
Az intézmény telephelyei és tagintézménye:	1. 8500 Pápa, Török Bálint u.20. (Szent István Római Katolikus Általános Iskola) 2. 8500 Pápa, Teleki utca 2. (Pápai Weöres Sándor Általános Iskola) 3. 8564 Ugod, Petőfi u. 54. (Ugodi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola) 4. 8500 Pápa, Aradi u. 10-12., Munkácsy Mihály Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola 5. Pápai Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola Devecseri Tagintézménye (8460 Devecser, Várkert u. 1.)
Az intézmény fenntartója:	Pápai Tankerületi Központ (8500 Pápa, Mézeskalács u. 2.)
Az intézmény típusa:	Alapfokú művészetoktatási intézmény
Az intézmény alaptevékenysége:	Alapfokú művészetoktatás • zeneművészeti ágban • szín- és bábművészeti ág

II. NEVELÉSI PROGRAM

1. Az iskola szellemisége, alapvető pedagógiai célkitűzéseink

A művészet az emberiség kultúrtörténetében, de személyes életünkben is egyedülálló mással nem pótolható funkciót tölt be. A művészi zene; melynek ismeretétől, befogadási készségétől, gyakorlatától biztos ízlést, megalapozott világlátást, pozitív életvezetést remélhetünk, e jövőt meghatározó cél elérésének semmi mással nem pótolható eszköze.

Globalizálódó világunkban, ahol a gyerekek számára az érték nem mindig a megfelelő tartalommal bír, tantestületünk tagjai az igazi lámpás szerepét töltik be – még ma is – a harmadik évezred elején. Mindannyian hiszünk, és képviselünk olyan alapvető pedagógiai elveket, mint:

- a művészetek embernevelő, értékközvetítő szerepe, hatása
- a tanuló személyiségének kibontakoztatása
- a foglalkozás során az egyéni képességek figyelembevétele, fejlesztése
- példaadással való nevelés.

Munkánk során ezeket figyelembe véve törekszünk arra, hogy a tananyag gyakorlati elsajátítása mellett, a tanulók egész személyiségét fejlesszük. Nyissuk ki szemüket a művészetekre, teremtsünk olyan közeget, ahol a művészetek szeretete természetes, értékes tulajdonság. Munkánk középpontjában a gyermek személyiségének fejlesztése, a tehetséggondozás és az értékközvetítés áll.

1. a. Céljaink

A választott tanszakon belüli speciális művészeti ismeretek átadása, és az alkotó munkával együtt, a pozitív élmények segítségével a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakítása, a kultúra iránti nyitott magatartás, az esztétikai érzékenység megteremtése.

A növendékek képességeinek, tehetségének megismerése, és ennek megfelelően minden gyermeknek személyre szabottan, a tanulók fejlettségi szintjének megfelelő oktatási módszer megválasztása.

Tevékenységünk középpontjában a gyermek áll, célunk a zenei alpműveltség megalapozásán keresztül elősegíteni a gyermek személyiségének kibontakoztatását. A csoportos formában történő tevékenységgel az önismeret, a magasrendű alkalmazkodó képesség, társas kapcsolatos figyelemmegosztás, érzékenység fejlesztése. Ezeknek a céloknak az elérése, a pedagógia hatásrendszer tervszerű megvalósítása érdekében foglalmazzuk meg pedagógiai programunkat.

A zene, a zenei nyelvrendszer sajátos összetevőinek megismerése. Az ábécé zenei (kotta) írás és olvasás technikájának megalapozásával a növendékek zenei képességeinek, a hallás, ritmusérzék, dinamikai és hangszín különbség iránti érzékenység fejlesztése. Hangszertekképzéssel kialakítani az aktív zenei gyakorlatban való részvétel lehetőségét. Kiemelt fontosságú a csoportos formában történő zenélés: kamarazene, zenekar, énekkar.

2. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

2. a. Pedagógiai alapelveink

A nevelés két alapvető tényezője: a pedagógus és a növendék, mindkét fél aktív kölcsönhatásban lévő részese a nevelési folyamatnak. A növendék személyisége a pedagógus személyiségének megnyilvánulásai által fejlődik. Ezért különösen nagy felelősség hárul a pedagógusra mind szakmailag, mind morálisan. A nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a növendékek aktivitásának kibontakozásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében.

Alkotó pedagógiai légkör megvalósítására törekszünk, melynek jellemzői egyfelől az igényesség, másrészt a növendékek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.

Minden tanulónak biztosítjuk az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerint az egyéni előrehaladás lehetőségét.

Iskolánk alapelve kettős, egyrészt a tehetséges növendékek pályára irányítása, másrészt a művészetet kedvelők és ismerők nevelése.

A harmonikus személyiségfejlődés érdekében a gondolkodási képességeket, az érzelmi-akarat jellemzőket, a testi és lelki egészséget egyaránt gondozzuk.

Minden pedagógussal szemben elvárás a szakmai moralitás, a mesterségbeli tudás tisztelete, valamint a személyes példamutatás az élet minden területén.

A tehetségek fejlesztését kiemelten kezeljük, a kreatív képességek kialakításához pozitív környezeti hatásokat (motivációs tényezőket: kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, szorgalom, kitartás) biztosítunk.

Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány, illetve pálya kiválasztását.

Alapvető értéknek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megóvásának igényét, valamint más kultúrák, szokások megismerését.

2. b. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai

Az iskola elsődleges célja az ismeretátadás, értékközvetítés, személyiségformálás, másodlagos célja az, hogy lehetőséget teremtsen az iskola tagjainak baráti kapcsolatok kiépítésére, az olyan alapvető szükségletek kielégítésére, mint a szeretet, az elfogadás, biztonság, megbecsülés, önbecsülés, mely alapvető szüksége az embernek.

A személyiségfejlesztés céljait szolgálja a művészeti tevékenységre nevelés, a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarat, esztétikai stb.).

A tanulási tevékenység közben és a tanulói közösségi élet során fejlesztjük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, kommunikációs képességeit, akaratát, segítőkészségét, empátiáját.

Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll, hogy meglássuk, megláttassuk és továbbfejlesszük minden egyes növendék személyiségének saját értékeit.

Arra törekszünk, hogy növendékeinkben kialakuljon a reális önértékelés képessége, az egészséges önbizalom. Az alapos tudás megszerzéséhez, elmélyítéséhez a tiszta fogalmak ismeretének kialakítása.

Növendékeink számára biztosítjuk kognitív érzelmi és szociális szükségleteik kielégítését. Valljuk, hogy az egyéni tehetség akkor igazi érték, ha személyes felelősséggel párosulva, a szűkebb és tágabb emberi közösség javát szolgálja.

Pedagógiánk alapvető célja egyrészt, hogy a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú növendékeket - képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítsük fel a továbbtanulásra és a társadalomba való majdani beilleszkedésre, másrészt arra törekszünk, hogy növendékeink képesek legyenek a művészetek befogadására, értésére és művelésére.

2. c. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka feladatai

Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés áll.

Az egyéni képességek kibontakoztatása:

- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített és ezáltal, motivált munkában kell fejleszteni a növendékek felelősségtudatát, a kitartás képességét és az érzelmvilág gazdagodását
- Tudatosítani kell a szűkebb és tágabb környezetből megismerhető értékeket
- Erősíteni kell a humánus magatartásmintákat, szokásokat, a jellem formálásával szolgálni a gyermek személyiségének érését
- Tudatosítani kell növendékeinkben a közösség demokratikus működésének értékét és jellemző szabályait
- Olyan helyzeteket kell teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét
- Képviseljék növendékeink az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt

- Fogékonnyá kell tenni gyermekeinket saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt
- Erősíteni kell az Európához való tartozás tudatát és egyetemes értelemben is készíteni más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére
- Elő kell segíteni a szocializáció folyamatait
- A növendékek kapjanak folyamatos visszajelzést a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minőségéről.

2. d. A nevelő-oktató munkánk pedagógiai eljárásai

Kiskorú növendékeknél fokozatosan vezetjük át őket a játékközpontú cselekvésekből az iskolai tanulás tevékenységeibe.

Fokozatosan mintákat adunk az ismeretszerzéshez (aktív részvétel az ismeretszerzésben), a feladat- és problémamegoldáshoz;

- reális énkép és önismeret alakításával
- az önértékelés képességének fejlesztésével
- az együttműködés értékének tudatosításával kívánjuk kialakítani az egyéni és társas csoportos produkciók során keletkező siker- és kudarcélmények feldolgozását.

Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését speciális pedagógiai eljárásokkal kiemelt feladatnak tekintjük.

Fejlesztjük a növendékek kreativitását, gondoskodunk egészséges terhelésükről, követjük érési folyamatukat, személyre szóló, fejlesztő értékelést adunk róluk.

Értelmi és érzelmi alapozással formáljuk a személyiség erkölcsi arculatát, megismertetjük, gyakoroltatjuk a helyes magatartásformákat.

Élményt adó tanulási helyzeteket és ismeretszerzési alkalmakat kínálunk tanulóinknak, az így szervezett tanulási folyamat juttatja közel őket a megismerés, a tudás öröméhez, erősíti meg önbizalmukat és növeli teljesítményük értékét.

A tanulók a megszerzett művészeti tudásukat valóságos funkcióban, fellépések alkalmával, produkciók létrehozásával teljesítik ki, teszik közkincsé. Erősítjük a kortárskapcsolatokat.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően visszajelzést, értékelést adunk a tanulók fejlődéséről.

2. e. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai eszközei

A pedagógiai eszközök megválasztásában kitüntetett szempontok:

- minden gyermek számára, az életkori jellemzők figyelembe vételével, képességének, érdeklődésének, valamint távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat biztosítani
- személyes példamutatással neveljük növendékeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.

Intézményünkben az alábbi nevelési módszereket, eszközöket alkalmazzuk:

- a meggyőzés, a felvilágosítás és a tudatosítás módszerei;

- a tevékenység megszervezésének módjai: megbízás, ellenőrzés - értékelés, játékos módszerek, gyakorlás.

A magatartásra ható módszerek:

- ösztönző módszerek: helyeslés, biztatás, elismerés, szereplési és bemutatkozási lehetőség, dicséret, oklevél, osztályozás, jutalmazás
- kényszerítő módszerek: felszólítás, kizárás az iskolából
- A nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák: ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás.

A nevelési módszerek különböző formái, változatai közül az alábbiakat alkalmazzuk leginkább:

- nyelvi (verbális) eszközök: beszéd, beszélgetés, mely lehet szabad vagy irányított, spontán vagy tervezett, egyéni vagy csoportos
- nem nyelvi (non verbális) eszközök: mimika, szemmozgás, tekintet, test-helyzet, mozdulatok, gesztusok.

2. f. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

- A pedagógus köteles a tanítási órákra, foglalkozásokra mindig felkészülten érkezni, az órákon a tanulók munkáját értékelni a helyi tantervben és a pedagógiai programban meghatározottaknak megfelelően.
- A pedagógus nem kötelezhető az órák idegen nyelvű megtartására. Köteles a megtartott tanítási órákat napra készen dokumentálni, az elmaradt és a helyettesített órákat az igazgatóságnak jelenteni. Az iskolai dokumentumok elkészítésében, átdolgozásában, felülvizsgálatában minden pedagógus aktívan közreműködik.
- Minden tanárnak kötelező, a pedagógiai programban és az SZMSZ - ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatainak teljesítése, a hivatali titok megőrzése. Pontos és aktív részvétel a nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken és az éves munkatervben meghatározott rendezvényeken.
- Részvétel a kötelező és a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken, valamint folyamatos önképzés.
- Minden szaktanár feladata, a vizsgák lebonyolítása, megszervezése, a tanulmányi versenyek lebonyolítása, iskolai mérések (vizsgák) felügyelete, valamint a szülői értekezletek, fogadóórák megtartása.
- A tanulóbaesetek megelőzése.
- A gyermekek kíséréte munkaidőben (kulturális rendezvények, versenyek), az iskolai rendezvények megszervezése, lebonyolítása, részvétel a munkaközösség vezetőjének elrendelt értekezletein.
- A tanítás nélküli munkanapokon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munka elvégzése.
- Minden tanár a tanítási órái alatt a saját szaktanterméért, és annak rendben tartásáért, állagmegóvásáért felelős.
- Minden pedagógus köteles együttműködni a munkatársakkal, a szülőkkel, más szakmai intézményekkel, szakemberekkel.

- Minden pedagógus kiemelt feladata a tehetséggondozással és a tanulók fejlesztésével összefüggő feladatok elvégzése (versenyre készítés, versenyen való részvétel, stb.)

3. Az egyes művészeti tevékenységek oktatásának cél- és feladatrendszere

Művészetoktatási tevékenységünk célja mindazoknak a művészeti, intellektuális és emberi – erkölcsi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, amelyek birtokában úgy tudják egyéni boldogságukat, boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja.

Iskolánk alapfokú művészetoktatási intézmény, melyben az oktatás zeneművészeti, szín- és bábművészeti ágon folyik. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket, és gyarapítja ismereteiket. Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiséget a biológiai tényezők (öröklés) és a környezeti, nevelési hatások - egymással szoros kölcsönhatásban - együttesen határozzák meg. A környezeti hatások befolyásolják, hogy az adottságból mi, mikor és miképpen valósul meg. Ezen tényezők között a nevelés-oktatás személyiségformáló hatása különös jelentőséggel bír.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok öt fő területre bonthatók:

- az értelem kiművelésére (kognitív kompetencia);
- az érzelmi intelligencia fejlesztése;
- segítő életmódra nevelésre (szociális kompetencia);
- egészséges és kulturált életmódra nevelésre (személyes kompetencia);
- a szakmai képzés alapozására (speciális kompetencia).

Az alapfokú művészetoktatás ezen területek gondozására nem azonos súllyal biztosít lehetőséget. Képzési rendszerünkben az első a második és az ötödik terület kap nagyobb hangsúlyt. Célunk a konstruktív, érett, alkotó személyiségvonások létrehozása és megerősítése, miközben a destruktív, éretlen vonásokat ellensúlyozzuk.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és eszközökből vezetjük le.

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. Valljuk, hogy személyiséget formálni csak az egész személyiségre hatni tudó művészetek jelenlétével lehet. A művészetek táplálják a növendékek kialakuló érzésvilágát, minőségre való igényességet alakítanak ki bennük, s egyben szűrőként is szolgálnak az őket ma érő ingerözönben, segítenek megőrizni érzékenységüket.

A művészeti nevelés biztosítja a személyes tapasztalatszerzést, mint tanulási módszert. A tanulók élményszerűen tapasztalják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, a szín- és bábművészetben megnyilvánulnak.

A művészeti neveléssel lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden tanuló élje át a siker élményét, és ezzel fejlődjön önismerete és erősödjön egészséges önbizalma.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a növendékekben a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.

A művészeti nevelésünk megalapozza a tanulók esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A művészeti oktatás által létrejött pozitív élmények hozzásegítenek azokhoz az emberi tulajdonságokhoz, magatartási szokásokhoz, amelyek a műveltség területén az eredményes haladás, szereplés összetevői.

A művészeti oktatás nevelő hatása tagadhatatlanul megmutatkozik, a tanulók magatartásában, értelmi, etikai, esztétikai fejlődésében. A naponkénti gyakorlások, művek, dallamok megtanulásának eredményeképp fejlődik a memória, a motívumsorok, dallamok és dalszövegek naponkénti memorizálása edzi a bevézés képességét. A népdalokon gyarapodott színes és gazdag szókincs, a tanulók fogalmazási és kifejezésbeli készségét fejleszti. A stílusos előadás a figyelem, a koncentráció állandó munkáját igényli, ezeket fejleszti. Rendezettséget követel, ezáltal rendre is szoktat.

A művészeti iskolába járó növendékek „szép” iránti elkötelezettsége, igényessége fokozatosan megnyilvánul a munkához való hozzáállásukban és a magatartásuk kulturáltságában is.

A művészeti út elkerülhetetlen állomása a kudarc, melyet mind a növendéknek, mind a pedagógusnak tudnia kell kezelni. Ezért feladatunk, olyan képesség kialakítása is, mely a hibákból és a tévedésekből való okulást is eredményezi.

5. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló (Knt.):

- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló
 - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

5. a. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Intézménytípusunk alapvető funkciója a tehetségek gondozása. A tehetség lehet veleszületett vagy rejtett formában is előfordulhat. Célunk a szerzett képességeik továbbfejlesztése, megtalálni számukra azt az „utat”, amelyen elmélyülten és eredményesen haladhatnak és akár az átlagosat túlhaladó teljesítményekre is képesek.

A tehetséges gyerekek nem egyformák, és mind a képességek, mind a viselkedés, a magatartás terén gyakorta eltérnek az átlagtól. Legfontosabb személyiségjegyük az eredetiség. A kreatív gyermekekre általában magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső hajtóerő, nagyfokú autonómia, önbizalom, szabad kommunikációra törekvés, esetenként csökkentett mértékű alkalmazkodás, a korlátozás elleni védekezés, a szociális korlátok szabadabb kezelése jellemző.

A tehetséggondozásban nincs egy igazi út, amely minden gyermek számára járható. Az, hogy milyen programokkal és módszerekkel lehet egy-egy tehetséges gyerekkel vagy csoporttal foglalkozni csak bizonyos információk birtokában lehetséges megtervezni, amelyek tájékoztatnak a gyermek koráról, tudásszintjéről, motivációjáról. Fontos tényező a tehetséggondozást végző pedagógus szakmai felkészültsége, elhivatottsága, a családi támogató háttér, és az intézmény kondíciói.

A művészi képességek, különösen a zenei képesség korán megmutatkoznak, de a motivációs akarati tényezőktől, a környezet serkentő-gátló hatásától is függ, hogy lesz-e belőlük művészi tehetség.

A tehetségek megmutatkozásának, bizonyításának, a tehetség mértékének megállapítására alkalmas tevékenységi formák az alábbiak:

- pályázatokon való részvétel (nemzetközi, megyei, városi szinteken)
- versenyeken való részvétel (házi, városi, országos, nemzetközi)
- külső és saját rendezvényeken (iskolai, városi, külföldi) való szereplés
- szaktáborokon, mesterkurzuson való részvétel.

A tehetségek oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információ-közvetítésből áll, sokkal inkább olyan folyamatként kell felfogni, amely állandó tökéletesítésre ösztönöz az egyén saját képességeit, készségeit illetően.

5. b. A tehetséggondozás feltételei:

- a tehetségek kutatása, felismerése
- megfelelő tárgyi-technikai feltételek biztosítása
- napi kapcsolattartás az azonos növendéket oktatók-nevelők között;
- olyan oktatási légkör biztosítása, amely leküzdi a kreativitással szembeni akadályokat (pl.: az elmagányosodás érzését, kortársak megvetését, hibáktól való szorongás érzését, stb.);
- a tehetséges pedagógusok, melyek nélkül eredményesen nem lehet tehetségeket nevelni-oktatni.

Az elmondottakból következik, hogy a legeredményesebb nevelés csak a komplex személyiség gondozás lehet, s ezt nem pótolhatja semmiféle - rövidtávon - hatásosnak tűnő „akciópedagógia” sem. A tehetséggondozás alapfeltétele a tehetséges tanár.

5. c. A tehetséggondozás lehetséges módszerei:

- „Minőségi” csoportba irányítás: (egyénenként eltérő időben) kimagasló tehetségek esetében.
- Év összevonás, vagy léptetés: amikor egy tanévben esetleg 2 év anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a gyermek.
- Gazdagítás, dúsítás: hogy a tanévi anyagot az idő 2/3-a alatt sikerül feldolgozni és a fennmaradó 1/3-nyi időben a növendékek egyéni fejlesztő programokkal dolgoznak.

5. d. A tehetséggondozás sajátosságai iskolánkban:

- A pedagógusok folyamatos továbbképzése, a tehetséggondozás speciális ismereteinek körében.

- Vendégtanárok segítségével, egyrészt konzultációs lehetőségek biztosítása útján igyekszünk megtalálni a növendék adottságai és személyisége számára legmegfelelőbb fejlődési utat, másrészt bevonva őket a tanítás folyamatába, közvetlenül hasznosíthatjuk tapasztalataikat.
- A differenciálást szolgáló taneszközök biztosítása. Pl.: számítógépes programok, kották, CD-k, videó felvételek.
- Hosszabb időtartamú, úgynevezett „B” tagozatos 2x45 perces főtárgyi órák.
- Második hangszer és kötelező zongora tanulásának biztosítása.
- „B” tagozatos meghallgatások, koncertek szervezése.
- Csoportos órákon belül egyéni foglalkoztatás szervezése.
- Amennyiben szükséges a kiemelkedő képességűeknek kis létszámú (akár 2-3 fős) csoportok szervezése.

5. e. Különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység intézményünkben

Mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, illetve egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő növendékeink iskolánk egyéni hangszeres oktatásán vehetnek részt. Hátrányos- és halmozottan hátrányos környezetből érkező tanulóink számára különös jelentőséggel bír az, hogy a hangszeres órákon a figyelem kizárólag rájuk irányul. Csoportos óráink többsége kiscsoportos foglalkozás, ami lehetőséget ad a differenciált fejlesztésre.

6. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Iskolánkban a zeneművészeti ág tanítását, jellegénél fogva egyéni és csoportos órák jellemzik. A növendékeknek számos alkalommal van lehetőségük produkcióikkal közönség elé állni. Ezen alkalmakkor megmutatkozik a tanulók egymásrautaltsága, a csoport sikere az egyéni produkciókon is múlik. Ez fokozza a közösségérzést, a közösségért való munkálkodást is. A művészeti képzés során végzett közös alkotás öröme, mind-mind közösség- és személyiségfejlesztő hatással bír.

A csoportos művészeti tevékenységek lehetőségeket teremtenek a tagok közötti bensőséges kapcsolatok kialakulásához, a társas tevékenység által nyújtott biztonságérzet pedig a szorongó növendékek gátlásainak feloldásához.

Az iskola közösségi élet formálásához nemcsak a növendékek által alkotott művészeti csoportok járulhatnak hozzá, hanem a tisztán pedagógusok által (zenekar), vagy a pedagógus és növendék által (fúvószenekar) létrehozott együttesek is.

7. A szülők, tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, fejlesztése

7. a. A tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, közölhetik a szaktanáraikkal, az iskola igazgatóságával.

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról a főtárgyi szaktanár folyamatosan tájékoztatja.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a megbeszélte infokommunikációs csatornákon keresztül írásban) tájékoztatják. Növendékhangversenyek, közös nyílt órák szintén lehetőséget adnak a tanulók és

szüleik tájékoztatására, kölcsönös információcserére. Minden főtárgy tanár félévente egy nyilvános hangversenyt rendez, melyre a szülők bemehetnek és tájékozódhatnak a gyermekük tudásáról.

7. b. A tanulónak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai

A tanulók közösségei illetve a diákönkormányzat működésének és döntési jogköreinek intézményi folyamatban való részvételét a Nemzeti Köznevelési Törvény 48. §-a szabályozza.

A tanuló joga, hogy személyesen vagy képviselői útján – a jogszabályban meghatározottak szerint- részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában. E döntéseket iskolánk a következő képpen szabályozza, mivel diákönkormányzat nem működik intézményünkben. Minden tanuló javaslataival részt vehet a saját közösségi életének (tanszak) tervezésében, szervezésében. Jogosultak képviselni magukat a pedagógiai program keretei között, és szabad a kötelező tárgyak, és a kötelezően választható tantárgyak, foglalkozások közötti választásuk.

7. c. Szülő és a pedagógusok együttműködésének formái:

- **Szülői értekezlet:** (tanévenként legalább kettő alkalommal) feladata:
 - a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása
 - a szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról
 - a helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról
 - saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról, a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről
 - az iskolai, a tanszaki közösség, tanulócsoport céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról
 - a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.
- **Nyílt tanítási napok**
 - feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről;
 - a szülői értekezletek és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülői kapcsolattartás az iskolai rendezvények, bemutatók, versenyek alkalmával is megvalósul. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik a szaktanárokkal, az iskola igazgatóságával.

8. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai

8. a. Alkalmassági vizsga

Az alapfokú művészeti iskolában, ha az igazgató másképp nem rendelkezett, a jelentkező képességeit az iskola – adott művészeti ágának megfelelő végzettségű és szakképzettségű – pedagógusaiból álló bizottság méri fel. A bizottság a jelentkezők képességeinek felmérése után javaslatot készít az igazgatónak a kérelem elbírálására, továbbá arra vonatkozóan, hogy melyik évfolyamra és tanszakra vegyék fel a jelentkezőt. Ha a tanuló az alapfokú művészeti iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a

bizottság különbözeti vizsga alapján dönt, az alapfokú művészetoktatás követelményeinek és tantervi programjának az adott évfolyamra meghatározott rendelkezései alapján.

8. b. Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- az alább meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Kivéve, ha engedélyezték, hogy a tanuló egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Osztályozó vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen alapfokú művészeti iskolában a tanítási órák egyharmadát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető – mert nem tett, vagy nem tehetett osztályozó vizsgát – tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

Ha az eltiltás a tanév folytatásától, kizárás az iskolából fegyelmi büntetést a bíróság a tanuló javára megváltoztatja, a tanuló osztályzatait meg kell állapítani, ha ez nem lehetséges, lehetővé kell tenni, hogy a tanuló – választása szerint az iskolában vagy a független vizsgabizottság előtt – osztályozó vizsgát tegyen.

8. c. Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

A különbözeti és a beszámoltató vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni. Különbözeti és beszámoltató vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

8. d. Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell. Amennyiben a vizsgaköteles tanuló betegség miatt a vizsgán igazoltan nem tud részt venni, és nem él a pótlóvizsga letételének lehetőségével, úgy egész évi munkája, előmenetele alapján osztályozandó. Ebben az esetben ezt a ténytet a bizonyítvány és a törzslap „megjegyzés” rovatában be kell jegyezni.

8. e. Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

8. f. Alapvizsga és záróvizsga

A tanulók rendszeres nevelés-oktatása, a művészeti alapvizsgára történő felkészítése az iskola feladata. A tanuló vizsgára történő felkészítése a kötelező tanórai foglalkozások keretében történik. A vizsgára történő felkészülést az iskola a választható tanórai foglalkozások keretében segíti.

A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.

Az alapfokú művészeti iskolában a művészeti alapvizsgát és a záróvizsgát a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott időpontban kell megszervezni. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgafeladatokat az intézmény helyi tanterve alapján kell kidolgozni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát több alapfokú művészeti iskola közösen is megszervezheti.

Megszűnik a tanulói jogviszony az alapfokú művészeti iskolában az utolsó alapfokú évfolyam utolsó napján, ha a tanuló nem tesz művészeti alapvizsgát, valamint az utolsó továbbképző évfolyam záróvizsga letételének napján, ha a tanuló nem tesz záróvizsgát.

Az alapfokú művészeti iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamba az léphet, aki – jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.

8. g. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Az iskola felsőbb évfolyamába lépés feltétele a tantervi programban előírt minimális követelmények teljesítése. Felsőbb évfolyamba csak az a növendék bocsátható, aki

- a főtárgyból és kötelező tárgyból eredményes vizsgát, ill. beszámolót tett,
- vagy azok a növendékek, akik országos művészeti versenyen az adott tárgyból, az adott félévben részt vettek, a félévi/évvégi koncerten/vizsgán intézményvezetői engedéllyel mentességet kaphatnak.

- vagy az adott tárgyból, az adott félévben felsőbb szakirányú iskolába felvételt nyert
- vagy – rendkívüli esetben – év közben szerzett érdemjegyei alapján teljesítménye minősíthető, osztályozható.

Tanulóink főtárgyból félévkor nyilvános vizsgahangversenyen, év végén vizsgabizottság előtt, zártkörű főtárgyi vizsgán adnak számot tudásukról. Azok az előképző első, vagy előképző második osztályos növendékek, akik szeptemberben kezdték hangszeres tanulmányaikat, nem kötelező félévi vizsgahangversenyen szerepelni/játszani.

A „B” tagozatos növendékek félévkor nyilvános vizsgahangversenyen, a szaktanár döntése értelmében év végén és az első és harmadik negyedévben vizsgabizottság előtt is vizsgázhatnak. Félév és tanév végén a tanuló a féléves, illetve egész éves munkáját kell osztályozni az előírt és teljesített követelmények alapján. A tanuló év végi vizsgájába beleszámít(anak) az iskola által szervezett „*Kicsinyek és végzősök hangversenyén*” bemutatott előadási darab(ok).

Rendkívüli előrehaladás esetén a szaktanár és a tanszakvezető együttes javaslata alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két vagy több évfolyam anyagából osztályozó vizsga keretében tegyen összevont beszámolót. Ez esetben a beszámoló anyagát kétharmad részben a magasabb osztály anyagából kell összeállítani.

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen alapfokú művészeti iskolában a tanítási órák egyharmadát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető – mert nem tett, vagy nem tehetett osztályozó vizsgát – tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól.

Továbbképző évfolyamba az alapfokú évfolyamok sikeres elvégzése után az a növendék léphet, aki művészeti alapvizsgát tett. A továbbképző osztályok elvégzése után művészeti záróvizsga letételére van mód. Ezeket külön jogszabályban meghatározottak szerint kell szervezni.

8. h. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

A tanuló az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől vagy átvételtől az iskola igazgatója dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja. Jogszabály, továbbá az iskola házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

A külföldön megkezdett és befejezetlen tanulmányok a magyar köznevelés iskolarendszerében folytathatók. A tanulmányok beszámításáról, továbbá a tanuló felvételéről az iskola igazgatója dönt.

Ha Magyarország területén élő, tartózkodási engedéllyel nem rendelkező kiskorú nem magyar állampolgár kéri a felvételét nevelési-oktatási intézménybe, a felvételnél igazolnia kell, hogy a szülői felügyelettel kapcsolatos feladatokat ki látja el, továbbá, hogy az iskolai tanulmányokhoz szükséges feltételekről ki gondoskodik.

A felvételhez a tanulónak, kiskorú esetén a szülőnek, gondviselőnek beiratkozási lapot kell kitölteni, amelyen jelzi egyéb adatai mellett beiratkozási szándékát.

A meghirdetett időpontban a jelentkezőnek felvételi vizsgát kell tenni. A felvételi vizsga a bemeneti kompetenciák méréséből áll, és a szakmai rátermettségről ad képet a pedagógusoknak. Az igazgató a felvételiztető pedagógusok véleményének meghallgatásával dönt a felvételtől. A bemeneti kompetenciák azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat. Alapvető bemeneti kompetenciák:

- zenei hallás megléte,
- énekhang birtoklása,
- hangamagasság érzékelése,
- ritmusérzék,
- hangszínérzékenység,
- hangerő-érzékelés,
- memória,
- a választott hangszer követelményeinek megfelelő fizikai állapot, valamint fizikai-mozgási teljesítő képesség.

Az átvételi kérelemmel egy időben a tanulónak igazolnia kell az utolsó elvégzett évfolyam tanulmányi eredményét a bizonyítvánnyal. Amennyiben a tanuló tanév közben kéri átvételét, az igazgató – az illetékes tanszakvezető véleményét figyelembe véve – osztályozó vizsga letételét rendelheti el, és a férőhelyek számának függvényében dönt a tanuló átvételéről.

8. i. Általános vizsga szabályok

Iskolánk decemberben és januárban vizsgakonzerteket tart. Tanév végén legalább három tagú vizsgabizottság előtt, zártkörű vizsgán vesznek részt növendékeink.

Az előképzősöknek a félévi vizsgahangversenyen képességük szerint egy, vagy kettő kis darabot kell játszani zongorakísérettel, vagy anélkül. Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy a kezdő előképzős növendék tudásszintje félévkor még nem megfelelő, nem kötelező játszania a félévi vizsgahangversenyen. Tanév végén, ha az előképzős játszik a kicsinyek-végzősök hangversenyén legalább kettő-három darabot, akkor azt érvényes vizsgának kell tekinteni. Ha nem vesz részt a hangversenyen, akkor legalább három tagú vizsgabizottság előtt vizsgázik, mely alkalommal szintén kettő vagy három darabot ad elő képességei szerint.. Első évfolyamtól 12. évfolyamig az adott tanszak követelményeit kell teljesíteni felnőttkorúak esetén is.

9. A tanulók értékelésének szabályai

1. a. Érdemjegy, szöveges értékelés

A tanuló teljesítménye és szorgalma alapján havonként érdemjeggyel értékelendő.

Az érdemjegyeket, tantárgyanként egy havijegyet, vagy szöveges értékelést a hónap utolsó tanóráján a tanár rögzíti a KRÉTA tanulmányi rendszerben.

A hangszeres főtárgy, a szolfézs, a zeneelmélet tárgyak, valamint a művészeti tanszakok esetén adható érdemjegyek: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

Az osztályozás a tantervi követelmények, valamint a tanulók gyakorlati és elméleti eredményeinek egybevetése alapján történik.

A zenei előképző, hangszeres előképző, a kamarazene, a kötelező zongora, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantárgy, választható tantárgy illetőleg zenekar tantárgyak esetén szöveges értékelést kell alkalmazni:

- kiválóan teljesített (KT)
- jól teljesített (JT)
- megfelelően teljesített (MT)
- felzárkózásra szorul (FSZ)

Az érdemjegyről a tanuló szülőjét – felnőtt tanulók kivételével – tájékoztatni kell.

1. b. A félévi és a tanév végi értékelés rendje a zeneiskolában

A tanulók munkáját – kivéve a hangszeres és művészeti előképző tanulóit – félévkor és a tanév végén értékelni kell.

Tanév végén főtárgyból, kamarazenéből és kötelező zongora tantárgyakból bizottság előtt, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom és improvizáció tárgyakból szaktanár előtt beszámolóit kell tenni. A bizottság elnöke az intézményvezető vagy megbízottja (intézményvezető-helyettes, munkaközösség-vezető). A bizottság tagjai (legalább három fő): a tanuló főtárgy tanára, a munkaközösség-vezető és még legalább egy, lehetőleg azonos vagy rokon hangszeres tanár. Ha a nevelőtestületben több azonos szakos tanár van, lehetőleg valamennyi vegyen részt a beszámolón.

Egész évi munkája alapján kell osztályozni azt a tanulót, aki betegség, vagy testi sérülés miatt a beszámolón megjelenni nem tud, és távolmaradásának okát orvosi igazolással bizonyítja. Ebben az esetben a bizonyítvány és a törzslap megjegyzés rovatában fel kell tüntetni, hogy a tantárgyi beszámolón nem vett részt.

Az osztályzatokat félévkor számjeggyel a Kréta tanulmányi rendszerbe, tanév végén a Kréta tanulmányi rendszerbe, az anyakönyvbe (törzslap) és a bizonyítványba, szó megjelöléssel és számjeggyel, illetve hangszeres és szolfézs előképző, zenekar, énekkar, kamarazene, zenetörténet-zeneirodalom, kötelező zongora tantárgy esetében az előírt szöveges minősítéssel kell bejegyezni.

Ha a tanuló valamely kötelező tantárgy tanulása alól felmentést kapott, a felmentés tényét félévkor a Kréta tanulmányi rendszerben, tanév végén a törzslapban és bizonyítványban, az osztályzat rovatban „fm” rövidítéssel kell jelezni.

A tanuló félévi osztályzatáról a szülőt a tanulmányi rendszeren keresztül kell tájékoztatni. A szülőt a tanuló félévi osztályzatáról - a KRÉTA rendszeren történő értesítés mellett - papír alapú értesítőn is lehet, a szülő kérésére pedig papíralapú értesítőben is kell tájékoztatni.

Ha a tanuló egy, vagy több tantárgy évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményeit teljesíti, az osztályzatokat a tanulmányi rendszerben történő rögzítés mellett valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és a vizsga évében, ezt követően az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni, és rögzíteni kell a tanulmányi rendszerben is. E rendelkezéseket kell alkalmazni abban az esetben is, ha a tanulót az alapfokú művészeti iskola magasabb évfolyamára vették fel.

1. c. Szorgalom

A főtárgy tantárgy tanulásában tanúsított szorgalmat havonként, értékelni kell. Erről a szülők és tanulók a Kréta tanulmányi rendszer útján kapnak értesítést.

A szorgalom minősítésére 4 fokozatot kell alkalmazni: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2). A szorgalom minősítését félévkor szám és szó megjelöléssel a Kréta tanulmányi rendszerbe, a tanév végén pedig a Kréta tanulmányi rendszerbe, a törzslapra, valamint a bizonyítvány megfelelő rovatába kell bejegyezni.

1. d. Részjegyek (osztályzatok) alkalmazása

A tanév folyamán a tanulók munkáját ún. részjegyekkel osztályozhatjuk. Havonta egy alkalommal pedig átlagjeggyel kell osztályozni. A részjegyeket célszerű egy-egy kisebb feladat elvégzésére ösztönző célzattal adni, és nem feltétlenül törvényszerű, hogy a havi átlagjegy a részjegyek középátlánya legyen.

1. e. Szaktanárok által adható dicsérek típusai és alkalmazása

Szaktanári dicséret: A tanév folyamán a tanulók egy-egy kimagasló munkáját a szaktanárok szaktanári dicsérettel jutalmazhatják. A dicséretet célszerű egy-egy kimagaslóan elvégzett feladat elvégzése után ösztönző célzattal adni és a Kréta tanulmányi rendszerben az adott hónapban bejegyezni. Ezt a bejegyzést nem lehet feltüntetni a törzslapon, vagy a bizonyítvány feljegyzés rovatában.

Szaktárgyi dicséret: A tanév folyamán a tanulók a megyei, regionális, országos vagy nemzetközi versenyen vagy találkozóján elért 1-3 helyezéért, arany-ezüst-bronz minősítés esetén arany minősítést vagy nívó díját a szaktanárok szaktárgyi dicsérettel jutalmazhatják. A dicséretet a Kréta tanulmányi rendszerben év végén „Év végi bizonyítványban megjelenő tantestületi feljegyzés, határozat (dicséret, felmentés stb.)”ként kell bejegyezni és feltüntetni a törzslapon és a bizonyítvány feljegyzés rovatában.

Általános tanulmányi dicséret: A tanév folyamán a tanulók folyamatos kimagasló munkáját a szaktanárok általános tanulmányi dicsérettel jutalmazhatják. A dicséret megítéléséről minden

esetben a tantestület dönt egyszerű többségű szavazással. A dicséretet a Kréta tanulmányi rendszerben év végén „Év végi bizonyítványban megjelenő tantestületi feljegyzés, határozat (dicséret, felmentés stb.)”ként kell bejegyezni és feltüntetni a törzslapon és a bizonyítvány feljegyzés rovatában.

2. Tanulmányi beszámolók, vizsgák

2. a. Vizsgáztatás rendje

A vizsgarend a tanév munkarendjében kerül meghatározásra.

Tanévenként egy főtárgyi beszámoló, valamint egy kötelező tantárgyi, vagy kötelezően választható tantárgyi beszámolót kell tenni.

Főtárgyi beszámoló az első félév végén hangverseny keretében, év végén, tantermi meghallgatás keretében történik. Kötelezően választható tantárgyi beszámolót a tanév végén, május, június hónapban szervezünk.

2. b. A vizsgák dokumentációja

- Jelentkezési lapok vizsgákra:
 - művészeti alapvizsga
 - művészeti záróvizsga
- Vizsgajegyzőkönyvek: minden vizsgáról.
- Határozatok a vizsgaeredményekről:
 - művészeti alapvizsga
 - művészeti záróvizsga
 - B- tagozatra vétel, illetve levétel
- Tanügyi dokumentációkban feltüntetett vizsgaeredmény: törzslap, napló, bizonyítvány.

III. HELYI TANTERV

Az iskolánk helyi tantervében előírt tananyagot és követelményeket az alábbi jogszabályok figyelembe vételével készítettük el:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rend. a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2020.évi NAT
- Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja (1. melléklet), Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja (2. melléklet)
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

III/A KLASSZIKUS ZENE ZENEMŰVÉSZETI ÁG

1. Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói a klasszikus zene zeneművészeti ágon

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

2. A kerettantervi óraszám felett a nem kötelező tanórai foglalkozások tananyaga és az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó, vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámai

Hangszeres és vokális tanszakok - egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, improvizáció, kamarazene, zenekar, kórus

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora, gitár tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

** Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit és szolfézs kötelező tárgyból előrehozott alapvizsgát tett, akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.*

Óratervek „A” tagozat

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok									
	Elő-képző	Alapfok				Továbbképző				
		(1)	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2					
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+ 4+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
		(1)	1	2	3	4	5
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+6 évfolyam: magánének

Óraterv 4

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A lant főtárgy négy év gitár főtárgy tanulását követően, a viola da gamba főtárgy négy év gordonka tantárgy tanulását követően vehető fel. A lant főtárgy kötelezően választható

tantárgyai megegyeznek a gitár kötelezően választható tantárgyaival. A viola da gamba főtárgy kötelezően választható tantárgyai megegyeznek a gordonka kötelezően választható tantárgyaival.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más zenei műfajok (népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene) valamint más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Csoportos foglalkozások létszáma:

zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2-8 fő

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok: (minimum)

Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc

2-3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok - alapfok 2. évfolyamától javasolt.

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora főtárgy esetében) a

3. évfolyamtól, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora, gitár tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek – „B”-tagozat

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	(2)	(2)	(2)	(2)
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	1-(2)	1-(2)	1-(2)	1-(2)
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, ütő, hárfa, gitár, zongora, hegedű, gordonka

A Továbbképző 7-10. évfolyamon a Kötelező tantárgy helyett Kötelezően választható tantárgy is választható.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	Alapfok				Továbbképző			
		(1)	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	(2)	(2)	(2)	(2)
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1-(2)	1-(2)	1-(2)	1-(2)
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+3+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő

A Továbbképző 7-10. évfolyamon a Kötelező tantárgy helyett Kötelezően választható tantárgy is választható.

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
		(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(1)+6 évfolyam: magánének

Óraterv 4

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

2-6 évfolyam: lant, viola da gamba

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok:

2. évfolyam 15 perc

3-4. évfolyam 20 perc

5. évfolyamtól 25 perc

Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok - csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet-zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, improvizáció

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs főtárgy

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene,

A első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A kamarazene, zenekar, kórus választható tantárgyként, a tanuló képessége, megszerzett tudása szerint, felvehető az alapfokú évfolyamon is.

A választható tantárgyak képzési ideje:

szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előképző 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam

zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától ajánlott, a tanuló képességei alapján ennél korábbi tanévtől is tanulható

kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától ajánlott, a tanuló képességei alapján ennél korábbi tanévtől is tanulható

improvizáció: 2+6+4 évfolyam, választható tantárgyként az előképző évfolyamoktól tanulható

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc

kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1-2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve zongora, gitár tantárgyak)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs

Kötelező tantárgy: zongora

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, improvizáció zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

4+4 évfolyam: szolfézs

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: csoportos 2x45 perc

Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve zongora, gitár tantárgyak)

Intézményünkben minden tanszak esetében a választható tantárgyak tananyaga, követelményei, az órák időtartama megegyezik az Alapfokú Művészetoktatási Alapprogramjában szereplő kötelező tantárgyak tananyagával, követelményeivel.

3. Feladatok, szakmai követelmények a klasszikus zene zeneművészeti ágon

Hangszeres tanszakok

3. a. Furulya

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,

- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba kerülésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Követelmények az előképző évfolyam(ok) elvégzése után

Abban az esetben, ha a furulya más fúvós hangszerek előkészítő hangszere, a tanuló az előképző vagy az első évfolyam elvégzése után általában abbahagyja furulyatanulmányait.

A tanuló ebben az esetben is:

- tudjon a tanult hangterjedelemben abc-s hangnévvel biztosan kottát olvasni,
- rendelkezze jól megalapozott légzéstechnikával, hangindítással és ujjtechnikával.

A tanulók egyéb hangszeres tanulmányaik után sokszor visszatérnek a furulyához; ezért az alábbiakról akkor sem mondhatunk le, ha csak előképző hangszerként foglalkozunk ezzel a hangszerrel:

- legyen képes barokk (angol) fogásrendszerű hangszer használatára,
- rendelkezze biztos hüvelykujjtechnikával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén (az előképző követelményein felül)

A tanuló

- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezze a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséssel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f^1 -(f^3 -ig) g^3 -ig - in F,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
- ismerje az f^1 -(f^3) g^3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszer intonációs hibáit,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a furulya történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 3 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsseptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f^1 - g^3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával (esetleg a $fisz^3$ kihagyható),
- két etűd vagy egy variációsorozat,
- legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben (e^1) f^1 - a^3 (c^3)-ig in F,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és zárás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az f^1 - a^3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a segédfogások önálló megválasztására,
- rendelkezék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a furulya történetéről, fizikai sajátosságairól, irodalmáról, különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,

- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséggel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszer történetét és irodalmát,
- f^1 - c^3 -ig (in F) a fogásokat,
- a trilla-, segéd-, piano-, forte- és akkordfogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit,
- a hangszer avantgarde irányzatait.

Legyen képes

- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato-mentes hang képzésére,
- segédfogások önálló kikeresésére és alkalmazására,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
- fürgé szimpla-nyelvtechnikával,
- saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon

- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 7 #, 7 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsseptim-felbontásokkal f^1 - a^3 -ig (in F).

3. b. Fuvola

A fuvolatanítás általános céljai, feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,

- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.
- zenei memóriát

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola második évfolyamos tanulóinak nagy része alkalmas a fuvolatanulás megkezdésére a fizikai adottságok figyelembevételével. A hangszeres előkészítő évfolyam a képességek kibontakoztatását, a készségek felmérését szolgálja.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Rövid ismertetés a fafúvós hangszerekről.
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok olvasása
- A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél és egész értékek valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- A 2/4, 4/4 –es ütemek.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemszünetek

- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővételi jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.
- Gyermek- és népdalok szöveg szerinti értelmezése, szövegtudása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Különböző légzésgyakorlatok
- A test- és kéztartás ismertetése és lépésről-lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

Követelmény

- Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal (népek dalai) eljátszása.
- A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.
- A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
- Bántai – Sipos: Fuvola ABC gyermekdalok, vagy ennek megfelelő szintű darabok.

Az év végi vizsga anyaga

- 2 gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Hangszerismeret
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok biztosabb olvasása
- A nyújtó pont ismerete, nyújtott és élesritmus
- A 2/4, 3/4, 4/4 –es ütemek ütemszülei.
- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővételi jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Különböző légzésgyakorlatok a helyes légzés technika kialakítása érdekében.
- A test- és kéztartás ismertetése és lépésről-lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
- Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakításához
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
- A hallás útján történő önkontroll fejlesztésének megalapozása.

Követelmény

- A tanult ritmusértékek pontos játéka, hallás és kottakép alapján.
- A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.
- A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
- Biztos hangindítás.

Az év végi vizsga anyaga

- 2 gyermekdal, magyar népdal vagy 2 gyakorlat kotta nélkül.

Alapfok évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fafűvös hangszerek jellegzetességeinek ismerete (külső megjelenés, hangmagasság, hangszín stb.).
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütem súlyok.
- A módosítójelek ismerete.
- Hangsorok tudatosítása,
- Ütemmutatók és tempójelzések, amelyek a végzett anyagban előfordulnak.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes test-, hangszer- és kéztartás folyamatos ellenőrzése.
- Az alapvető légzéstechnika megalapozása (rekeszlégzés).– A helyes szájtartás és a befúvási szög beállítása és állandó ellenőrzése. A hangindítás és –befejezés igényének felkeltése és fokozatosan történő megvalósítása.
- A tanult hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével.
- A megismert hangsorok gyakorlása különböző artikulációval: legato, tenuto, nyelv nélküli rekesz (huhogás), staccato.
- A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

Követelmény

- Egész, fél (pontosított fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatok, népdalok d¹-a² hangterjedelemben.
- A törzshangok és a tanult módosított hangok olvasása
- Legalább 8 ütemes előadási darabok kotta nélkül, kísérettel.

Az év végi vizsga anyaga

- 2 különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 61–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok).
- Egy előadási darab (zongorakísérettel) lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A végzett anyagban szereplő törzshangok valamint a módosított hangok olvasása és fogása.
- Hangsorok tudatosítása, abszolút hangnévvel is.
- Szerkezet, tagolás: dalforma (ABA), Tempo I.
- A hangterjedelem kibővítése.
- Az enharmónia fogalma.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések.
- A ritmikai ismeretek bővítése.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A hármashangzat és felbontásának fogalma.
- Szerkezet, tagolás: Da Capo,
- A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó fejlesztése.
- Hangképzés: fokozott törekvés a helyes technikával képzett, kifejező fuvolahangra.
- A rekeszizom szerepének tudatosítása (huhogás).
- A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. Hangsorok gyakorlása különböző kötésvariációkkal.
- A helyes tartás állandó ellenőrzése.
- A játékmód, artikuláció további differenciálása. (non legato, portato, marcato).
- Dinamikai árnyalás: *f*, *mf*, *p*.
- Memóriafejlesztés készségfejlesztő gyakorlatok segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játék.

Követelmény

- Egy adott technikai feladatot tartalmazó 8–16 ütemes gyakorlat eljátszása.
- Két különböző karakterű gyakorlat.
- Könnyebb előadási darabok kotta nélkül.

- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. kötet 102., vagy ennek megfelelő szintű etűdök; Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 14., vagy Gariboldi: Etűdök, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga anyaga

- 2 különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 102–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok) és 1 előadási darab, vagy
- 2 előadási darab és 1 gyakorlat, valamelyik kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Triós forma,
- A hangterjedelem bővítése.
- Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték és szünetjelei, kis és nyújtott ritmus.
- Dúr és moll hangnemek a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
- Szekvencia,
- Újabb tempójelzések (largo, larghetto, meno mosso, marcia stb.).
- Szerkezet, tagolás: a tempo, Coda.
- A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kialakult mechanizmusok helyes alkalmazása, esetleg javítása.
- Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére. A dinamika határainak szélesítése, a szép hang és a tiszta intonáció megtartása mellett.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása.
- Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt.
- A skálázás tempójának mérsékelt fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle artikulációk, repetíció.
- Hármashangzat–felbontások és terclépések.
- Játékmód, artikuláció: az eddig tanult ismeretek készségszintre emelése.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok zenei igényű, kontrollált gyakorlása.
- Társas zenélés: Lapról játszás.

Követelmény

- A hangok olvasása és fogásainak ismerete d1–g3 –ig.
- Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása 2#, 2b előjegyzésig.

- Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 2., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 35., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga anyaga

- 2 különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 2-ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok) és 1 előadási darab, vagy
- Két előadási darab és egy gyakorlat lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Kromatika,
- Elemi tudnivalók a felhangokról (átfűzések).
- Szerkezet, tagolás: dal Segno, Vi-de, G. P.
- Az egyszerűbb felhangok ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig a hangszer teljes hangterjedelmében
- A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- A moduláció fogalma.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A felhangok szerepének tudatosítása és használata, a támasz és a helyes szájartás összefüggésében (egyszerűbb átfűzések: oktáv, kvint).
- A laza, könnyed ujj- és a nyelvtechnika fejlesztése.
- A kettős nyelvütés használata (dupla staccato), először lassú tempóban.
- A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
- Az önálló hangolásra való törekvés.
- Memóriafejlesztés a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
- Rendszeres társas zenélés vagy kisenekari játék.
- A lapról játszási készség továbbfejlesztése.

Követelmény

- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás 3#, 3b előjegyzésig a tanult variációkkal.
- Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.

- Barokk táncjáték vagy egyszerűbb előadási darab eljátszása.
- Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 48., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. kötetből 55. közül egy, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga anyaga

- 2 különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 48–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok) és 1 előadási darab, vagy
- Két előadási darab és egy gyakorlat lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Aszimmetrikus ütemek, a hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó rendszerezése, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.

- Az eddig tanult ismeretek összefoglalása és elmélyítése.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 4#, 4b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
- A hangszeres és elméleti órákon tanult formai és harmóniai elemzés a tanár irányításával.
- A bonyolultabb ékesítések (trilla utókéval vagy anélkül,
- A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A levegő megfelelő vezetésével és irányításával az egységes hangszín kialakítása az alsó és a felső regiszterekben egyaránt.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
- A nyelv differenciált szerepének tudatosítása.
- A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Skálázás egyenletes, gyorsabb tempóban, bonyolultabb variációkkal (pl. hangról hangra, visszafordulás oktolákkal, duplanyelv stb.).
- Önálló hangolás (javasolt a játszott mű hangnemében).
- A zenei anyagban előforduló díszítések pontos megszólaltatása.
- Szélsőséges dinamikák (pianissimo, fortissimo stb.).
- A memória fejlesztése hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélés, lehetőség szerint más hangszerekkel is (vonós, fúvós, gitár stb.).
- Lapról játszás: az előző év anyagának megfelelő nehézségi szinten.

Követelmény

- A hangok olvasásának és fogásának ismerete c1–á3 –ig, kromatikusan.
- Egyenletes tempójú skálázás 4#, 4b előjegyzésig, a tanult variációkkal.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, zenei megközelítése jellegüknek megfelelő tempóban.
- Barokk tánc vagy könnyebb szonátatételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 48–78., Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 74., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga anyaga

- 2 különböző karakterű gyakorlat (pl. Bántai II.:1-21-ig, Jeney Z.: II. 48–78-ig, vagy más azonos szintű, nehézségű gyakorlatok) és 1 előadási darab, vagy
- Két előadási darab és egy gyakorlat lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig.
- A kromatikus hangsor.
- A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korrigálja azokat.
- Önálló gyakorlási módszerek ismerete a felmerülő problémák megoldására.
- Értelmes tagolás, kisebb előadási darabok önálló megformálása.
- A tanuló ismerje a különböző korok zenéjének diszítésrendszerét. (Barokk lassú tételek egyszerűbb diszítésekkel való előadása).
- Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Törekvés a kiegyenlített és kifejező hang elérésére.
- Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- A befűvés szélsőséges helyzetei (ki- és befördítés).
- A laza, könnyed ujjtechnika fejlesztése.
- Trilla és egyéb diszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
- Skálák és etűdök tempójának fokozása.
- Szimpla és dupla staccato, gyorsaságfejlesztő gyakorlatokon keresztül.
- A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
- Rendszeres társas zenélés
- A lapról játék készsége fokozott mértékben fejlődjön.

Követelmény

- Az eddig tanult skálák biztonságos tudása több figurációval (terc, hármashangzat stb.).
- A három regiszter összekapcsolása rövid és könnyű gyakorlatokon keresztül.
- Nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök eljátszása (pl. Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. 12.).
- A fuvola több regiszterét összefogó gyakorlat.
- Előadási darabok tisztán intonálva, kotta nélkül.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 78–87., vagy Bántai-Kovács Válogatott etűdök II. 12, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga anyaga

- 1 etűd (pl. Bántai: Válogatott etűdök II., vagy E. Köhler: op. 33 I. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- 1 barokk szonátatétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, vagy egy kamaramű.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a növendék, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik. Érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.

„B” tagozatos oktatásra legkorábban az első évfolyam végén nyílik lehetőség.

A „B” tagozaton a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése d1–a3–ig.
- Az enharmónia fogalma.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig.
- A hármashangzat–felbontások és terclépések fogalma.
- A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei).
- Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.).
- Szerkezet, tagolás: a tempo, Coda.
- A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemsúlyok stb.).
- A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
- Hangindítás súlytalan helyen, átkötések.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó fejlesztése (tartott hangok dinamikával: crescendo, diminuendo az intonáció és a hangminőség változása nélkül.)
- A torok és a nyelv lazaságának megőrzése.
- A hangindítás és a repetíció gyorsítása Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal.
- A kéz– (csukló–) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.
- Dúr és moll hangnemek 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzattal, felbontásokkal, terclépésekkel a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. Memóriafejlesztés több készségfejlesztő gyakorlat segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játszás az első év nehézségi fokán.

Követelmény

- Igényes hangindításra való törekvés
- A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
- Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–descrescendo az intonáció változása nélkül.
- Árnyaltabb dinamikai kifejezés
- Előadási darabok kotta nélkül.

Év végi vizsga anyaga

- 1 szabadon választott skála (alap + tercmenet + hármashangzat + felbontás),
- 2 különböző karakterű gyakorlat
- 1 előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése.
- Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték, valamint ezek szünetjelei, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig az ismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. – Hármashangzat–felbontások és tercmenetek.
- Újabb tempójelzések a játszott zenei anyagban.
- Szerkezet, tagolás: formai ismeretek az újabb előadási daraboknál.
- A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete, tudatosítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt Tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül.
- Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kettős nyelvütés használata (dupla staccato) lassított tempóban.
- Hangsorok gyakorlása kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
- A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
- Játékmód, artikuláció: az eddigi ismeretek készségszintre emelése, további differenciálása.
- Memóriafejlesztés: gyakorlatok és előadási darabok segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

Követelmény

- A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
- Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása.
- Bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása.
- Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása
- Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel.

Az év végi vizsga anyaga

- 1 szabadon választott skála (alap + tercmenet + hármashangzat + felbontás),
- 2 különböző karakterű gyakorlat
- 1 előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Hangterjedelem: c1–h3–ig.
- A felhangrendszer megismertetése.
- Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- Tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig, a hangszer teljes hangterjedelmében.
- Modális hangsorok.

- A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- A moduláció fogalma.
- Egyszerűbb hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok).
- A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájtartás kialakításában.
- Törekvés az ujjak és a nyelv könnyed mozgására.
- A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval, kettős nyelvütéssel.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése a szép hang és a tiszta intonáció mellett.
- Önálló hangolásra nevelés.
- Memóriafejlesztés: a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
- Rendszeres társas zenélés, vagy kisenekari játék.
- A lapról játszási készség az előző év nehézségi fokán

Követelmény

- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása;
- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel.
- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás a tanult variációkkal.
- Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Az év végi vizsga anyaga

- 1 szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
- 2 különböző karakterű gyakorlat
- 1 előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek és megszerzett készségek elmélyítése.
- Bonyolultabb ritmusképletek, dinamikai és artikulációs előírások megvalósítása.
- Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
- A bonyolultabb ékesítések írásmódja és ritmusa.

- A szélsőséges dinamikák fogalma.(pianissimo, fortissimo stb.).
- A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma).
- A növendék ismerje a történelmi társastáncok tempóit és jellegzetességeit

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Lehetőleg biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- Szélsőséges dinamikák (*ff*, *pp*) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és a tiszta intonáció megtartására.
- A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befordítás).
- A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
- A laza, könnyed ujjtechnika kidolgozása.
- Hangsorok rendszeres gyakorlása a korábban megismert variációk szerint, 5#, 5b előjegyzésig.
- A növendék önállóságának fejlesztése.
- A vibrato szerepe a zenei megvalósításban.
- Etűdök és skálák tempójának fokozása.
- Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélés más hangszerekkel is (pl. vonós, fúvós, gitár stb.).
- Lapról játszás: az előző év nehézségi fokán.

Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- Dúr és moll hangsorok hármashangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
- Barokk tánc vagy könnyebb szonátatételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.

Az év végi vizsga anyaga

- 1 szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
- 1 különböző karakterű gyakorlat
- 1 szonáta tételpár
- 1 előadási darab (lehetőleg kotta nélkül.)

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig megszerzett ismeretek összefoglalása (különböző ritmusok, ütemfajták, ütemjelzések, tempójelzések, diszítések stb. átfogó, rendszerezett ismerete).
- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal és tercmenetekkel együtt.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).
- Tudatosítsuk a gyakorlás helyes módszerét.
- A játszott művek formai és szerkezeti elemzése.
- Kromatikus skála.
- A növendék ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve.
- A zenei ízlés, stílus- és hangszínerzék, valamint a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakozása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is).
- Tartott hangok állandó vagy változó dinamikával, a jó hangminőség, a tiszta intonáció megtartásával.
- Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása a korábban megismert változatok szerint.
- Trilla-skála.
- A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés.
- A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése.
- A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korrigálja azokat.
- Tudatos zenei memorizálás.
- Rendszeres társas zenélés.
- Lapról játszás az előző év nehézségi fokán

Az év végi vizsga anyaga

- 1 szabadon választott skála + variációi,
- 1 etűd
- 1 szonáta tételpár és/vagy egy előadási darab (lehetőleg kotta nélkül) vagy kamaramű

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),

- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- az egyszerűbb diszítések írásmódját és ritmusát
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fuvalás előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és szimpla- és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33-as és op. 66-os etűdsorozata),
- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb diszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Tudnivalók a vibratőről a zenei kifejezés érdekében.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).

- Különböző korhű diszitésfajták megismerése.
- A zenei anyag kiválasztása az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangminőség és vibrato összefüggésének tudatosítása
- Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- Skálák különböző kötésvariációkkal.
- A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében.
- Különböző diszitések korhű és stílusos alkalmazása.
- Memóriafejlesztés: a kotta nélküli játék gyakorlása.
- Társas zenélés: kamarazene.

Követelmény

- Az eddigi évfolyamokban elért színvonal megőrzése.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása a jellegüknek megfelelő tempóban.
- Előadási darab (vagy kamaramű stb.) értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
- Pl. E. Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 12–14., továbbá hasonló nehézségű zongorakiséretes darabok vagy kamaraművek.

Az év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 etűd (pl. Romantikus: Köhler op. 66-ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- 1 szonátatétel, vagy
- 1 előadási darab vagy kamaramű kottából.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó)
- A bonyolultabb felhangok ismerete.
- Kromatikus és egészhangú skálák.
- A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.

- Differenciáltabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák – futamok, hármashangzatok – rögtönzése).
- Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Kromatikus és egészhangú skálák mérsékelt tempóban.
- Hármashangzat (tripla staccato).
- A trillázás fejlesztése.
- Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére.
- A nehezebb átfújások gyakorlása.
- A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése.
- A skálázás tempójának fokozása; a különböző figurációk egy levegőre (tudatos gazdálkodás a levegővel).
- Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.
- A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
- Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

Követelmény

- Rendelkezzék a növendék olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
- Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
- Képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Pl. E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 46., továbbá hasonló nehézségű zongorakiséretes vagy kamaraművek.

Az év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 etűd (pl. Köhler: op. 66 kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy szonátatétel vagy előadási darab, vagy kamaramű.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az egészhangú és a kromatikus skála ismerete és ezek kombinációi.
- A művek lassú tételének zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
- Romantikus zenei előadásmód.

- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
- Tájékozódás a XX. század különböző stílusában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása.
- A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése.
- A hármass nyelvűtés gyorsítása.
- Hangképzés nagy dinamikai különbségekkel.
- A memória szinten tartása.
- Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

Követelmények

- Dúr és moll hangsorok,
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban;
- Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab izléses, igényes előadása, kísérettel.
- Jártasság nehezebb ritmusképletekben
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.

Az év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 etűd (pl. Köhler: op. 33 II., Köhler: op. 66 kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy szonátatétel vagy előadási darab, vagy kamaramű.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek összegzése.
- Modern zenei effektusok.
- Pergőnyelv.
- Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról.
- A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola).
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek alárendelése az egyes művek zenei igényeinek.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
- Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása transzponálási lehetőségek kihasználásával.
- A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket.
- Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
- Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömet szerző játékot produkáljon.

Követelmény

- A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
- Pl. Köhler op. 33. II. kötet vagy továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű.

Az év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 etűd (pl. Köhler: op. 33. II., Köhler: op. 66 kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy szonátatétel vagy előadási darab, vagy kamaramű.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fuvolahang fizikai törvényszerűségei.
- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig.
- Kromatikus skála.
- A növendék uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját
- A tempójelzések, karakterjelzések ismeretének bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete. További aszimmetrikus ütemek.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
- Különböző korok disztílusfajtáinak megismertetése.
- Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
- Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kialakult mechanizmusok továbbfejlesztése
- Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
- A rekeszizom tudatos működtetése, alkalmazása.
- Hangsorok különböző ritmikai variációkkal, változó kötésmódokkal, repetíciókkal, többféle hangerősségben.
- Trillaskálák a tanult hangnemekben.
- A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze.
- A fuvolajátékkal kapcsolatos állóképesség fejlesztése, idejének növelése.
- Különböző disztések korhű és stílusos alkalmazása.
- Önálló gyakorlási módszerek bővítése.
- Társas zene (kamarazene, zenekari játék).
- A lapról olvasási készség fejlesztése folyamatos tempóban.

Követelmény

- Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
- Különböző disztések stílusos alkalmazása
- A tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazása
- Nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadása

Az év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66-ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- 1 szonátatételpár vagy kamaramű.
- 1 előadási darab

Az évvégi beszámoló egyik darabja kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A növendék ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
- A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.
- A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák rögtönzése).

- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Egészhangú skálák.
- Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.
- A növendék uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés eddig tanult elemeinek ismétlése, bővítése dinamikai követelményekkel.
- Kifejező hang, hangminőség, a vibrato gyakorlati megvalósítása.
- Nehezebb átfújások gyakorlása.
- A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése.
- Tudatos gazdálkodás a levegővel.
- Laza, könnyed ujjtechnika.
- Az ujjak szinkronizálása.
- Hangsorok különböző tempókban, figurációkkal, hangközmenetekkel, harmóniafelbontásokkal (kromatikus és egészhangú skálákban is).
- Hármass nyelvítés.
- Trillák egyenletes és gyors tempóban.
- Tudatos zenei memorizálás.
- Társas zenélés különféle együttesekben.
- Lapról játszás: különös tekintettel a klasszikus irodalom zenei anyagára.

Követelmény

- Rendelkezzék a növendék olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
- Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
- Képes legyen a tanuló a művek stílushű, igényes előadására.

Az év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- 1 barokk szonátatételpár vagy barokk kamaramű
- 1 előadási darab

Az évvégi beszámoló egyik darabja kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Egészhangú skálák és kombinációi.
- Szűkített és bővített hármashangzatok.
- A tempó– és dinamikai jelek bővebb ismerete.
- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
- Lassú tételek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
- Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja.
- Társzművészetek.
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- Pergőnyelv.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tartott hangok nagy dinamikai különbségekkel (*pp*, *ff*).
- A mély regiszter intenzitásának fokozása.
- Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata.
- A hármass nyelvűtés gyorsítása.
- Pergőnyelv az alsó regiszterben is.
- Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.
- Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása élénk és egyenletes tempóban.
- A memória szinten tartása, felhasználva a nehezebb technikai feladatok gyakorlására.
- Társas zene, kamarazene, zenekari játék.
- A lapról játszás továbbfejlesztése a romantikus zenei anyagon.

Követelmény

- A laza, könnyed ujjtechnika.
- Jártasság nehezebb ritmusképletekben.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.
- Érzékeny és igényes intonáció
- Hajlékony legato, technikailag biztonságos nyelvtechnika

Az év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 etűd
- 1 barokk szonátatételpár
- 1 XX. századi mű

Az évvégi beszámoló egyik darabja kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A megtanultak összegzése.
- A modern zenei effektusok.
- Glissando, üveghangok, a fuvola hangrendszerére épülő segédfogások.
- Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival.
- Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátosságai.
- A bartóki zene hangrendszerei.
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- A fuvola társhangszerei (piccolo, altfuvola, basszusfuvola) és transzponálási módja és ezek zenekari használata.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az elsajátított hangszerteknikai ismeretek a virtuozitás irányába.
- Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával.
- Üveghangok, él- és réshangok, frulláto-módok bővítése.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömeinek fokozására.
- Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása a transzponálási lehetőségek kihasználásával.
- Memóriafejlesztés, koncentráció hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
- A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el műveket.

Követelmény

- A kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásainak ismerete (üveghangok, él- és réshangok, frulláto-módok)
- A technikai készségek virtuózabb fejlesztése.
- A tanuló a zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Az év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 etűd,
- 1 barokk szonáta tételpár vagy kamaramű,
- 1 előadási darab.

Az évvégi beszámoló egyik darabja kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a különböző zenei korok megkomponált stílushű diszítéseinek önálló alkalmazására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére.

A tanuló rendelkezze

- megfelelő hangszeres technikával
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni

- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a modern zenei effektusokat,
- az újabb légzéstechnikákat,
- a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes

- biztos hangindításra és –befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd)
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

3. c. Klarinét

A klarinéttanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten) hangszerük történetét, akusztikai sajátosságainak alapjait, a klarinétirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, a klarinétcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket (szaxofon, tárogató).

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező klarinéthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf<ff>pp), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- e-f3 hangterjedelemben legyen képes a klarinét biztonságos megszólaltatására,
- tudjon valamennyi regiszterben dinamikailag árnyalt, kulturált hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás és elválasztás különböző módjait
- ismerje az kise-f3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni, legyen tisztában a klarinét transzponáló jellegével
- legyen tisztában a náddal és a nádválasztással kapcsolatos alapvető tudnivalókkal,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető módjait, és végezze ezeket önállóan,
- tudjon folyékonyan kottát olvasni,
- ismerje a tanult anyagban előforduló ritmikai elemeket, ütemfajtaikat, tempó- és karakterjelzéseket, dinamikai és egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (dinamika, agogika, lassítás, hangsúlyozás stb.)
- rendelkezzen a játszott anyagra vonatkozó formai ismeretekkel, ismerje az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes kis e-g3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására.

Legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 4 #, 4 b előjegyzésig tercmenetekkel, hármashangzat-, dominánsszeptim- és szűkített septim-felbontásokkal,
- Jeanjean: Etűdök I/2.
- egy szabadon választott etűd, az előbbtől eltérő stílusú,
- az alábbi versenyművek bármelyikének lassú vagy gyors tétele:
- Leopold Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny
- Tuček: B-dúr klarinétverseny
- Rössler-Rosetti: Klarinétverseny
- Stamitz: B-dúr klarinétverseny I. tétel
- egy szabadon választott előadási darab vagy szélső gyors tétel, amely az előbbtől eltérő stílusú.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- legyen képes kis e-g3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudjon valamennyi regiszterben széles dinamikai határok közt mozgó, színes, telt, kifejező hangot játszani,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és hangelválasztás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az kis e-g3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a legmegfelelőbb ujjrend önálló megválasztására,
- rendelkezék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a klarinét történetéről, fizikai sajátosságainak alapjairól, irodalmáról, a különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- rendelkezzen átfogó ismeretekkel a ritmikai elemekre, ütemfajtákra, tempó- és karakterjelzésekre stb. vonatkozóan,
- legyen képes új ismeretek önálló megszerzésére (új ritmikai elemek megértésére, zenei műszavak lefordítására, fogások kikeresésére különböző táblázatokból stb.),
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,

- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei, illetve zenekari szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezzen az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséggel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- legyen képes kis e-a3 hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudatosan alkalmazni a helyes légzéstechnikát,
- hangsorokat játszani: valamennyi dúr és moll hangnemben hármass- és négyeshangzat-felbontásokkal, hangközmenetekkel, valamint kromatikus skálát,
- kiegyenlített hangon játszani a különböző regiszterekben, kielégítő intonáció mellett.

Ismerje a különböző előadási jelek jelentését és tudja azokat megvalósítani a hangszerén.

Tudjon

- kielégítően transzponálni „A” és „C” klarinétra,
- jól lapról olvasni.

3. d. Szaxofon

A szaxofonitás szakirányú feladatai

A szaktanár ismertesse meg a tanulókkal

- a szaxofon kialakulásának és fejlődésének történetét,
- a hangszer sajátosságait,
- a szaxofon irodalmát, felhasználásának és felhasználhatóságának sokszínűségét (pl. alkalmazását szimfonikus és fúvószenekarban, jazz-együttesekben stb.),
- a hangszer legkiválóbb előadóművészeinek munkásságát.

Hangszertechnikailag alakítsa ki

- a helyes légzéstechnikát,
- a helyes befúvómódot és nyelvtechnikát,
- a stabil, de nem merev szájtartást,
- a megfelelő test-, fej-, kéz- és hangszertartást,
- a dinamikailag árnyalt, megfelelően intonált és jól képzett szaxofonhangot.

Fordítson figyelmet

- a helyes légzés gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját,
- ismerje a szaxofon legáltalánosabban használatos hangterjedelmén belül (b-f³-ig) kromatikusan az összes fogást, beleértve a leggyakoribb segéd- és tisztítófogásokat, és tudja ezeket alkalmazni a gyakorlatban is,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a szaxofon történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a szaxofon szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes

- hangsorokat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig,
- egészséges és jól intonált szaxofonhang megszólaltatására.

Rendelkezzék olyan hangszertechnikai és olvasási készségekkel, hogy a továbbképző évfolyamokban elkezdhetőek legyenek a C-be történő transzponálási gyakorlatok.

Tudjon

- előadási darabokat kotta nélkül előadni,
- könnyebb kamarazenei és zenekari szólamokat eljátszani.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- hangszerének transzponáló jellegét,
- a hangszercsalád többi tagját, hangolásukról és hangfekvésükről legyen fogalma,
- a nehezebb előadási daraboknál, a kamarazenei és zenekari szólamoknál leggyakrabban előforduló zenei műszavak jelentését.

Legyen képes

- hangsorokat játszani 6 #, 6 b előjegyzésig,
- pp-ff-ig a dinamikai skála megvalósítására,

- a hangszer regisztereinek kiegyenlített megszólaltatására.

Rendelkezzék olyan hangszeres és elméleti tudással, amely alapján közreműködhet amatőr zenekarban vagy zenei együttesben.

Tudjon nehezebb előadási darabokat kotta nélkül eljátszani.

3. e. Fagott

A fagott-tanítás szakirányú feladatai:

- ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten) a fagott lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a fagott-irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező fagotthangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan távoluló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a helyes légzésre és a folyamatos rekesztámasz kialakítására, állandó fejlesztésére, erősítésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra,
- a kamarazenében és zenekarban egyaránt szükséges intonációs, ritmikai és dinamikai alkalmazkodási készség kialakítására már egész kis ambitusnál.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel,

- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a fagott történetét, rokon hangszerait,
- ismerje a fagott szerepét különböző zenei korszakokban.

Ismerje és tudja játszani

- a dúr és moll hangsorokat a különböző játékmódokkal és a portamento alkalmazásával,
- a kromatikus hangsort.

Legyen képes

- nagyobb hangközök törésmentes kötésére,
- igényes és stílusos hangképzésre,
- a dinamikai árnyalatok alkalmazására (p-f keretein belül),
- hosszú és rövid előke, utóka, paránytrilla, mordent és kettős ékesítés megoldására,
- könnyebb művek lapról játszására,
- az előadási darabok igényes felépítésére,
- basszus- és tenorkulcs váltakozó alkalmazására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy dúr és egy moll skála (4 #, 4 b előjegyzésig), legato, staccato, tenuto játékmóddal,
- két különböző karakterű etűd,
- két könnyű, rövid, eltérő karakterű előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- az előző pontokban megfogalmazottak tudatos (a tanuló zenei adottságainak, életkorának, és technikai felkészültségének megfelelő) alkalmazására az igényes zenei kifejezés és a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltető előadás érdekében,
- életkorának megfelelő szinten értelmesen tagolt, árnyalt előadásra, szép kifejező hangon lassú és középgyors tempóban, staccato játékban is,

- az előadási darabokat fejből eljátszani,
- technikai továbbfejlődésre,
- hosszabb gyakorlásra,
- kamara-, illetve ifjúsági zenekarban játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszerét, tudjon megoldani apróbb javítási problémákat,
- a nádfaragás alapjait,
- a hangszer múltját, irodalmát.

Legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra,
- a hangszerregiszterek színekülönbségeinek kiegyenlítésére
- az összehangolt kéz- és nyelvtechnika alkalmazására,
- technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra.

3. f. Kürt

A kürttanítás célja feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kúrthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
- – hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelembe,
- – a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,

- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A gyakorlatban felmérni a növendék hangszeres készségét, zenei érzékét.
- Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Követelmény

- A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
- Helyes test- és hangszertartás.

Az év végi vizsga anyaga

- Egy gyermekdal,
- Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Helyesen működő funkciók kialakítása:

- helyes légzés, szájtartás,
- a fúvóka helye az ajkakon,
- testtartás,
- hangszertartás.

Követelmény

- A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
- Helyes test- és hangszertartás.

Az év végi vizsga anyaga

- Egy gyermekdal,
- Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az előképzőben megalapozott funkciók továbbfejlesztése:

- helyes test- és hangszertartás,
- szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása,
- a helyes légvezetés megalapozása,
- a nyelvtechnika megalapozása,
- a manuális technika megalapozása.

Az intonációs készség fejlesztése.

Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Portato hangindítás.
- Az ujj-, nyelv- és légzésvezetés-technika összehangolása

Az év végi vizsga anyaga

- Egy 1 kantiléna
- Egy 1 gyakorlat
- Egy 1 előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Helyes test- és hangszertartás.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Skálák játszása a meglévő hangterjedelmen belül Dúr és összhangzatos moll
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Követelmény

- Játék kifejező, szép kúrthangon
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna

- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll
- Skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Követelmény

- Játék kifejező, szép kúrthangon
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.

- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr, és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés.

Követelmény

- Játék szép kúrthangon
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A” tagozat

A hangszerkezelés fejlesztése

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés

Követelmény

- Különböző hangindítások.

- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás esz–kürtben

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszenei(zongorakísérettel)

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játssza különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz, d kürtben
- Társas zenélés

Követelmény

- Játék szép kürt hangon
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás esz–és d kürtben

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna

- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Helyes test- és hangszertartás.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr, és összhangzatos moll skálák, különböző skálaképletekkel.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Követelmény

- Játék szép kúrthangon
- Portato, tenuto hangindítás.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab, melyet kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni,

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.

- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszsása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Követelmény

- Játék kifejező, szép kúrthangon Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- Széles dinamikai skála alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab, melyet kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Kifejező, szép kúrthang kialakítása
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszsása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés.

Követelmény

- Játék szép kúrthangon
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab vagy versenymű tétel, melyet kotta nélkül (kivéve kortárszene), zongorakísérettel kell előadni,

5 évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Kifejező szép kúrthang kialakítása
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz és d kürtben
- Társas zenélés

Követelmény

- Játék szép kürt hangon
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás esz–kürtben

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni

6 évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz, d kürtben
- Társas zenélés

Követelmény

- Játék szép kürt hangon
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás esz- és d kürtben

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzen a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentráló képességgel,

- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kúrthangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzen az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy darab, vagy tétel előadására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak:

- egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
- egy kantiléna,
- két etűd,
- egy előadási darab kotta nélkül

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján, ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése.
- A zenei műveltség megőrzése, bővítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (esz, d)
- Társas zenélés.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Követelmény

- Játék szép kúrthangon
- Különböző hangindítások
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás (esz, d)

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab vagy versenymű tétel

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Nyilvános szereplés félévente egy alkalommal.
- Könnyű transzpozíciók (esz, d)
- Társas zenélés.

- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Követelmény

- Játék szép kúrthangon
- Különböző hangindítások
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás (esz, d)

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Követelmény

- Játék szép kúrthangon Különböző hangindítások
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás (esz, d)

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Követelmény

- Játék szép kúrthangon
- Különböző hangindítások
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás (könnyű transzpozíciók)

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos növendékei nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (esz, d)
- Társas zenélés.

- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése
- A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kifejező szép kúrthang
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (esz, d)
- Társas zenélés.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordinó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Zenei ismeretek

- a különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- a művek harmóniai és formai elemzése
- a zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- a növendéket a kortárs zene befogadására és művelésére.

Követelmény

- Játék szép kúrthangon kis
- Különböző hangindítások
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás (esz, d)

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna

- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Zenei ismeretek

- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- A növendéket a kortárs zene befogadására és művelésére.

Követelmény

- Játék szép kúrthangon
- Különböző hangindítások
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás (esz, d)

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Kifejező szép kúrthang
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)
- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Követelmény

- Játék szép kúrthangon
- Különböző hangindítások
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
- Transzponálás (esz, d)

Az év végi vizsga anyaga

- Egy kantiléna
- Egy gyakorlat
- Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül

3. g. Trombita

A trombitatanítás feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,

- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen kialakított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló– és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer felépítése, részeinek megismerése.

- A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése.
- A helyes be- és kilégzés alapjainak elsajátítása.
- A helyes testtartás, szájtartás, fúvókázás, ajakrezgés kialakítása, gyakorlása.
- Hangterjedelem az egyvonalas C-től az egyvonalas G-ig.

Követelmény

- A helyes be- és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'-ig
- Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten.
- Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.

Év végi vizsga anyaga

- Egy gyakorlat
- Egy népdal vagy gyermekdal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A helyes testtartás rögzítése.
- A helyes légzés további tudatosítása.
- Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.

Követelmények

- Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
- Hangterjedelem a kis h-tól az egyvonalas a-ig.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél érték mellett.
- Módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.

- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
- A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).

Követelmény

Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad-, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint- és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (*f-p*).

Követelmény

- A növendék legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint- és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis *g*-től a kétvonalas *d*-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála első képlete kotta nélkül.
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A felmerülő hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Követelmény

- A növendék legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála első képlete kotta nélkül.
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darablehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.

- A dinamikai határok tágítása (*p–mf–f*).

Követelmény

- A növendék legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
- A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*-től a kétvonalas *f*-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála első képlete kotta nélkül.
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egyoktávos skála, tercskála, a dominánsszeptim–akkord ismerete.
- Az 5/8, 7/8, 9/8–os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
- Az ujj- és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
- Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint-, kvart- és nagy terc-kötések összekapcsolásával.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp–ff*) különös figyelemmel a szép hangra.

Követelmény

- A növendék legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.
- A hangterjedelem kialakítása a kis *fisz*-től a kétvonalas *g*-ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat-felbontások .

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála első képlete kotta nélkül,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egy oktávós skála, tercskála, a főhármások és a dominánsseptim–akkord hangjainak ismerete.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Követelmény

- A növendék legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
- A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *a*–ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála első képlete,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (*f–p*).

Követelmény

- A növendék legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis *g*–től a kétvonalas *e*–ig.

- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála első három képlete, az első kotta nélkül,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darablehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Követelmény

- A növendék legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas f-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig.
- Kvint- és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc-kötések,

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála három képlete, az első kotta nélkül,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab, melyekből az egyik kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.

- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágitása (*p–mf–f*).

Követelmény

- Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása.
- Újjgyakorlatok, a disztés és a trilla megalapozása,
- A természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötések,
- A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*-től a kétvonalas *g*-ig,
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála három képlete, az első kotta nélkül,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab, melyekből az egyik kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágitása (*p–mf–f*).

Követelmény

- A növendék legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 5#, 5b előjegyzésig.

- A növendék legyen képes egy barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására;
- Egyszerű diszítések és trillák;
- Kvint–, kvart– és terckötések összekapcsolása, oktávkötések;
- A hangterjedelem kialakítása a kis *fisz*–től a kétvonalas *a*–ig;
- Ismerkedés a pedálhangokkal;
- Terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála három képlete kotta nélkül,
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy más stílusú előadási darab.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egy oktávos skála, tercskála, a főhármások és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Követelmény

- A növendék legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
- A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *B*–ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 6#, 6b előjegyzésig.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc–kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra;
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
- A másfél-oktáv, ötképletes skálatanulmányok.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála három képlete kotta nélkül
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes test– és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
- a dúr és moll hangnemeket 6 #, 6 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül a2–ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül 6# 6 b –ig.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Ismerje a tanuló

- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig.

Legyen képes

- az előírt hangterjedelemben belül (h2–ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére
- árnyaltabb zenei megformálásokra.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.
- A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.

Követelmény

- A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására.
- Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála legalább egy képletben kotta nélkül
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül, vagy kamaramű, lehetőleg növendék részvételével.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
- A játszott darabok alapos ismerete.
- A növendék önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.
- A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.
- Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás

Követelmény

Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása. Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének izléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása.

Év végi vizsga anyaga

- Egy skála legalább egy képletben kotta nélkül
- Egy etűd
- Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül, vagy kamaramű, lehetőleg növendék részvételével

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

hangszeres és zenei ismeretek átadása

- a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.
- a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)
- a zenei kifejezőkészség fejlesztése.
- skálák öt képletben.

Skálák öt képlettel. Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata. Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének izléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása. A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála legalább egy képletben kotta nélkül
- Egy etűd
- Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül, vagy kamaramű, lehetőleg növendék részvételével.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
- A zenei kifejezés fejlesztése.
- A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
- Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
- A tripla és a dupla nyelv ismerete, a diszitések, trillák izléses használata.

Követelmények

A tanuló legyen képes egy versenymű vagy szonáta gyors és lassú tételének izléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására. Egy kamaramű szólamának eljátszására. Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála legalább egy képletben kotta nélkül
- Egy etűd
- Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül, vagy kamaramű, lehetőleg növendék részvételével.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra. Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül. Skálák öt képlettel másfél oktávos rendszerben. Diszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok. A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése. A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.

Követelmények

A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására. Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel. Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására. A kromatikus skála biztos ismerete.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála legalább három képlettel melyből legalább az első kotta nélkül
- Egy etűd
- Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele kotta nélkül
- Egy más stílusú előadási darab

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.
- Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben.
- Diszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete.

Követelmények

- A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
- Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
- Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
- A trillák, diszítések biztos és helyes alkalmazására.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála legalább három képlettel melyből legalább az első kotta nélkül
- Egy etűd
- Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele kotta nélkül
- Egy más stílusú előadási darab

9. évfolyam „B” Tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.
- Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- Skálák öt képletben, a másfél oktávos rendszer szerint.
- Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.
- A zenei formálás tudatos alakítása.
- A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

Követelmények

- A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
- Skálák öt képletben.
- Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
- A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.
- A játszott előadási darabok alapos ismerete.
- Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála legalább három képlettel melyből legalább az első kotta nélkül
- 1 etűd
- 1 barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele kotta nélkül
- 1 más stílusú előadási darab lehetőleg kotta nélkül

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
- Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.
- Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
- A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

Követelmények

A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat. Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait. Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etűdöket, szóló és kamarazene darabokat. Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát. Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.

Az Év végi vizsga anyaga

- Egy skála legalább három képlettel melyből legalább az első kotta nélkül
- Egy etűd

- 1 barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele kotta nélkül
- 1 más stílusú előadási darab lehetőleg kotta nélkül

3. h. Harsona – Tenorkürt – Bariton

A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt és a baritonkürt tanítás szakirányú feladatai

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8–9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során, amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:

- ismertesse meg a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerek lehetőségeit, irodalmát; történetét, akusztikai sajátosságait, az irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes kartchnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, újjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
- fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
- csak fúvókával,
- hangszerrel,
- mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
- Az előforduló hangok fogásai.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.

Követelmény

- Az egészséges, szép hang kialakítása.
- Hangterjedelem: maximum B–g–ig (hangzó).

Az Év végi vizsga anyaga

- 2 gyakorlat,
- 1 előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
- Az előforduló hangok fogásai.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Követelmény

- Az egészséges, szép hang kialakítása.
- Hangterjedelem: maximum G–b–ig (hangzó).

Az Év végi vizsga anyaga

- 2 gyakorlat,
- 1 előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a félkotta mellett.
- A módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, és az előadási darabok kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének megismerése.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak gyakorlása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás fejlesztése ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Követelmény

- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon.
- Hangterjedelem: G–b–ig (hangzó).

Az Év végi vizsga anyaga

- 2 gyakorlat,
- 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
- A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alla breve.
- Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
- A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
- Dinamika: a pianótól a fortéig.
- Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok (3–4) kotta nélkül.
- Hangterjedelem: G–d’–ig.
- Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül.
- A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
- Hangsorok a növendék hangterjedelmi képességeinek függvényében

Követelmény

- A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
- Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
- Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
- Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála kotta nélkül,
- 2 gyakorlat,
- 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és moll hangsor szerkezete.
- A 9/8-os, 12/8-os ütem.
- Ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
- A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
- A társas zenélés alapjai, két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
- A manuális készség továbbfejlesztése.
- A legato játék kifejlesztése, kvart- és kvintkötések lefelé és felfelé.

Követelmény

- A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
- Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
- Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.

Az év végi beszámoló anyaga

- 1 skála,
- 2 gyakorlat,
- 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.

- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 2 gyakorlat,
- 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 2 gyakorlat,
- 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi beszámoló anyaga

- 1 skála
- 2 gyakorlat,
- 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

A tanulók legkorábban az „A” tagozat 2. évfolyam elvégzése után kerülhetnek „B” tagozatra.

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
- A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alla breve.
- Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
- A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
- Dinamika: a pianótól a fortéig.
- Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül.
- Hangterjedelem: G– d’-ig.
- Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül.
- A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
- Hangsorok a növendék hangterjedelmi képességeinek függvényében.

Követelmény

- A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
- Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
- Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
- Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül
- Hangsorok hármashangzat-felbontással a megadott hangterjedelmen belül.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála kotta nélkül,
- 1 gyakorlat,
- 2 előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és moll hangsor szerkezete.
- A 9/8-os, 12/8-os ütem.
- Ritmusképletek: Az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
- A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
- A társas zenélés alapjai, két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
- A manuális készség továbbfejlesztése.
- A legato játék kifejlesztése, kvart- és kvintkötések lefelé és felfelé.

Követelmény

- Az „A” tagozat követelményén felül:
- Kvint- és kvartkötések és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel;
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 gyakorlat,
- 2 előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.
- Hangképzés: a használt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Követelmény

- Ujjgyakorlatok, a diszítések megalapozása;
- A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések;
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 gyakorlat,
- 2 előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- Ujjgyakorlatok, a disztíciók megalapozása;
- A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések;
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 gyakorlat,
- 2 előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.

- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- Ujjgyakorlatok, a disztízes megalapozása;
- a természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések;
- hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 gyakorlat,
- 2 előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezze a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrációképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; hasonlóan a helyes tolokakezelést,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjen játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezze az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, disztízes, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami disztízésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
- ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül,
- két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat

- egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

Legyen képes

- a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére
- árnyaltabb zenei megformálásra.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
- Diszítések és trillák.
- Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
- Gyors táncételek karakterisztikus megoldása.
- Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.
- A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp–ff*-ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Követelmény

- A diszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
- Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.
- Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
- Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása diszítésekkel.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 gyakorlat,
- 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Két oktávós skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsseptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Követelmény

- A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (*pp–ff*-ig) az egész hangterjedelemben.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 gyakorlat,
- 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

Követelmény

Az eddig tanultakon kívül

- diszítések,
- tripla- és/vagy duplanyelv előkészítés
- rövid előke, dupla előke,
- trilla előkével, utókéval

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála
- 1 gyakorlat,
- 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
- A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Követelmény

Az eddig tanultakon kívül

- diszitések,
- tripla és duplanyelv gyakorlatok
- rövid előke, dupla előke,
- trilla előkével, utókéval

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála
- 1 gyakorlat,
- 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
- Diszitések és trillák.
- Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
- Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
- Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.
- A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp–ff*-ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Követelmény

- A diszitések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
- Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal
- Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
- Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása diszitésekkel.
- Egyszerű diszitések és trillák;
- Kvint-, kvart- és terckötések összekapcsolása, oktávkötések;
- Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, terclépések, hármashangzat-felbontások (I–IV–V), hangköztanulmányok.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála,
- 1 gyakorlat,
- 1 barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül,
- 1 más stílusú előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kétoktávós skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsseptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Követelmény

- A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (*pp–ff*-ig) az egész hangterjedelemben.
- Az ajkakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása, a pedálhangoktól a magas regiszterig fokozott figyelemmel a helyes funkciókra és a szép hangra;
- A kétoktávós ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála
- 1 gyakorlat,
- 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- 1 más stílusú előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
- Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelemben keresztül.
- Skálák két oktávós hangterjedelemben.
- Diszités előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
- Technikai virtuozitás és a tenorkulcsban való tájékozódás fejlesztése
- A tanuló eddig megszerzett tudását elsősorban a társas zenélés különböző formációiban (kamara, zenekar) tudja kamatoztatni

Követelmény

Az eddig tanultakon kívül

- diszitések,
- tripla- és/vagy duplanyelv előkészítés
- rövid előke, dupla előke,
- fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála
- 1 gyakorlat,
- 2 előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Technikai virtuozitás
- A tenor– és altkulcsban való tájékozódás

Követelmény

Az eddig tanultakon kívül

- diszítések,
- tripla és duplanyelv gyakorlatok
- rövid előke, dupla előke,
- trilla előkével, utókével,
- fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban

Az Év végi vizsga anyaga

- 1 skála
- 1 gyakorlat,
- 2 előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.

A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A tanuló ismerjen különböző

- diszítéseket,
- trillákat,
- előkéket, tripla– és duplanyelves megoldásokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszer múltját, irodalmát,
- a kiművelt hangszeres technika alapjait.

Legyen képes

- minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására,
- biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
- jó legato–technikára,
- dupla– és triplanyelv alkalmazására

4. i. Tuba

A tubatanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása - kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
- a zenei hallás átfogó fejlesztése,
- zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a tuba történetét,
- a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás - mint a jó „ansatz”, befúvási mód - kialakulása alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás - didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti - szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, intonációs képességét,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
- a rokon rézfúvós hangszereket,
- a tuba felépítését, alkalmazási területeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
- különböző játékmódok megvalósítására,
- a zenei mondanivaló megformálására (legato, staccato stb.),
- az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
- a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
- a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
- az előadási darabok kotta nélküli játszására
- a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
- a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
- a hangszer önálló behangolására,
- a hangszer szakszerű karbantartására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy dúr vagy moll skála (a tanuló meglévő hangterjedelméhez igazítva),
- két különböző karakterű etűd a végzett anyagból,
- két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel.

A skálát és az előadási darabot kotta nélkül kell játszani.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje meg a tanuló

- a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait (fogások, részhangok, befúvási mód, fúvástechnika stb.),
- a tuba irodalmát,
- a zeneirodalom híres tubaszólóit.

Legyen képes a tanuló

- a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
- a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
- az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
- a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
- tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
- az önálló munkára.

Tudja alkalmazni a tanuló

- a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
- a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- helyes test- és hangszertartásra,
- a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Tudjon kontra F és f^1 között

- kiegyenlítetten,
- különböző dinamikai árnyalatokkal,
- tiszta intonációval,
- megfelelő nyelvtechnikával játszani.

3. j. Ütő

Az ütőhangszer-tanítás szakirányú feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.

A társas muzsikálás elősegítése.

Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal

- az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
- a helyes ütéstechnikákat.

Fordítson figyelmet

- a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
- a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
- az eltérő kézrendi megoldásokra,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Végeztessen az egyes zenei kíséret-formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszereken elvégzendő kisebb igazításokra, az üstdob hangolására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Ismerje a tanuló

- az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,

- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló

- kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
- árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
- a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
- hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
- az ütődob önálló hangolására,
- a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
- rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
- céltudatos, módszeres gyakorlásra.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Ismerje a tanuló

- a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
- az ütőhangszerek irodalmát.

Legyen képes a tanuló

- szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
- nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
- sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
- zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
- értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.

Rendelkezzék a tanuló

- megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formálókészséggel,
- egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
- biztos zenei memóriával és koncentrálóképeséggel,
- kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
- megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
- tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

3. k. Gítár

A gitártanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a gitár felépítését, akusztikai sajátosságait, hangolását, a hangszer lehetőségeit,
- a gitár irodalmát, történetét, a gitárirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait,
- a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- helyes test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gitárhangot,
- differenciált pengetést és helyes fogástechnikát,
- laza, egyenletes kar- és ujjtechnikát,
- a két kéz pontosan összehangolt mozgását.

Tanítsa meg

- a játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését,
- a legato játékot,
- a staccato, portato, tenuto játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását,
- a gitárjáték alapvető technikai elemeit (fekvésváltás, barré, kötések, apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok),
- a tompítás különféle lehetőségeit.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Ösztönözze a tanulókat a helyes hangszertechnika folyamatos gondozásával szép gitárhangsín elsajátítására.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a precíz hangszerhangolásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Alakítsa ki a lapról játék technikáját, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Tanítsa meg a tanulókat a legszükségesebb karbantartási feladatok elvégzésére.

Első évfolyamtól - a hatodik évfolyam végéig az év végi beszámoló anyaga: 1 skála, 1 népdal, 1 etűd, 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül, az etűd kivételével, gitártanár által átírt, a növendék technikai és zenei szintjéhez mérten 1 könnyűzenei átírat

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után.

Az „A” tagozat végén

A tanuló rendelkezzen a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképeséssel.

Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

Ismerje

- a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:

- a fekvésjátékot, fekvésváltást,
- a kis és nagy barré-t,
- a kötéseket (ráütés, elpengetés),
- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,
- a nem kívánt hangösszezsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:

- dallam akkordkísérettel (Pl. népdal és/vagy középkori - klasszikus stílusú rövid darab),
- harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (Pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani, Carulli, Tarrega).

Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- G-dúr, C-dúr skála 2 oktávon, háromoktávós E-dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio-gyakorlatok,
- 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
- 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
- XX. századi művek (pl. Bartók - Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Rendelkezzék a tanuló ismeretekkel

- a fontosabb korok és stílusok gitáron megszólaló darbjainak jellemző vonásairól,
- a különféle hangeffektusokról és azok használatáról (rasgueado, üveghang, étouffé, dobolás),
- a gitárdarabok szerzőinek és előadóművészeinek munkásságáról,
- a hangszer múltjáról, hagyományairól.

Legyen képes az életkorának és képességeinek megfelelő zene még árnyaltabb, kifejezőbb előadására, mely kiterjed a kötetlenebb előadású romantikus és impresszionista művekre is.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje a különböző hangeffektusokat és azok használatának módját.

Legyen képes

- a darabok hibátlan megszólaltatására,
- a szólamvezetések pontos megvalósítására,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,

- az egész fogólapot uralni,
- tiszta, könnyed fekvésváltásra,
- a vibrato alkalmazására,
- a fontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- a tiszta játék érdekében történő hangtompítások végrehajtására,
- értelmesen tagolt, árnyalt és kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- kimunkált előadói és technikai képességekkel,
- biztos memóriakészséggel,
- koncentrálóképeséggel,
- hangszere rendeltetésszerű használatához és karbantartásához szükséges alapvető ismeretekkel.

3. 1. Harmonika

A harmonikatanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a harmonika alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét, akusztikai sajátosságait, regisztereit, azok elnevezéseit
- a hangszer történetét, fajtáit, a rokon billentyűs hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést

- helyes hangszer-, test-, kar-és kéztartást,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harmonikahangot,
- sokszínű billentéskultúrát,
- kidolgozott légszekrényvezetést,
- a művek karakterének megfelelő regisztrálási képességet,
- gyors és megbízható regiszterváltási készséget,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj-és kartechnikát,
- a két kéz függetlenségét,
- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- dúr és moll skálákat különböző tempókban és billentésmódokkal, párhuzamosan és ellenmozgásban, oktáv, terc, szext és decima távolságban,
- hármas-és négyeshangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban, a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,

- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló

- zenei hallását, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum-és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- légszekerénykezelését,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával.

Tanítsa meg az alapvető karbantartási feladatokat.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a zeneművek stílusához jól illeszkedő regiszterek, hangszínek kiválasztásának alapvető szempontjait, a regiszterkapcsolók jeleit, a regiszterek oktávfekvéseit,
- a tanult anyagban előforduló tempó-és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudja

- hangszerét helyesen tartani,
- a légszekerény-technikai elemeket automatikusan használni.

Legyen képes

- előre megtervezett légvezetéssel játszani,
- a záróhangokat légszekerénnyel zárni,
- differenciált dinamika alkalmazására,
- valamennyi dinamikai tartomány alkalmazására,
- a zenei formát visszatükröző légvezetésre,
- a bal kéz valamennyi funkciójának használatára,
- szépen vezetett crescendo, decrescendo ívek megvalósítására,
- a hangszer regisztrálási lehetőségeit kihasználni,
- zeneműveket fejből is előadni.

Rendelkezzék

- évfolyamának megfelelően kiművelt hangszeres technikával,

- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes mf alaphanggal,
- kifejező játékmóddal,
- a zeneművek stílusának, karakterének megfelelő előadásmóddal,
- a hangszer karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- 1 élénk tempójú etűd,
- 1 barokk mű,
- 1 szonatina,
- 1 harmonikadarab kortárs szerzőtől,
- 1 szabadon választott mű.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje és legyen képes megfelelően előadni a kortárs külföldi és magyar szerzők harmonika műveit.

Legyen képes

- a tanult kéz- és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani,
- az alapfok évfolyamaiban elért színvonalának eredményes megőrzésére, annak lehetőség szerinti továbbfejlesztésére,
- pontos levegőgazdálkodásra hosszabb légszekrényutak esetén, differenciált dinamika és kifejező játékmód mellett is,
- különböző korok és stílusok előadási darabjainak ízléses, igényes előadására,
- egyszerűbb műveket zeneileg és technikailag önállóan megoldani,
- kamarazenei művek előadásában közreműködni.

Rendelkezzék

- kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes mf alaphanggal,
- kifejező játékmóddal,
- a zeneművek stílusának, karakterének megfelelő előadásmóddal,
- a hangszer karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- lehetőség szerint a bariton balkezes koncertharmonika zenei és technikai sajátosságait,
- a gyors kéztechnika alapjait, a kéz tizenhatod mozgású egyenletes vezetését, az ujjak alacsony, aktív, pontos munkáját,
- a „shake” technikát,
- a művek karakterének megfelelő regisztrálás szempontjait,
- a hangszer koncertirodalmát,
- a művek harmóniai, formai szerkezetét, valamint a játszott művek stílusjegyeit.

Legyen képes

- a pontos levegőgazdálkodásra, egyenletes légszekrény-vezetésre, pontos, gyors, törésmentes légszekrény-váltásra, valamint egyenletesen vezetett crescendo, decrescendo ívek megvalósítására,
- két-, három-, illetve négyszólamú művek előadására,
- saját kézalkatának megfelelő, célszerű ujjrendeket készíteni,
- a többszólamú művekben tiszta szólamvezetésre, pontos tagolásra, világos, érthető megformálásra,
- művészi kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- kifejező és dinamikailag árnyalt hangon játszani,
- a zeneművek érzelmi tartalmát átélni,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult kéz-és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Tudjon

- nagyobb terjedelmű műveket előadni,
- kamarazenében –lehetőleg más zenekari hangszerekkel –közreműködni,
- műveket önállóan is elsajátítani,
- ritmikailag pontos, stílusos díszítéseket játszani,
- pontosan kottát olvasni a zenei karakter, a hangok, a ritmus, az ujjrend, a légvezetés, a regisztrálás pontos figyelembevételével.

Legyen igénye a zeneművek ideális megformálására.

Rendelkezzék megfelelő alaptónussal.

3. m. Zongora

A zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevést),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogas, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni (prolongációs, bal - tompító, jobb),
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínen, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,
- a zongoradarabokat stílus- és kottahűen játszani.

Fejlessze a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszer alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, különös tekintettel a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,

- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- zenei és technikai szempontból tudatos, önálló gyakorlásra,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kézzongorás darab, zongorakiséret).

Rendelkezzék

- biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- 2 fúgaszerkesztésű J. S. Bach-mű (invenciók, kis prelúdiumok, fughetták stb.),
- 1 teljes klasszikus szonáta,
- 1 virtuóz etűd,
- 2 különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik XX. századi magyar mű legyen.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- A zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék

- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrálóképeséggel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozatos tanuló rendelkezék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján - adott esetben - legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

3. n. Hegedű

A hegedűtanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,

- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó- és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
- technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
- tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
- az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
- szép hangon való, karakteres előadásra,
- a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.

Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- háromtávós skála, akkordfelbontásokkal,
- 2 szabadon választott etűd,
- 1 versenymű saroktétele,

- 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy 1 lassú és 1 élénk tempójú előadási darab. A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani,
- gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, gyors tempójú, technikailag nehezebb művek eljátszására,
- a stílusnak és karakternek megfelelő vonásnemek, a célszerű ujjrendek megválasztására,
- igényes intonációra, az előforduló dinamikai fokozatok természetes hangképzéssel való megszólaltatására,
- előadási darabokat, kamaraműveket, zenekari szólamokat önállóan is megtanulni.

Bővítse repertoárját.

Lapról játéka olyan fokú legyen, hogy képes legyen beilleszkedni a társas muzsikálásba.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- az egész fogólapot uralni,
- a tiszta intonáció érdekében érzékeny billentésre, folyamatos, könnyed fekvésváltásra,
- a különböző skálákat 3 - esetleg 4 - oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
- differenciált vibrato alkalmazására,
- a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
- az alapvonások - legato, détaché, martelé, spiccato, staccato - alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

Rendelkezzék

- igényes, fejlett hallással, kontrollálóképességgel,
- biztos memóriakészséggel,
- koncentráloképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

3. o. Gordonka

A gordonkatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a gordonka akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,

- a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes hűrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.

Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
- négy etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
- egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
- egy előadási darab.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tisztán

- 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
- hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
- p és f dinamikában kantilénáíveket megszólaltatni.

Tudjon

- a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
- kifejezően, minden ujjal vibrálni.

Legyen képes

- gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
- mérsékelt gyors tempóban egyenletes pergő-játékra,
- zenei agogikák helyes kivitelezésére,
- a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
- a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
- a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.

Ismerje

- az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
- a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

Vokális tanszak

3. p. Magánének

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképzőszervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 15-18 éves korban lehet elkezdni (ez nemtől és hangfajtól függően változik). Az énektanulás megkezdéséhez gégeorvosi javaslatot kell beszerezni.

A magánének tárgy tanításának a célja, hogy

- adjon helyes alapot a tanulók hangi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tárgy tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki

- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
- érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangszeményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon

- az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
- könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmait szerinti hangot adni,
- tisztán intonálni,
- hangfajának hangterjedelemén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
- bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
- érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
- összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
- értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
- zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.

Legyen képes

- rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
- helyes hangszermény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.

Rendelkezzék

- megfelelő zenei memóriával, koncentráló- és állóképességgel,
- jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- bonyolultabb koloratúra-gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek,
- a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
- a hangterjedelem teljes kiépítése.

Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- 1 népdal vagy népdalfeldolgozás
- 1 preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal
- 1 romantikus dal.

Elméleti tárgyak, tanszakok

3. q. Szolfézs

A szolfézs tanítás célja a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkozás kialakítása, amely segíti a tanulókat a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában. A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy

- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézsztanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzélemvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
- átfogó zenei műveltség kialakítása,
- a hangszerstanulás segítése,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken
 - ritmus-metrum,
 - tiszta intonáció
 - tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
 - dallamhallás,
 - többszólamúság-harmóniaazonosítás,
 - zenei olvasás-írás,
 - zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika)
 - zenei memória,
 - rögtönzés,
 - zenehallgatás (szemben az előbbiekkal: a szintetizáló hallás fejlesztése),
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézsztanítás - a hangszerstanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

Követelmények a program elvégzése után

Általános követelmények

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- mindazokkal a zenei készségekkel, jártasságokkal, ismeretekkel, melyek eszközt biztosítanak a zene stílushű megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- a tanulmányai során elsajátított készség- (K), jártasság- (J), ismeret-repertoárral (I).

Követelmények az alapfok elvégzése után

Hangszeres tanszakok és szolfézs főtan szak „A” tagozat

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig (I). Tudjon tájékozódni ezeknél nagyobb és kisebb értékekben is.

Ismerje fel hallás után és kottaképről az alábbi ritmusképleteket: szinkópa, éles és nyújtott ritmus, egyszerűbb átkötések (K).

Legyen jártas ezek diminuált és augmentált formáiban is (J).

Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2, 3/2, 4/2-es ütemekben (K).

Ismerje az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat (J-I).

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4 #, 4 b-ig (K).

Ismerje a pentaton hangsort (J-I).

Tudja a dúr és moll hangsorokat 7 #, 7 b-ig (J).

Ismerje a háromféle moll hangsort (J-I), ismerje a modális hangsorokat (J-I).

Tudja megállapítani a hangnemeket - hangszeres anyagához kapcsolódóan is (K).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

- ismerje fel hallás után az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket (K),
- ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint, szűkített szeptim hangközöket; tudja ezeket kottaképről is azonosítani (J).

Ismerje a négyféle hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptimhangzat felépítését (K). (A szűkített és bővített hármashangzatok megfordításait csak ismeret szinten.)

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani (K).

Ismerje a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzat felépítését (I).

Ismerje a funkciós főakkordokat 4 #, 4 b-ig (K). Tudja ezeket kottaképről felismerni hangszeres anyagához kapcsolódóan is (J-I).

Ismerje a funkciós vonzást (I).

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát. (J-I)

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempó giusto magyar népdalt szöveggel (K),
- igen könnyű műzenei periódust, funkciót jelző basszussal (K).

Legyen képes fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni (K).

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a szonátaformát,
- a rondót,
- a barokk és klasszikus táncokat (J-I).

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (J-I).

Legyen képes zenehallgatás alapján felismerni barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenét.

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Zenei anyag

Tudjon

- 20 magyar népdalt élményszerű előadásban megszólaltatni (kotta nélkül),

- 20 műzenei szemelvényt (ebből 10-et kotta nélkül) énekes, vagy hangszeres előadásban megszólaltatni a következő zenetörténeti korokból arányosan:
 - középkor,
 - reneszánsz
 - barokk,
 - klasszika,
 - romantika,
 - XX. század.

(Ezen belül dalok, táncok, kánonok és társas énekek; témák nagyobb terjedelmű művekből.)

Hangszeres tanszakok „B” tagozat

(Kapcsolódva a felvételi vizsgák felvételi anyagának megfogalmazásához)

Tudjon a tanuló 10 - periódus terjedelmű - barokk és klasszikus dallamot fejből szolmizálni, szöveggel előadni.

Tudjon 10 magyar népdalt fejből, szöveggel, élményszerűen előadni.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7 #, 7 b előjegyzésig (dúr és háromféle moll hangsor).

Ismerje a modális hangsorokat. Tudja ezeket énekelni ábécés nevekkkel 4 #, 4 b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkkel a hangközöket; a hármashangzatokat és fordításaikat; a dominánsszeptim- és a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzatokat dúr és moll hangsorokban, oldással.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után, és tudja lejegyezni 2 meghallgatás alapján.

Tudja ábécés nevekkkel énekelni 4 #, 4 b előjegyzésig a főhármassokat dúrban és mollban.

Tudjon lejegyezni

- hangköz- és hangzatmenetet - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést tartalmazhat - 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot - mely könnyű alterációt, hangnemi kitérést, tartalmazhat - 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségű dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.

Legyen képes az egyszerű műzenei formákat hallás után felismerni.

Ismerje a fontosabb műzenei formák felépítését: szonáta, rondó, variáció.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Rendelkezzék alapvető zeneirodalmi és zenetörténeti tájékozottsággal.

Legyen jártas a megismert zenei stílusokban, tudjon stílushűen megszólaltatni műveket.

Legyen képes ismereteinek, zenei készségeinek szintetizálására és önálló alkalmazására.

3. r. Zenetörténet-zeneirodalom

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a célja, hogy

- a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további (egyéni) önművelésre, valamint a zene aktív (öntevékeny) művelésére,

- legyen lehetőségük zenei műveltség szerzésére azoknak is, akik nem tanultak hangszert, illetve egyéb elfoglaltságaik miatt már nem, vagy csak kisebb intenzitással képesek hangszeres tanulmányokat folytatni.

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére: ösztönözze a tanulókat

- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a tanult zenetörténeti stíluskorszakban.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

Az egyes évfolyamokban elérendő minimális követelményeket a helyi tantervben rögzítse a szaktanár az adott tanévben feldolgozandó anyag célirányainak, szerkezetének, a csoport összetételének, teljesítőképességének figyelembevételével.

3. s. Improvizáció

Az improvizálás és a komponálás a zenealkotás kétféle lehetősége.

Az improvizáció spontán szerkesztés, gyors reagálás egy zenei problémára, amelynek az azonnaliság ad különös izgalmat; a kompozíció hosszabb ideig tartó szerkesztés eredménye, melyben a gondolat finomítására, csiszolására nyílik lehetőség.

A kétféle tevékenység folyamatos és egyidejű jelenléte segíti a kreatív, problémamegoldó gondolkodás kialakítását, felkelti és fokozza a figyelmet, döntésre készítet és kialakítja a gyors reagálókészséget.

Az improvizáció tantárgy szakirányú feladatai:

- az improvizációs készség kialakításának és fejlesztésének módszeres megvalósítása, kiegészítve kompozíciós feladatokkal, esetleg vizuális - és egyéb - analógiákkal, különös tekintettel az interdiszciplináris kapcsolatokra,
- az improvizációnak a zeneművek interpretációs feladataival párhuzamosan és azokkal összhangban - kölcsönhatás formájában - szerepet kell kapnia a képzés teljes folyamatában,
- a zenei nyelv spontán, önálló elsajátításának és alkalmazásának segítése,
- a zenei hallás és ritmusérzék fejlesztése,
- bizonyos általános képességek (memória, önkontroll, döntési készség, szuggesztivitás) fejlesztése,
- a zenei szerkesztés (összhangzattan, ellenponttan, formatan stb. elemeinek) zeneművekben való felismerése és kreatív alkalmazása,
- tájékozódás a különböző zenei stílusokban, az egyes stílusok mélyebb ismerete és a stílusokban való önálló rögtönzőkészség megszerzése,
- az interpretációs készség fejlesztése,
- a zenei fantázia és a zenei érzékenység fejlesztése,
- a zenei kreativitás és általában a kreatív gondolkodás kialakítása és fejlesztése.

Követelmények a program elvégzése után

Az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló

- ismerje a zene alapelemeit és ezek tulajdonságait,
- ismerje a legfontosabb zenei szerkesztési módokat,
- sajátítsa el a különböző képzési szintek zenei ismeretanyagát, amelyet a szolfézs és a hangszeres tárgyakkal szinkronban tanul,
- ismerje mindazokat a hangszerteknikai problémákat, amelyek nélkülözhetetlenek a meggyőző és hiteles zenei megnyilatkozáshoz,
- ismerje az egyes zenei stílusok lényegét, a jazz- és a népzene sajátos nyelvezetének alapjait,
- legyen képes a közös improvizációkban egymásra figyelve, kreatív módon részt venni,
- ismerje a régi és a mai kottairás különböző lehetőségeit,
- az ismeretek birtokában - a hétköznapi beszédhez hasonlóan - tudjon önállóan zenei gondolatokat megfogalmazni, törekedve az érzékeny, kifejező zenei megszólaltatásra,
- legyen képes felfedezni zenei tanulmányain keresztül a világban lévő összefüggéseket és törvényszerűségeket, gazdagítva ezáltal saját személyiségét.

A „B” tagozatos tanulók számára ezen túlmenően követelmény az évenkénti tananyag - minőségben és mennyiségben egyaránt - maximális szintű elvégzése.

A továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló az alapfok követelményeire építve legyen képes életkorának megfelelő szintű, sajátos zenei megnyilatkozásra és igényes interpretálásra.

A „B” tagozatos tanulók számára követelmény az „A” tagozatos anyag - minőségben és mennyiségben egyaránt - maximális szintű elvégzése.

Kötelezően választható, illetve választható tantárgyak

3. t. Kamarazene

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka lényeges, kiemelt elemét jelenti.

A kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a tanulók életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szolamok önálló, technikailag és zeneileg igényes eljáratására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a fafúvós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a tanulók igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a tanulókkal a saját hangszerük hangszercsaládjához tartozó, illetve a hangszerekhez leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse az alapfokú művészetoktatási intézmény és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló legyen képes

- önállóan hangolni,
- beintésre-leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- jól értelmezhetően be- és leinteni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szolamában visszatálatni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- a tiszta intonáció érdekében szükség esetén lebegés- és vibrato-mentes hangokat képezni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama között,
- figyelemmel kísérni az együttes összhangzását,

- kamarazenei anyagot folyamatosan lapról olvasni,
- a nehezebb állásokat otthon kigyakorolni,
- szólamát technikailag és zeneileg igényesen megszólaltatni,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő szólamokat önállóan elsajátítani,
- az alapfokú művészetoktatási tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

Rendelkezzék

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséggel,
- a kamarazenei játékban nélkülözhetetlen alkalmazkodóképességgel a hangképzés, dinamika, artikuláció, stílus stb. terén,
- a játszott művekre vonatkozó formai ismeretekkel,
- minimális partitúraismerettel.

Legyen tisztában

- a hangszercsaládjához tartozó és a hangszerekhez leggyakrabban társított egyéb hangszerek intonációs sajátosságaival,
- a kamarazene-irodalomban szereplő transzponáló hangszerek szólamainak írásmódjával és hangzásával.

Ismerje

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

3. u. Zenekar

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfok és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségeiből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai

A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.

A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.

A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.

Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.

Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésből adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

Legyen képes

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.

Tudja alkalmazni

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és -tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy-zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

Alkalmazza tudatosan

- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

4. A Művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei a klasszikus zene zeneművészeti ágon

4. a. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

4. b. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Hangszer, illetve magánének („A” tagozat) főtanszakos tanulók szolfézs vagy zenetörténet - zeneirodalom vizsgatantárgyak közül választhatnak.

4. c. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az adott tanévben országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként 1., 2, 3. helyezésben vagy arany minősítésben vagy nívódíjban részesült.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán szolfézs, zenetörténet tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga és záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

4. d. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból, első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Szolfézs tantárgyból előrehozott alapvizsga szervezhető.

4. e. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

5. A művészeti alapvizsga részletei klasszikus zene művészeti ágon

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos valamint az elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

5. a. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

- Hangszer, magánének főtanszak („A” tagozat): szolfézs vagy zenetörténet-zeneirodalom
- Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat): szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak: szolfézs és zenetörténet-zeneirodalom

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

5. b. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

- Hangszer és magánének főtanszak („A” tagozat): szolfézs vagy zenetörténet-zeneirodalom
- Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat): szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak: szolfézs és zenetörténet-zeneirodalom

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 10-20 perc.

5. c. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

- Hangszer és magánének főtanszak („A” és „B” tagozat): főtárgy

A gyakorlati vizsga időtartama 15-25 perc.

- Hangszer, elmélet és magánének tanszak („B” tagozat): zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

6. A művészeti záróvizsga részei klasszikus zene művészeti ágon

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán a kötelezően választható elméleti tantárgyakból a hangszer és magánének „A” tagozatos főtanszakos tanulók szóbeli vizsgát tesznek. A „B” tagozatos és elmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

6. a. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

- Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat): szolfézs
- Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat): szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak: szolfézs és zenetörténet-zeneirodalom

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

6. b. A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

- Hangszer, kamarazene főtanszak („A” tagozat): szolfézs vagy zenetörténet-zeneirodalom
- Hangszer, kamarazene főtanszak („B” tagozat): szolfézs
- Szolfézs főtanszak („A” és „B” tagozat): szolfézs
- Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak: szolfézs és zenetörténet-zeneirodalom

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 15-25 perc.

6. c. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

- Hangszer főtanszak („A” és „B” tagozat): főtárgy, zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)
- Szolfézs és zeneirodalom-zenetörténet főtanszak: zongora, elmélet: minimum 1x45 perc

A gyakorlati vizsga időtartama főtárgyból 20-30 perc, zongora kötelező tantárgyból 10-20 perc.

- Kamarazene főtanszak: kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer)

A gyakorlati vizsga időtartama 10-15 perc.

7. A művészeti alapvizsga tartalma a klasszikus zene zeneművészeti ágon

7. a. Az írásbeli vizsga tartalma

7. a. 1. Szolfézs

„A” és „B” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszakok

Diktálás, elemzés

- Egy magyar népdal lejegyzése és elemzése

A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) lehet, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szolamának lejegyzése és elemzése

Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-a_v felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, a zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.). Az idézet zongorán két szolamban tizenkétszer hangozhat el.

7. a. 2. Zenetörténet-zeneirodalom

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- A zenei korszakok felsorolása időrendben. A barokk korszak ideje, rövid általános jellemzése és zenei jellegzetességei.
- A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit [táncok, táncpárok], fuga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése. Két - a tanuló által ismert, meghallgatott - mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: A fuga művészete vagy a Wohltemperiertes Klavier kötetei). Egy vokális műfaj jellemzése (pl. Bach kantátái, a kantáták tételei).
- A bécsi klasszicizmus időszakának 3 jelentős és több kevésbé ismert, de fontos zeneszerzőjének felsorolása. A klasszikus zene általános jellemzése. A bécsi klasszika korszakának jellemzése a barokkal összehasonlítva. A bécsi klasszika műfajai és jellemző formái, a szonátaforma részei. Joseph Haydn életéről röviden, fontosabb művei; a szimfónia tételei; Haydn szimfóniáinak három korszaka egy-egy példán

keresztül; a vonósnégyes hangszerei. W. A. Mozart műveinek jellemző műfajai egy-egy példával; két különböző műfajú művének részletes bemutatása.

7. b. A szóbeli vizsga tartalma

7. b. 1. Szolfézs

„A” és „B” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/ barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), abból kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

vagy

- a tanuló a gyakorlati vizsgarészben bemutatott hangszeres előadási darabjának zenetörténeti ismertetése (korszak, zeneszerző, mű) Időtartam: 10-15 perc.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia a vizsga ideje alatt is, valamint minden év március első hetében, legkésőbb péntek 18 óráig eljuttatni a felkészítőtanárához.

„A” tagozat

7. b. 2. Zenetörténet-zeneirodalom

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Teszt, ami 15-20 általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos feladatot tartalmaz.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

7. c. gyakorlati vizsga tartalma

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve kamarazene főtanszakon a tanult hangszerből kell tenni.

7. c. 1. Furulya

„A” tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemgyakorló, Paubon: Etűdök, Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello: d-moll szonáta, Loeillet de Gant: Szonáták op. 1 és op. 3, Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36, Telemann: F-dúr szonáta, kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos, 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az előadási darabot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólómű (Kállay G.: Hangnemgyakorló, V. Eyck: Variációk, Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Telemann: C-dúr szonáta, Veracini: a-moll szonáta, Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén).

Az etűd és kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7. c. 2. Fuvola

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56–85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1–3. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonátatétel (Marcello: d-moll szonáta, Telemann: F-dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén).

Az előadási darabok közül egyet, lehetőleg kotta nélkül játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Platonov: 30 etűd 1–10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1–5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1–4. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta tételpár (Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab vagy kamaramű (Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

7. c. 3. Klarinét

„A” tagozat

- Skála 4#-4b-ig tetszőleges hangnemben. (Alapskála, hármass hangzat futam és felbontás, domináns-ill.szűkített szeptim futam és felbontás, tercek képességnek megfelelő tempóban és frazeálással).
- Két (lehetőleg) különböző karakterű etűd (Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. nehézségi szintjén), VAGY egy etűd és egy duó, lehetőség szerint szaktanárral együtt.
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab. (Dancla: Románc [Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 39.], Weber: Sonatina [Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 44], Haydn: Szent Antal korál [200 év klarinétmuzsikája] Barokk és klasszika, Mozart: Románc [Klarinétmuzsika 10.], Weber: Vadászchorus [Kis előadási darabok 19]; Ludwik Kurkiewicz I.: 57., 72., 74., Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 15., 69., 84., Balassa György–Berkes Kálmán: Klarinétiskola II.: 13., 27., 28., 30., 74. nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Skála az „A” tagozatban fentebb leírtak szerint. (Alapskála, hármashangzat futam és felbontás, domináns-ill.szűkített szeptim futam és felbontás, tercek lendületes tempóban, és tetszőleges frazeállással).
- Két különböző karakterű etűd (Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75.; Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén), VAGY egy etűd és egy duó, lehetőség szerint a szaktanárral együtt.
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab. (Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina, Mendelssohn: Dal szöveg nélkül, (Berkes: Előadási darabok klarinéra és zongorára II. kötetből a 9-es), Donizetti: Concertino II. tétel, Glinka: Vocalise, Tuček: B-dúr klarinétverseny II. tétel, Leopold Kozeluch: Esz-dúr Klarinétverseny II. tétel, Stamitz: B-dúr klarinétverseny I.tétel nehézségi szintjén; kamaraművek: Devienne: 6 duó, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 72., 86., Balassa György–Berkes Kálmán II.: 31., 40., 55., Kocsár Miklós: Ungaresca nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7. c. 4. Szaxofon

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 50., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14371) 158., 178., 182., 24 könnyű etűd (M. Mule, A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 Studies (J. v. Beekum, Harmónia, HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz).
- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19 664), B. Marcello: Adagio (Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek - Kraszna L. EMB 14 251), Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két különböző karakterű etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., Szaxofon ABC II. (Perényi, EMB Z 14 299) 99., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J. v. Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 8.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (pl. egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell): G. Fr. Händel: Sicilienne et Gigue (A. Leduc AL 20 834), G. Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5-6 Muzika 14 103), F. Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl. Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A. Leduc AL 19 555), E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű (pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

7. c. 5. Fagott

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Weissenborn: Fagottetűdők kezdőknek op. 8/1. kötet III. fejezet 23. G-dúr, IV. fejezet 1. C-dúr, 2. F-dúr nehézségi szintjén).
- Két-három előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű egyik tétele (Beethoven: Kontratánc/G-dúr, L. Fischer: Pincemester dala, Grecsanyinov: Tréfacsináló nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Weissenborn: Fagottetűdők kezdőknek op. 8/1. kötet IV. fejezet 2. F-dúr, op. 8/2. kötet 14. F-dúr, 15. d-moll, Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat I., 4. nehézségi szintjén).
- Két-három különböző karakterű darab vagy tétel-pár, az egyik lehet kamaramű tétel (Farkas F.: Népdalszonatina I-II. tétel, Telemann: F-dúr szonáta, Wiessendorf: Téma és variációk nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

7. c. 6. Kürt

„A” tagozat

- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. nehézségi szintjén (EMB13370)).
- Két különböző karakterű etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. nehézségi szintjén (EMB13370)); az egyik etűd helyett lehet kamaramű is (Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G.F. Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (J. Mattheson: Ária, A.J. Varlamov: Orosz népdal, J.A. Hasse: Két tánc, G.F. Händel: Bourrée (Z6902), Mező I: Tánc, F. Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén),
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
- Egy kantiléna (Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. (EMB13370). nehézségi szintjén).
- Két etűd (Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. (EMB13370). nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.
- Egy előadási darab (L.v.Beethoven: Románc, J.Loëillet: Szonáta, J.S.kroup: B–dúr koncert, A.Frehse: Andante, Székely: Szonatina II–III. tétel (EMB5990) nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7. c. 7. Trombita

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65. EMB13492, Clodomir: Petits exercices 1–21. Leduc, nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66–74. EMB13492, Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornýos: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel
- Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65., IV./1–53. EMB13492, Clodomir: Petits exercices 1–29. Leduc, nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel, Albinoni: F–dúr concerto I. tétel, Händel: B–dúr szonáta, Telemann: F–dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7. c. 8. Harsona - Tenorkürt - Baritonkürt

Harsona

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat–felbontással
- Egy etűd
- Egy előadási darab

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
- Egy etűd

- Egy előadási darab

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete
- Egy etűd
- Egy előadási darab

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel
- Egy etűd
- Egy előadási darab

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete
- Egy etűd
- Egy előadási darab
- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játssza mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel
- Egy etűd
- Egy előadási darab
- Egy periódusnyi zenei anyag lapról játssza mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7. c. 9. Tuba

„A” tagozat

- Egy skála (legalább három variációval).
- Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (F. Schubert: Bölcsődal [169], H. Purcell: Rigaudon [166] nehézségi szintjén). Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála (dúr és moll változata, legalább három variációval).
- Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén).

- Egy előadási darab (J. Brahms: Bölcsődal - [176] H. Purcell: Rigaudon - [166] nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7. c. 10. Ütőhangszerek

„A” tagozat

- Két dobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén).
- Egy dallamhangszeres mű (Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (Krell-Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1., 2., 3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén).
- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két kisdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén).
- Egy skála hármashangzat-felbontással.
- Egy dallamhangszeres mű (Bach: h-moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsálányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a-moll menüett HWV 602, 603 nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek - Hét SMS-tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió 5., 6. nehézségi szintjén).
- Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

7. c. 11. Gitár

„A” tagozat

- Egy szabadon választott skála, hozzá tartozó akkord felbontással
- Egy szabadon választott népdal
- Egy etűd (Pl. Vass: Gitáriskola, Puskás: Gitáriskola, Szendrey: Gitárgyakorlatok I-VII., Nagy-Mosóczi: Gitáriskola I-V., Nagy Erzsébet: Repertoire, Sageras: Gitáriskola, Carcassi: 25 etűd op. 60.)
- Egy szabadon választott előadási darab (Pl. Vass: Gitáriskola, Puskás: Gitáriskola, Szendrey: I-VII., Nagy-Mosóczi: Gitáriskola I-V., Nagy Erzsébet: Repertoire, Sageras: Gitáriskola, Carcassi: 25 etűd op. 60., Leo Bruwer: 10 etűd, spanyol – dél-amerikai - flamenco jellegű darabok, filmzenék, musical melódiák, pop-rock dalok és gitárszólók pl.: Muszty-Dobay: Csalamádé I-V., XX-XXI. századi kortárs szerzők: pl. Molnár Tamás: Könnyű darabok gitárra 1. 2.)

Az előadási darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 3 oktávós dúr skála

- Egy etűd (Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok VII-VIII. kötet; Carcassi: 25 Etűd op. 60 Legnani: Capricciok, Giuliani: Etűdök gitárra, F. Sor, Leo Bruwer: 10 Etűd).
- Kettő különböző stílusú előadási darab (Luys Milán: 6 Pavan; J. S. Bach: 20 könnyű darab; Robert de Visée, klasszikus és romantikus darabok, spanyol és latin-amerikai szerzők darabjai, Szendrey: III-VII., Nagy-Mosóczi: Gitáriskola III-V., Nagy Erzsébet: Repertoire, Carcassi: 25 etűd op. 60., Leo Bruwer: 10 etűd).
- XX.-XXI. századi darabok (pl: Bartók-Szendrey, Leo Bruwer: 10 etűd, spanyolos – dél-amerikai - flamenco jellegű darabok, filmzenék, musical melódiák, pop-rock dalok és gitárszólók pl.: Muszty-Dobay: Csalamádé I-V., XX-XXI. századi kortárs szerzők: pl. Molnár Tamás: Könnyű darabok gitárra 1. 2.)

Az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

7. c. 12. Harmonika

„A” tagozat

- Egy etűd (Bartók Karola: Harmonikaetűdök (EMB 4673), 54., 59., 67. számú Czerny-etűd nehézségi szintjén).
- Egy barokk mű (egy barokk tánc vagy egy prelúdium –Bartók Karola: Harmonika átiratok (Bach és Händel kisebb zongoraművei) 15., 23., 27. nehézségi szintjén).
- Egy szonatina-tétel (egy szonatina tétel Bartók Karola–Bogár István Szonatina–album harmonikára (EMB 5267); Beethoven (EMB 5267 kötetben), Steibelt (EMB 5267 kötetben), Haslinger szonatinája (EMB 5267 kötetben) nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Bartók Karola: Kis előadási darabok harmonikára (EMB 5320)(Csajkovszkij: Olasz dal, Bogár István: Bolgár tánc, Bartók Karola: Harmonika–album) Schumann: Tüzes lovas nehézségi szintjén).
- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Dúr és összhangzatos moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, ellenmozgásban, terc-és szextmozgásban; hármashangzat-felbontások.
- Egy élénk tempójú etűd (Bartók Karola: Harmonikaetűdök (EMB 4673)/65., 71. számú Czerny-etűd nehézségi szintjén)
- Egy többszólamú barokk mű (Bartók Karola: Harmonika átiratok –Bach és Händel kisebb zongoraművei/28., 30., 31. nehézségi szintjén).
- Egy szonatina vagy egy nehezebb szonatina tétel (Bartók Karola–Bogár István: Szonatina–album harmonikára (EMB 5267); Sugár Rezső (EMB 5267 kötetben), Hajdú Mihály (EMB 5267 kötetben), vagy Bogár István szonatinája (EMB 5267 kötetben), Diabelli (EMB 5267 kötetben), Kuhlau szonatinatételei (EMB 5267) nehézségi szintjén).
- Egy harmonikadarab kortárs szerzőtől (Bogár István: Hat kis darab, Kis szvit, Csajkin: Kis rondó (EMB 5320)).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7. c. 13. Zongora

„A” tagozat

A 4 stílusból választható 2 különböző stílusú darab (amiből lehet egy kamaramű) és egy etűd.

- Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab (Bach: 18 kis prelúdium 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok, Telemann: Kezdek zongoramuzsikája nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció (Könnnyű szonatinák, 15 könnyű szonáta, Szonatina album, Clementi: C Op. 36 Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény I-II. kötet nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Emlékezés, Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás, Pacsirtadal, Schubert: Táncok, Keringők nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók Béla: Mikrokozmosz III/84 Multság, 90 Oroszos 91-92, Kromatikus invenció IV/97 Nottumo, Kodály: Gyermektáncok 5-10 nehézségi szintjén).

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab:

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: 18 kis prelúdium 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók C, a, F nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció (15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, E Hob. XVI/13, D Hob. XVI/14, Mozart: 6 bécsi szonatina, Beethoven: Szonatinák, Grazuoli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Fantáziatánc, Chopin: Keringők a, h, nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V/128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok nehézségi szintjén).

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7. c. 14. Hegedű

„A” tagozat

- Egy etűd (Dénes: V-VI. Hegedűiskola, vagy Dancla op. 68/2., 9., 14., vagy Dont op. 38, vagy Mazas: Études speciales op. 36. I/2., 8., 9. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel (Beethoven: Menuett és Trió, Rameau: Gavotte, Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel, Seitz: D-dúr koncert I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd.
 - A játék technikai biztonságának felmérésére (Dont op. 68/12., 15., Mázas: Études speciales op. 36. I/2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. nehézségi szintjén).

- Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére (Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, a könnyebbek szintjén).
- Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú-gyors) (Boyce: Matelotte, Járdányi: Magyar tánc. Wieniawski: Kuyawiak nehézségi szintjén).
- Egy koncert- vagy szonáta-tétel (Komarovszkij: A-dúr koncert I. tétel, Vivaldi: a-moll Koncert I. tétel Accolay: a-moll koncert, Seitz: g-moll koncert op. 12 no. 3 I. tétel, Dancla: Concert-solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A-dúr szonáta, Händel: E-dúr Szonáta nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7. c. 15. Gordonka

„A” tagozat

- Egy etűd (Somló: Tanulmányok gordonkára, Lee: 40 melodikus etűd op. 31/I. - Schott/1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31, op. 131 - PWM/1., 5., 13. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab (Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett, Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain, Beethoven: Szonatina, Dvořák: Melódia nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző technikai követelményt támasztó etűd:
 - a játék mozgékonyságának felmérésére,
 - kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére, (Dotzauer: Etűdök I-II. - Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31/I-II. - Schott 967, Lee: 40 etűd op. 31 és op. 131-ből - PWM, Kummer Melodikus etűdök op. 57 - Peters nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab (Popper: Gavotte, Mazurka, Saint-Saëns: A hattyú, vagy barokk szonáta-tételpár [lassú, gyors]: Marcello: e-moll szonáta I-II. tétel, Marcello: G-dúr szonáta III-IV. tétel, de Fesch: C-dúr szonáta, d-moll szonáta, Vivaldi: e-moll szonáta I-II. tétel, Vivaldi: a-moll szonáta I-II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C-dúr Concertino nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

7. c. 16. Magánének

„A” tagozat

- Egy népdalfeldolgozás (Farkas Ferenc: Béres legény..., Molnár-Kern: Szól a kakas már..., Zöld erdőben, zöld mezőben... népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén).
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária (A dal mesterei I-II. kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet, Caldara: Fényben fürdik a táj, Morley: Leány és legény, Haydn: Az elhagyott, Beethoven: Szeretlek nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Schubert: A vadrózsa, Jókedv, Könnyzápor, Schumann: Az árva, Az elhagyott lányka, Zöld hímes rét, Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán, Szívek, ha végül válnak, Viszontlátásra, Aratódal, ill. A dal mesterei II-III. kötet dalainak nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

- Egy dal Kodály: A magyar népzene sorozatból (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén).
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária (Caldara: Szívem szép álma; Carissimi: Így élni nem tudok; Händel: Jöjj és járjad; Ó, jaj, vajon csak emlék; Pergolesi: Nina; Beethoven: Rózsalánc; Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei IV., V., VII/a kötetek dalai nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég; Egy szót sem, ó, kérlek; Áldás; Brahms: Útban a kedveshez; Vasárnap; Kárbavesztett szerenád, Wolf: Harmatos reggel, illetve A dal mesterei VII/c, Énekiskola III., Csajkovszkij: Dalok és románcok darabjai nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi szerző dala (Farkas: Gitárdalok, Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok).

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

7. c. 17. Szolfézs

„A” és „B” tagozat

A tanuló a vizsgabizottság előtt (zongorakísérettel) bemutat egy hangszeres előadási darabját, melyet zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb zenei szempontok szerint elemez. Időtartam: 10-15 perc.

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

8. A művészeti záróvizsga tartalma a klasszikus zene zeneművészeti ágon

8. a. Az írásbeli vizsga tartalma

8. a. 1. Szolfézs

„A” tagozat

Zenetörténet-zeneirodalom főtanszakok

Diktálás, elemzés

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése és elemzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: formai felépítés, zenei értelmezés (felütések, kötések, előadásmódra vonatkozó jelek bejelölése), zenei elemek megjelölése (hangzatfelbontás, késleltetés, szekvencia). Az idézet zongorán két szólamban nyolcszor hangozhat el.
- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam felének lejegyzése és befejezése. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, amely zongorán hatszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy

moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B” tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

8. a. 2. Zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvère, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
- A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fuga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
- A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).
- Romantika - új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazeneje (kisformák), Schumann zongoradarab-ciklusai (címek).
- A programzene (példával). A századforduló zenéje - Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Háry-szvit, Felszállott a páva - variációk).

8. a. 3. Szolfézs

„B” tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
- A „hozott anyag”: a vizsgáló tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 6 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

8. a. 4. Zenetörténet-zeneirodalom

„A” tagozat

Hangszer, kamarazene és zenetörténet-zeneirodalom főtan szak

- Teszt, ami 10-15 egyszerű, általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

8. b. A gyakorlati vizsga tartalma

Gyakorlati vizsgát fő tárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve a tanult hangszerekből kell tenni.

8. b. 1. Furulya

„A” tagozat

- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab (Paubon: Études Melodiques 1., 7., Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke, Winterfeld: Technische Studien, Telemann: Fantáziák, Eyck: Dér Fluyten Lust-hof I-III. nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és egy korabarokk, vagy XX. századi mű, vagy tétel (Telemann: f-moll szonáta, d-moll szonáta, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., Vivaldi: G-dúr concerto, Dornel: Sonate op. 3 no.7, 3 altfurulyára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab (Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.), Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445 nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

8. b. 2. Fuvola

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet (EMB 8593, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet (EMB 8514) nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Marcello: a-moll szonáta, (EMB 12534), Telemann: C-dúr szonáta (EMB 13535), Händel: F-dúr szonáta) nehézségi szintjén).

- Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű vagy (Fauré: Siciliano (EMB 7583), Doppler: Berceuse (EMB 12350), Mező Imre: Szvit (EMB 3358), Szervánszky Endre: Szonatina (EMB 1372) nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kottából lehet játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1–5., (EMB 8514) Andersen: 24 etűd fuvolára/1. (EMB 8520); Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény (EMB 12652) nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Händel: Hat szonáta (EMB 13404), egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi mű (Farkas: Bihari román táncok (EMB 958) nehézségi szintjén).

Az évvégi beszámoló egyik darabját kotta nélkül kell játszani.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- jó minőségű és állapotú, lehetőség szerint sima fejrésszel ellátott tanuló–hangszerek
- jól hangolt zongora
- legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány
- teljes alakot visszaadó tükör.
- metronóm
- audio berendezés

8. b. 3. Klarinét

„A” tagozat

- Skála 6#-6b-ig tetszőleges hangnemben, az alapvizsgán megadott módzatok szerint, gyors tempóban. (III./8.c.3.)
- Két etűd (Klosé: Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök I. ,Kroepsch I esetleg II. kötet nehézségi szintjén);
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, vagy kamaramű (Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel, Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Bartók: Három csíkmegyei népdal, Draskóczy: Korondi táncok; kamaraművek: Pranzer: 3 duó concertante, Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinétra és zongorára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Skála 6#-6b-ig tetszőleges hangnemben, az alapvizsgán megadott módzatok szerint, gyors tempóban. (III./8.c.3.)
- Két különböző karakterű etűd (Klosé: Napi gyakorlatok, Klosé Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök II. , Kroepsch II. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert, Weiner: Csüddöngölő, Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33; kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II., Pranzer: 3 duó concertante nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

8. b. 4. Szaxofon

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, ill. szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű az itt felsorolt, ill. a szakközépiskola tantervében 2. évfolyamtól szereplő kötetekből; vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15.; J. v. Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 13-tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20 402) bármely azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár.
- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példákhoz megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: A. Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20 835); G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20 828); J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz-dúr szonáta (Hresztomatyija 5-6. Muzika 14 103 v. G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Rondo Op. 63. (Perényi: Szax. ABC II/84 EMB 14 299); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.); A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22 177); E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714); M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade); lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet minden esetben kívülről kell játszani.

„B” tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
- Két különböző karakterű, a 6. évfolyam szintjének megfelelő etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 19-től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) egy azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknek megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (ajánlott pl. egy barokk szonáta vagy versenymű lassú-gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű): J. S. Bach: Szonáta (A. Leduc AL 20 831); G. Fr. Händel: 2. szonáta (A. Leduc AL 20 829); G. Fr. Händel: 6. szonáta (A. Leduc AL 20 830); A. Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R. Schumann: Fantáziadarab (G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Fantaisie brillante (H. Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 259 H.L.); E. Bozza: Scaramouche (A. Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A. Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade) bármely darab; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Minden esetben összesen két vizsgadarabot kívülről kell játszani: pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd.

8. b. 5. Fagott

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat, Weissenborn: 2. kötet etűdjei nehézségi szintjén.).
- Két-három előadási darab, amelyből lehet egy kamaramű, versenymű vagy szonáta tétel-pár (Pécsi J.: Dörmögő Dörmötör, Vivaldi: d-moll fagottverseny II-III. tétel, Milde: Andante, Tarantella nehézségi szintjén; kamaradarabok: Mozart: Könnyű triók KV. 240, 252-oboa, fagott, zongora, Telemann: Kánonszonáták, Debussy: A kis négerfúvósötös-nehézségi szintjén.).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Neukirchner: 23 középfokú etűd, Weissenborn: Fagottiskola II. kötet, Jacobi: Hat középfokú gyakorlat nehézségi szintjén).
- Egy szonáta, vagy versenymű tétel-pár (Vivaldi: d-moll fagottverseny, Marcello: e-moll szonáta, Telemann: f-moll szonáta nehézségi szintjén).
- Egy kamaradarab vagy kamaramű (Mirosnyikov: Scherzo, M. Read: 3 fantasztikus darab, Telemann: Kánonszonáták, Vivaldi: G-dúr kettősverseny - oboa-fagott, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

8. b. 6. Kürt

„A” tagozat

- Egy kantiléna transzponálása Esz–kürtben (Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; (Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf), Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini:

Gavotte, Székely: Szonatina (EMB 5990 kötetben), Szervánszky: Kis szvit (EMB 5990 kötetben) nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/136., II/187. nehézségi szintjén).
- Egy etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (Mozart-kürtduók (Hofmeister), Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös (EMB 14056) – nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel (Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő számú jó minőségű hangszer és tartozék.
- Jól felhangolt zongora (pianó)
- Legalább 2 db kottatartó
- Metronóm, hangológép, vagy ezek digitális alkalmazásai

8. b. 7. Trombita

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz- dúr, g-moll, C-dúr concerto, Barat: Fantázia, Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók, Mező Imre: Variációk, Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió, Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr és 1 moll skála másfél oktávon, öt képlettel.
- Két etűd, vagy 1 etűd és 1 kamaramű (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén).
- Egy más stílusú előadási darab (Bozza: Capriccio nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

8. b. 8. Harsona – Tenorkürt - Baritonkürt

Harsona

„A” tagozat

- Egy etűd
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

„A” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
- egy etűd
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
- egy etűd
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors), és egy más stílusú előadási darab

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

„A” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
- Egy etűd
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel.
- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható)
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
- Jó minőségű zongora, vagy pianínó
- Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.
- Metronóm,
- Legalább 2 darab állítható magasságú kottatartó.

8. b. 9. Tuba

„A” tagozat

- Két etűd (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).
- Két előadási darab (G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két gyakorlat (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).
- Két előadási darab (B. Marcello: Szonáta I. tétel, Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

8. b. 10. Ütőhangszerek

„A” tagozat

- Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob- és 1 ütődobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. rész 16.,18.,35.; Keune: Kisdobiskola 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Ütődobgyakorlatok 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén).
- Egy dallamhangszeres mű (Dvořák: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyaros rondo nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime - Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi-rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió/1 tétel, Sigfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus- és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob- és 1 ütődobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Ütődobgyakorlatok: 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit - Marcia nehézségi szintjén).
- Egy skála hármashangzat-felbontással (4#/4b-től).
- Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele: J. S. Bach: a-moll partita, Rimszkij-Korszakov: Dongó, Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a-moll hegedűverseny, Masser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata

no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén).

- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

8. b. 11. Gitár

„A” tagozat

- 2 vagy 3 oktávós szabadon választott skála
- 1 magyar népdal
- Egy etűd (Pl. Puskás: Gitáriskola, Szendrey: I-VII., Nagy-Mosóczi: Gitáriskola I-V., Nagy Erzsébet: Repertoire, Sagreras: Gitáriskola, Carcassi: 25 etűd op. 60.).
- Egy szabadon választott előadási darab (Pl.: Puskás: Gitáriskola, Szendrey: I-VII., Nagy-Mosóczi: Gitáriskola I-V., Nagy Erzsébet: Repertoire, Sagreras: Gitáriskola, Carcassi: 25 etűd op. 60.)
- Egy XX-XXI. századi darab (Pl. Leo Bruwer: 10 etűd, spanyolos flamenco jellegű darabok pl. Tarrega, filmzene – musical, pop-rock dal kísérete esetleg gitárszólója pl. Muszty-Dobay: Csalamádé I-V., Molnár Tamás: Könnyű darabok gitárra 1.,2.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 24., 25.; F. Sor: 12 Etűd op. 29 nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. nr. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök nehézségi szintjén).
- Kettő különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű (reneszánsz szerzők: J. Dowland: Luis Mylan, Gaspar Sanz művei, J. S. Bach: Lantszvitek és csellószvitek tételei, klasszikus versenyművek: Vivaldi, Diabelli szonátái; romantikus és kortárs szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok J. K. Mertz továbbá Isaak Albéniz művei).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

8. b. 12. Harmonika

A” tagozat

- Különböző stílusú, karakterű, valamint tempójú klasszikus zenei anyag (Czerny: G–dúr etűd 74.; G. F. Händel: d–moll courante; Kabalevskij: Scherzo (EMB 5320 kötetben); Bogár István: Hat kis darab (EMB 14372 kötetben) nehézségi szintjén).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy reneszánsz blokk Szabolcsi Bence: A XVI. és XVII. sz. magyar tánczenéje c. munkájából (Chorea 20, Alia 43, Tantz 52 nehézségi szintjén).
- Két szonáta vagy toccata D. Scarlatti, Seixas, Carvalho műveiből (D. Scarlatti: a–moll szonáta, d–moll szonáta, D–dúr szonáta, Seixas: h–moll toccata, Carvalho: g–moll toccata nehézségi szintjén).

- Három szvit-tétel vagy egy fuga J. S. Bach műveiből (h-moll francia szvitből Allemande, Menuet, Gavotte; c-moll fuga nehézségi szintjén).
- Egy mű a Trevor–kiadású Régi angol orgonazene c. füzetekből, vagy egy Frescobaldi Canzona (John James: a-moll voluntary, Anonymous: Cornet voluntary, Starling Goodwin: Cornet voluntary nehézségi szintjén).
- Két harmonikadarab kortárs szerzők műveiből (W.Jacobi: Rondó, H. Brehme: Szvit, Bogár István: Toccata és fuga, Szolotarjov: Ferraponti kolostor nehézségi szintjén).
- Zenei anyag lapról játssza mérsékelt tempóban.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

8. b. 13. Zongora

„A” tagozat

A 4 stílusból választható 2 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab, vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongoradarabok Schaconne, Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, Bach: Francia szvit G tánc tételek).
- Klasszikus szonáta-tétel (Beethoven: Szonáta G Op. 49 no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79.; rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Kinderszenen, Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Egy barokk mű: többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció, Francia szvit, Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén).
- Egy klasszikus szonáta-tétel (Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19, Mozart: C-dúr szonáta KV. 309 nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Liszt-Zempléni: Etűd 2 a, Liszt: Consolation Desz nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Szonatina, Mikrokozmosz VI/Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque E nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

8. b. 14. Hegedű

„A” tagozat

Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Háromoktávós hangsortanulmány.
- Két etűd (Mazas: Études brillantes op. 36. II., Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, Kreutzer: 42 gyakorlat, Rode: 24 Caprices/2., 7., 10. nehézségi szintjén).
- Barokk szonáta két tétele (Händel: g-moll, D-dúr, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy koncert-tétel, vagy előadási darab (Bach: a-moll, E-dúr, Haydn: C-dúr, Mozart: D-dúr - Adelaide, Beriot: a-moll op. 104 koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine, Fiocco: Allegro, Beethoven: F-dúr románc, Weiner: Rókatánc nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

8. b. 15. Gordonka

„A” tagozat

Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonátatételpár (lassú, gyors), vagy egy versenymű-tétel (nehézségi szint: Vivaldi: a-moll-szonáta I-II., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy tétel Bach szólószvitjeiből (G-dúr szólószvit nehézségi szintjén).
- Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab (Eccles: g-moll szonáta, Sammartini: G-dúr szonáta, Lisznyai: Ősz, Járdányi: Melódia nehézségi szintjén).
- Egy koncert-tétel (Goltermann: G-dúr koncert, J. Chr. Bach: c-moll koncert nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

8. b. 16. Magánének

„A” tagozat

- Egy barokk dal, vagy kantáta-részlet (Händel: Csordul a könnyem, Bach: Már örvendj bús lelkem, Purcell: Jöjj, bűvös éj, Bach kantátainak áriái, ill. A dal mesterei IV., V., VI. kötetéből és más gyűjteményekből nehézségi szintjén).
- Egy bécsi klasszikus szerzők dalaiból (Mozart: Das Veilchen/Az ibolya/ Die Zufriedenheit, Haydn: Der Wanderer nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Schubert: An die Musik, Schumann: Die Lotosblume, Kjuji: A fecske, Glinka: A pacsirta? Richárd Strauss: Ajánlás nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi szerző dala (Bartók Béla: 8 magyar népdal, Kodály Zoltán: Magyar népzene köteteiből /nehézségi fok szerint/, Kelen H., Kerekes J., Kosa P., Farkas F., Fauré, Debussy nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

- Egy barokk kantáta-, vagy oratórium-ária (Parisotti: Arie Antiche I.-II.-III. kötetéből, Vivaldi: Glória, Bach kantátái, áriái nehézségi szintjén).
- Egy bécsi klasszikus szerző igényesebb dala vagy áriája (Mozart: Abendenfindung, Ridente la calma, An Chloe, Haydn Fideliti, Das Leben ist ein Traum, Mozart: Figaro házassága c. operából megfelelő hangfajok áriái, vagy Bastien és Bastiene áriái nehézségi szintjén).

- Egy nehezebb, romantikus vagy késő romantikus dal, vagy rövidebb romantikus operaária (Schubert, Brahms, Liszt, Csajkovszkij, Rubinstein, Masenet, Glinka, Grieg dalai vagy Puccini: Laretta áriája nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi szerző dala (Kodály: A magyar népzene, I.-XI. [nehezebb darabok], Bartók: 20 magyar népdal., Orbán: Dalok, Wolf: Olasz daloskönyv, Kósa: Válogatott dalok, Külföldi szerzők dalai hasonló nehézségi fokon nehézségi szintjén).

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

9. A művészeti alapvizsga és záróvizsga értékelése a klasszikus zene zeneművészeti ágon

9. a. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

9. a. 1. Fúvóhangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

9. a. 2. Ütőhangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról-balról),
- hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
- több verővel való játék dallamhangszeren,
- különböző hangszerkombinációk kezelése, hangszer- és verőváltások alkalmazása,
- előadásmód,
- árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

9. a. 3. Pengetős hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,

- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- intonáció.

9. a. 4. Akkordikus hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

9. a. 5. Vonóshangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

9. a. 6. Magánének

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség,

- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- hangszínek iránti differenciáló képesség,
- szép, érthető szövegmondás.

9. b. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

- Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom
 - teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
 - fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
 - dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

9. c. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

- Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom
 - általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
 - zenetörténeti tájékozottság,
 - stílusismeret,
 - formai ismeretek,
 - tájékozódás a zenei műfajok között.

III/B. JAZZ-ZENE ZENEMŰVÉSZETI ÁG

1. Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói jazz-zene zeneművészeti ágon

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó jazz–zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók jazz–zenei képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes jazz kultúra, a hazai (jazz – zenei) hagyományok, az európai műveltség, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a jazz zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és a műfajhoz kapcsolódó speciális zenei tevékenységek tudatosítására.

A jazzoktatás a jazz műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, mely hatékonyan erősíti a személyes és szakmai kompetenciákat.

A jazzképzés megkezdése előtt legalább két évfolyam klasszikus előképzés ajánlott a választott hangszeren, de még jobb, ha a tanuló a teljes alapfokot elvégzi a klasszikus zenei műfajban

2. A képzés struktúrája

2. a. Tanszakok és tantárgyak

- *Pengetős tanszak tantárgya:* jazz–basszusgitár
- *Vokális tanszak tantárgya:* jazz–ének.

- *Zeneismeret tanszak tantárgyai:* jazz–szolfézs, jazz–irodalom, jazz–elmélet
- *Kamarazene tanszak tantárgya:* jazz–zenekari gyakorlat

2. b. Általános óraterv

- **Főtárgy (egyéni):** hangszeres és vokális tanszak tárgyai
 - A tagozaton 2x 30 perc egyéni,
 - B tagozaton 2 x 45 perc egyéni.
- **Kötelező tárgy (csoportos):** jazzszolfézs és jazzirodalom az 1. és 2. alapfokú évfolyamon, jazzelmélet 3–6. évfolyamban, jazz–zenekari gyakorlat 3–6. évfolyamban.
 - 1+1 x 45 perc (csoportos)
- **Választható tárgy:** zongora a 3–6. évfolyamban, második hangszer, jazz–zenekari gyakorlat, valamint a klasszikus – zene, a népzene, az elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tárgyai.
 - Elmélet: 1 x 45 perc.
 - Gyakorlat: 1 x 45 perc (csoportos), vagy 1 x 30 perc (egyéni)
 - Zenekari gyakorlat: 1 x 45 perc a csoport létszáma minimum 2 fő,
 - Másik hangszer: 1 x 30 perc egyéni,
 - Zongora melléktárgy: 1 x 30 perc

Évfolyamok						
Alapfok						
Tantárgya	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy						
a) jazzszolfézs						
b) jazzirodalom	1a+1b	1a+1b	1c+1d	1c+1d	1c+1d	1c+1d
c) jazzelmélet						
d) jazz–zenekari gyakorlat						
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés időtartama: 6 évfolyam – a hangszeres és vokális tárgyaknál – a „B” tagozat a harmadik évfolyamtól ajánlott

A jazz–zene oktatás kötelezően előírt tárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más zenei műfajok (klasszikus zene, népzene, elektroakusztikus–zene) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

3. A Jazz–zeneoktatás általános fejlesztési követelményei

Kiemelt kompetenciák a jazz–zeneoktatás területén

- **Bemeneti kompetencia:** azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a jazztanuláshoz szükséges kompetenciákat. Zenei előtanulmány ajánlott.
- **Szakmai kompetencia**
 - A zenei képességek és készségek fejlesztése hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei

memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység.

- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.
- Személyes kompetencia
 - Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.
- Társas kompetencia
 - Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
 - Esélyegyenlőség
- Módszertani kompetencia
 - Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
 - A jazz– és általános zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.
 - Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
 - A jazz– és klasszikus zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
 - A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a jazz történetének, stílusainak és a jazzirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
 - A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.
 - A kortárs zene befogadására nevelés.
 - A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
 - A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
 - Tehetséggondozás.
 - Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás
 - A jazz–zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

4. Feladatok, szakmai követelmények a jzene zeneművészeti ágon

4. a. Jazz–basszusgitár

Az alapfokú basszusgitár tanterv legfontosabb feladata az, hogy egy teljesen kezdő tanuló is a hatodik osztály végére megfelelő technikai felkészültségre, stílusismeretre, improvizációs készségekre tegyen szert. Mivel minden tanuló eltérő képességgel rendelkezik, ezt különböző nehézségű és típusú feladatokkal lehet elérni.

Mivel a basszusgitárnak nincs klasszikus megfelelője, az ajánlott két évfolyamos előképzés más hangszereken is történhet

A basszusgitár–tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a basszusgitár történetét, irodalmát, a hangszer különböző változatait;
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését, az erősítő berendezés kezelését, a helyes hangzás beállítását;

- a jazz–basszusgitározás kiemelkedő muzsikusait;

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, s az ehhez szükséges alapvető pengetési technikákat;
- megfelelő jobb– és balkéz–technikát;
- dinamikailag árnyalt, telt és kifejező basszusgitár hangot.

Fordítson különös figyelmet

- a stílusos és igen ritmikus kíséző játékra;
- az árnyalt frazeálásra, artikulációra;
- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre;
- a zenekari darabok karakterének elsajátítására;
- a megfelelő kíséző figurák (*groove*–ok) tanulására;
- a megfelelő tempó és dinamika kialakítására.

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel

- az öt– és hétfokú diatonikus skálákra, ezek moduszaira, s ezek hangkészletéből kialakított rögtönzésgyakorlatokra;
- a különböző ritmikai függetlenítési gyakorlatokra;
- a jazz alapvető akkordkészletének gyakorlására, valamint az akkordbontások gyakorlására;
- a dúr és moll bluesok kíséretére, az egyszerű blues–sémák elsajátítására;
- az akkordfűzések egyszerű basszusvezetésére;
- a II–V–I funkciós–improvizációs séma differenciált gyakorlására;
- a különböző fogások, gyors figurák, basszusmenetek tudatosítására.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Ritmusgyakorlatok segítségével a ritmusértékek megtanulása
- A dúr és moll skálák ismerete
- Hármashangzatok ismerete.
- Blues kíséreték (I–IV–V)

Hangszerkezelés fejlesztése

- A basszusgitár felépítése, hangolása, helyes tartása, megszólaltatása. Az erősítő berendezés kezelése, a megfelelő hangzás beállítása.
- Jobbkéz–technika: a hangszer megszólaltatása – üreshúr–gyakorlatok, húr váltás variációk.
- Alapvető pengetési technika, egy, illetve két ujjal, először üres húrokon.

- Balkéz–technika: az üreshúr–gyakorlatokban a többi húr tompításának technikája, majd az első pozíció kéztartásának elsajátítása (négyujjas technika).
- A két kéz összehangolása skálák segítségével.
- Egyszerűbb *groove*–ok játéka tetszőleges felvétellel.

Követelmények

- Az első pozíciónak megfelelő kéztartás elsajátítása.
- Alapvető pengetési technika kialakítása.
- Blues kísérek (I–IV–V)

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Hármashangzatok kis és nagy bontásokban.
- Négyeshangzatok ismerete.
- Lapról olvasás gyakorlása

Hangszerkezelés fejlesztése

- A jobb kéz tónus– és ritmuskészségének továbbfejlesztése fekvésváltási és haránt–gyakorlatok segítségével. A váltott ujjas pengetés fejlesztése ritmusvibrató gyakorlatokkal.
- Skálák 2 oktávon, különböző skálagyakorlatok, pentatonok.
- Blues ismerete jazzben használt harmóniákkal egyszerűbb hangnemekben (C, F, Bb, G)
- Transzkripció készítése blues kíséretről, egyszerűbb számok *groove*–jairól.
- Bossa nova kíséret ismerete, játéka sztenderdek segítségével.
- Egyszerűbb *groove*–ok játéka tetszőleges felvétellel.

Követelmények

Hármashangzatok bontása, a blues ismerete jazzben használt harmóniákkal. Jobb kéz kéz tónus– és ritmuskészségének továbbfejlesztése

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Hármashangzatok és négyeshangzatok kis és nagy bontása.
- Négyeshangzatok egy–, illetve kétütemes bontása a kvartkör irányában.
- Dúr és moll skála különböző fokaira épülő skálák ismerete és gyakorlása.
- Lapról olvasás gyakorlása

Hangszerkezelés fejlesztése

- A két kéz technikájának továbbfejlesztése az előző évi szempontok alapján a gyorsabb tempó, az intenzívebb lüktetés és a markánsabb tónus igényével
- Szving kíséret ismerete. Először 1–3–as kíséret, majd *walking bass* játék.
- Basszusvezetési technikák ismerete
- Egyszerű basszusok alkalmazásával
- Harmóniabontásokkal
- Kromatikus hangokkal

- Ezek gyakorlata sztenderdek segítségével
- Transzkripció készítése különböző stílusú kíséretekről (bossa nova, szving).
- Sztenderd témák ismerete, játéka
- Különböző stílusokban a téma frazírozása (szvinges, nyolcados)
- Egyszerűbb *groove*-ok játéka tetszőleges felvétellel.

Követelmények

Transzkripció készítése különböző stílusú kíséretekről. A két kéz technikai továbbfejlesztése

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A dúr és moll skála különböző fokaira épülő négyeshangzatok ismerete és gyakorlása.
- Egész–fél, fél–egész skála ismerete. Ezekre skálagyakorlatok.
- A kísérés improvizációjának elmélete, majd gyakorlati alkalmazása.
- Lapról olvasás gyakorlása

Hangszerkezelés fejlesztése

- Basszusvezetés: egyszerű akkordok fűzése harmóniabontással két-, négy-, nyolc- és tizenkét ütemes hosszúságban, adott akkordjelzések alapján.
- Basszusvezetés a pentaton és a diatonikus hangrendszer felhasználásával, majd pedig harmóniabontásos alapon.
- Bonyolultabb sztenderd-ek, bebop számok témáinak játéka.
- Pentaton és blues-skálákkal való rögtönzésgyakorlatok.
- Improvizációs skálák ismerete, gyakorlása egyszerűbb sztenderd-ek segítségével.
- Transzkripció készítése egyszerűbb szólókról
- A „slap-technika” bevezetése és gyakorlása, előbb üres húrokon.
- Balladajáték.
- Repertoár bővítése különböző tempójú és stílusú sztenderd-ek ismeretével.

Követelmények

Transzkripció készítése egyszerűbb szólókról, pentaton és blues-skálákkal való rögtönzésgyakorlatok. Basszusvezetés 8 ütemes hosszúságban.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Modern blues kör ismerete, játéka
- Lapról olvasás gyakorlása
- Az összetett jazzakkordok ismerete és alkalmazása (alterációk, per-akkordok).

Hangszerkezelés fejlesztése

- Egyszerű, nem modulatorikus sztenderdek elsajátítása – a walking bass játék fejlesztése.
- Basszusvezetés: egyszerű akkordok fűzése harmóniabontással két-, négy-, nyolc- és tizenkét ütemes hosszúságban, adott akkordjelzések alapján. Kadenciális rögtönzésgyakorlatok.
- Hangfelvételtől leírt transzkripciók (kíséret és szóló) elemzése és a felvétellel való uniszónó játéka. Önálló szólók komponálása.
- Repertoár bővítése különböző tempójú és stílusú sztenderdek ismeretével.
- Slap technika gyakorlása oktató anyagok segítségével.
- *Groove*-ok gyakorlása felvétellel, oktató anyagokkal különböző stílusokban.

Követelmények

Egyszerű sztenderdek elsajátítása. Basszusvezetés: egyszerű akkordok fűzése harmóniabontással. Slap technika.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Négyeshangzatok egy-, illetve kétütemes bontása a kvartkör irányában.
- Kadenciális rögtönzésgyakorlatok
- Dúr, az összhangzatos és a melodikus moll skála fokaira épülő diatonikus szeptimakkordok ismerete és gyakorlása.
- Harmóniai patternek gyűjtése, memorizálása és alkalmazása
- Rögtönzésgyakorlatok.
- Lapról olvasás gyakorlása

Hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző évfolyamok technikai anyagának továbbfejlesztése.
- Üveghangok megszólaltatása. Dupla fogások.
- Gyors figurák, basszusmenetek fejlesztése és tudatosítása.
- Poliritmikus, aszimmetrikus hangsúly-gyakorlatok.
- Slap technika gyakorlása oktató anyagok segítségével, transzkripció készítése
- Repertoár bővítése különböző tempójú és stílusú sztenderdek ismeretével.

Követelmények

Kadenciák rögtönzése. Slap technika. Technika fejlesztése (üveghangok, dupla fogások)

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Hármashangzatok és négyeshangzatok kis és nagy bontása.
- Négyeshangzatok egy-, illetve kétütemes bontása a kvartkör irányában.
- Dúr és moll skála különböző fokaira épülő skálák ismerete és gyakorlása.
- Lapról olvasás gyakorlása
- Diatonikus improvizációs gyakorlatok
- Rögtönzés pentaton skála hangkészletéből
- Egyszerűbb dallamalkotás, ezek kigyakorlása

Hangszerkezelés fejlesztése

- Periódus érzék fejlesztése egy- vagy kétharmóniás kísérettel
- Improvizációs készségfejlesztés
- Transzkripció készítése

Követelmények

Rögtönzés pentaton skála hangkészletéből. Egy vagy két harmóniás kíséret egy periódusnyi hangterjedelemben.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A dúr és moll skála különböző fokaira épülő négyeshangzatok ismerete és gyakorlása.
- Egész-fél, fél-egész skála ismerete. Ezekre skálagyakorlatok.
- A kísérés improvizációjának elmélete, majd gyakorlati alkalmazása.
- Lapról olvasás gyakorlása
- rögtönzés blues skála hangkészletéből
- egyszerű kadenciális zárlatokra pattern gyakorlatok
- diatonikus improvizációs gyakorlatok minden hangnemben

Hangszerkezelés fejlesztése

- A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.
- Technikai gyakorlat: Charlie Parker: Omnibook
- Improvizációs készségfejlesztés: a kromatika használata, gyakorlatok kromatikus körülírásokra oktatóanyagok segítségével

Követelmények

Rögtönzés a blues skála készletéből.

Hangminőség iránti igény, és ehhez megfelelő technikai készség.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Modern blues kör ismerete, játéka 1103 – Lapról olvasás gyakorlása
- Az összetett jazzakkordok ismerete és alkalmazása (alterációk, per-akkordok).
- Improvizációs készségfejlesztés
- Latin alapritmusokkal való ismerkedés, ezek gyakorlása megfelelő oktatóanyagokkal
- Gyakorlatok különböző hangrendszerekből történő átmenetekre egyszerű sztenderdek akkordmenetének tonális elemzése (horizontálás), ezekre önálló rögtönzés.

Hangszerkezelés fejlesztése

- A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.
- Technikai gyakorlat: Charlie Parker: Omnibook
- Sztenderdek transzponálási gyakorlata
- Gyakorlatok kadenciális záratokra, önálló dallamalkotás, rögtönzés
- Transzkripció készítése blues szólóról

Követelmények

- Transzkripció készítése blues szólóról.
- Latin alapritmusok ismerete.
- Technikai állóképesség

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Négyeshangzatok egy-, illetve kétütemes bontása a kvartkör irányában.
- Kadenciális rögtönzésgyakorlatok
- Dúr, az összhangzatos és a melodikus moll skála fokaira épülő diatonikus szeptimakkordok ismerete és gyakorlása.
- Harmóniai patternek gyűjtése, memorizálása és alkalmazása
- Rögtönzésgyakorlatok.
- Lapról olvasás gyakorlása
- Alteráció bevezetése
- Fél-egész, egész-fél skála
- Alterált skálák használata *turnaround* harmóniamenetekre
- Latin alapritmusokkal való ismerkedés, ezek gyakorlása megfelelő oktatóanyagokkal

Hangszerkezelés fejlesztése

- Sztenderdek transzponálási gyakorlata
- A játék biztonságának és a hangminőségnek fokozott növelése.
- Technikai gyakorlat: Charlie Parker: Omnibook

- Improvizációs készségfejlesztés: horizontációs gyakorlatok egyszerűbb sztenderdekre

Követelmények

- Horizontációs gyakorlat.
- Alterált skálák használata *turnaround* harmóniamenetekre.
- Improvizáció egyszerű sztenderdekre.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló

- ismerje a harmóniamenetes kísérés főbb formáit;
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat, a II–V–I-es funkciós improvizációs séma főbb formáit;
- ismerje a jellegzetes basszusmeneteket és basszus alapritmikákat;
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz sztenderd játéka kívülről, különböző kíséresi formákkal, egyszerű improvizáció);
- ismerjen néhány dúr és moll bluest (különböző kíséresi módok, egyszerű improvizáció);
- képes legyen 2–3 leírt kíséretet és szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónó eljátszani.

„B” tagozaton (az „A” tagozat követelményein felül) a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

4. b. Jazz-ének

Alapvető feladat a hangképzésben részt vevő apparátus anatómiai felépítésének ismertetése, a hangképzés fiziológiájának tudatosítása, a hallás és a zenei memória fejlesztése, valamint a helyes, célravezető gyakorlás (önfigyelem, önfegyelem) elsajátítása.

Fontos a jazz különböző stílusainak ismerete, a stílusjegyek használata, a jazz-történet és napjaink jelentős énekes egyéniségeinek bemutatása. Az előadói attitűd és a művészi előadásmód mibenlétének megfogalmazása.

A jazz-ének tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a helyes légzést;
- a helyes hangindítást, a hangképzést, az intonációt, az artikulációt, a rezonanciát;
- a stílusos frazeálást (tempó, ritmus, dallam, szöveg megformálás);
- a helyes kiejtést.

Fordítson különös figyelmet

- a különböző stílusú, tempójú (szving, bossa nova, páratlan, blues, stb.) jazz-sztenderdekből álló repertoár kialakítására;
- egyszerű témavariációk éneklésére (ún. extra-éneklés).

Segítse készségfejlesztő improvizációs gyakorlatokkal a tanuló zenei fejlődését, különös tekintettel

- hármashangzatok (Dúr, moll, szűkített, Bővített) és fordításaik éneklésére;
- a leggyakoribb négyeshangzatok (m7, moll major, D7, dúr major, m7b5) éneklésére;
- diatonikus rögtönzés egyszerű harmónia fordulatokra (pl. II–V–I, I–VI–II–V–I);
- rögtönzés blues sémára;
- rögtönzés a tanult témák körére;
- transzkripciók éneklésére a felvétellel együtt.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangképzés, énektechnika fejlesztése

- A helyes légzés kialakítása a rekeszizom és a bordaközi izmok szerepének tisztázásával
- A levegő – hang összefüggésének és a hangszalagok működésének tudatosítása
- A hang fiziológiájának ismertetése (hangmagasság, hangerő, hangszín). E területek fejlesztését célozzák meg a légző–, fonáció–, artikuláció– és rezonancia–gyakorlatok.

Intonációs gyakorlatok.

- A vázizomzat feszültségmentesítése, az egész testtartás oldása.
- Az előadási darabok kiválasztásánál mindig figyelembe kell venni a tanuló hangterjedelmét, hangfekvését és technikai felkészültségét.

Improvizációs készség fejlesztése

- Egyszerű dallamgyakorlatok – hangközök éneklése adott hangra, majd a tanuló által választott hangmagasságban egyszerű dallamvariációk éneklése.
- Ritmusgyakorlatok, függetlenítési gyakorlatok – lábbal negyedek, majd felek, és kézzel vagy *scatt*–szöveggel nyolcadok ütése/éneklése először *beatekre*, majd *off beatekre*, mindig változtatva a hangsúlyokon.
- Témavariációk.

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia
- Tiszta intonáció
- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése
- Jazzes frazeálású, stílusos témaéneklés
- Témavariáció

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangképzés, énektechnika fejlesztése

- Az ún. rekeszlégzés automatizálása.
- A hangképzés és rezonancia tudatosítása.
- Hangmagasság, hangerő, hangszín tudatos használata.
- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A vázizomzat feszültségmentesítése, az egész testtartás oldása.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembe vevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- A hallás és improvizációs készség fejlesztése egyszerű dallam- és ritmusgyakorlatokkal (pl. a triolás löktetés tudatosítása: lábbal negyedek, tapssal vagy *scatt*-szótagokkal triolák, majd „lyukas” triolák váltakozó hangsúlyozással. A dallamvariációknál lassan építkezzünk, először két hanggal improvizáljunk, majd hárommal, négygel stb., kezdetben felfelé, majd lefelé építkezve.).
- Stílusos témaéneklés témavariációval.

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia
- Tiszta intonáció
- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése
- Jazzes frazeálású, stílusos témaéneklés
- Témavariáció

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangképzés, énektechnika fejlesztése

- Az ún. rekeszlégzés automatizálása.
- A hangképzés és rezonancia tudatosítása.
- Hangmagasság, hangerő, hangszín tudatos használata.
- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A vázizomzat feszültség mentesítése, az egész testtartás oldása.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembe vevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- A hallás és improvizációs készség fejlesztése egyszerű intonációs gyakorlatokkal valamint dallam- és ritmusgyakorlatokkal.
- Stílusos témaéneklés, témavariációval.
- Hármashangzatok és fordításaik éneklése (dúr, moll, szűkített, bővített, alaphangról, majd tercéről és kvintről, skálaszerűen kromatikusan felfelé énekelve, a biztosabb és tudatosabb gondolkodás érdekében jó gyakorlat, ha felfelé és visszafelé is más–más harmóniát bontogatunk, ez a módszer a későbbiekben is használható), dallamfűzés.
- Egyszerű transzkripciók.

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia
- Tiszta intonáció
- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése
- Jazzes frazeálású, stílusos témaéneklés
- Témavariáció
- Hármashangzatok és fordításaik éneklése, dallamfűzés
- Egyszerű transzkripciók

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangképzés, énektechnika fejlesztése

- A hangképzés és rezonancia tudatosítása.
- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A vázizomzat feszültségmentesítése, az egész testtartás oldása.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok.
- Stílusos témaéneklés, témavariációval.
- Hármas-, és négyeshangzatok (alaphelyzetben és fordításaikban is) éneklése, az előző években tanultak tudatosítása, elmélyítése, folyamatos gyakorlása, dallamvariációk.
- Egyszerű transzkripciók.

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia
- Tiszta intonáció
- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése
- Jazzes frazeálású, stílusos témaéneklés

- Témavariáció
- Hármashangzatok, négyeshangzatok éneklése, dallamfűzés
- Egyszerű transzkripciók

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangképzés, énektechnika fejlesztése

- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A vázizomzat feszültségmentesítése, az egész testtartás oldása.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok.
- Stílusos témaéneklés, témavariációval.
- Hármashangzatok, négyeshangzatok, pentaton skálák éneklése, dallamfűzés.
- Egyszerű harmónia vázra rögtönzés (pl. II–V–I, I–VI–II–V–I).
- Transzkripciók.

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia
- Tiszta intonáció
- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése
- Jazzes frazeálású, stílusos témaéneklés
- Témavariáció
- Hármashangzatok, négyeshangzatok, pentaton skálák éneklése, dallamfűzés
- Rögtönzés II–V–I-re, I–VI–II–V–I-re
- Transzkripciók

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangképzés, énektechnika fejlesztése

- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembe vevő darabválasztás.

improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok.

- Stílusos témaénekklés, témavariációval.
- Hármashangzatok, és négyeshangzatok, pentaton és modális skálák éneklése.
- A funkciók elmélyítése.
- Skálák éneklése II–V–I-es, és más egyszerű kadenciákra.
- Diatonikus skálagyakorlatok: adott skála hangjaira épülő hármashangzatok éneklése (először alaphangról, majd tercről, kvintről, szeptimről).
- Rögtönzés egyszerű harmónia vázra.
- Transzkripciók.

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia
- Tiszta intonáció
- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése
- Jazzes frazeálás, stílusos témaénekklés
- Témavariáció
- Harmóniak, modális skálák éneklése, dallamfűzés
- Rögtönzés egyszerű harmónia vázra
- Transzkripciók

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangképzés, énektechnika fejlesztése

- Az úgynevezett rekeszlégzés automatizálása.
- A hangképzés és rezonancia tudatos használata.
- Hangmagasság, hangerő, hangszín tudatos használata.
- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A vázizomzat feszültség mentesítése, az egész testtartás oldása.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok.
- Stílusos témaénekklés témavariációval.
- Hármashangzatok és fordításaik, négyeshangzatok (m7, moll major, D7, dúr major, m7b5) alaphelyzetben való éneklése (alaphangról felfelé, majd szeptimhangról lefelé)

kromatikusan skálaszerűen, majd különböző egymástól távollévő hangmagasságokban), dallamfűzés.

- Az elsajátított harmóniák éneklése II–V–I-es, vagy más egyszerű kadenciára, először egy hangnemben, majd modulálva mindig más hangnemben.
- A harmóniák éneklésén túl, adott kadenciákra szabad improvizáció.
- Transzkripciók.

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia
- Tiszta intonáció
- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése
- Jazzes frazeálású, stílusos témaéneklés
- Témavariáció
- Hármashangzatok és fordításaik, négyeshangzatok éneklése, dallamfűzés
- Rögtönzés II–V–I-re
- Egyszerű transzkripciók

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangképzés, énektechnika fejlesztése

- A hangképzés és rezonancia tudatosítása.
- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A vázizomzat feszültségmentesítése, az egész testtartás oldása.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok
- Stílusos témaéneklés, témavariációval.
- Harmóniák (hármashangzatok, négyeshangzatok) és pentaton skálák éneklése.
- Már megírt II–V–I-es gyakorlatok megtanulása.
- Transzkripciók.

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia
- Tiszta intonáció
- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése
- Jazzes frazeálású, stílusos témaéneklés

- Témavariáció
- Hármashangzatok, négyeshangzatok, pentaton skálák éneklése, dallamfűzés
- Rögtönzés II–V–I–re
- Egyszerű transzkripciók

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangképzés, énektechnika fejlesztése

- Légző–, fonáció–, artikuláció– és rezonancia–gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam– és ritmusgyakorlatok.
- Stílusos témaéneklés, témavariációval.
- Harmóniák és modális skálák éneklése, ezek gyakoroltatása
- A funkciók elmélyítése, valamint tudatosítása annak, hogy a tanult harmóniákra milyen skálát énekelhetünk.
- Skálák éneklése II–V–I–es, és más egyszerű kadenciákra
- Diatonikus skálagyakorlatok: adott skála hangjaira épülő hármashangzatok éneklése (először alaphangról, majd tercről, kvintről, szeptimről).
- Egyszerűbb, majd bonyolultabb (moduláló) harmóniamenetű sztenderd hangzatainak éneklése
- Egy adott sztenderd horizontális kidolgozása, majd a tanult skálákkal történő éneklése.
- A tanult témák harmóniakörére improvizáció
- Transzkripciók.

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia
- Tiszta intonáció
- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése
- Jazzes frazeálású, stílusos témaéneklés
- Témavariáció
- Harmóniák, modális skálák éneklése, dallamfűzés
- Rögtönzés a tanult témák harmóniakörére
- Transzkripciók

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangképzés, énektechnika fejlesztése

- Légző-, fonáció-, artikuláció- és rezonancia-gyakorlatok.
- Intonációs gyakorlatok.
- A hangterjedelmet, hangfekvést és technikai felkészültséget figyelembevevő darabválasztás.

Improvizációs készség fejlesztése

- Dallam- és ritmusgyakorlatok.
- Stílusos témaéneklés témavariációval.
- Harmóniák, a pentaton, a modális, az összhangzatos és melodikus moll moduszainak éneklése, a skálákra épülő négyeshangzatok éneklése.
- A blues skála és a blues-kör harmóniáinak éneklése és ezek gyakorlása blues-körre (pl. a tanárral négyezve).
- Transzkripciók.
- A tanult témák harmóniakörére és blues-körre improvizáció.

Követelmények

- Helyes légzés, testtartás, hangszalagfunkció, rezonancia
- Tiszta intonáció
- Az előadási darabok szövegének értése, helyes kiejtése
- Jazzes frazeálás, stílusos témaéneklés
- Témavariáció
- Harmóniák, pentatonok, modális skálák éneklése, dallamfűzés
- Rögtönzés blues körre
- A tanult témák harmóniakörére *scat*-improvizáció
- Transzkripciók

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló

- ismerje a helyes légzést, testtartást, hangképzés-technikát;
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat, a II–V–I-es funkciós-improvizációs séma főbb formáit;
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral (5–10 különböző karakterű jazz sztenderd éneklése kívülről, egyszerű *scat*-improvizáció);
- ismerjen néhány dúr és moll bluest;

- képes legyen 2–3 leírt szólót az eredeti hangfelvétellel uniszónóban elénekelni.

„B” tagozaton (az „a” tagozat követelményein felül) a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

4. c. Jazz–szolfézs

A jazz–szolfézs egyik fontos feladata megértetni a tanulókkal, hogy a tantárgy, a jazz alapvetően improvizatív műfaj. Az improvizáció többek között egy adott zenei témára, hangulatra való rögtönzés. Leginkább a beszédhez hasonlíthatjuk; mielőtt kimondunk egy mondatot előtte átgondoljuk. Így van ez a zenében is, illetve ez a cél az improvizációban is.

Zenei gondolataink nem szavakban fogalmazódnak meg, hanem hangokban, ritmusokban, harmóniákban. A cél, hogy a magunkban hallott zenei gondolatokat felismerjük, hangszerünkön megformáljuk, előadjuk.

A jazz–szolfézs tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
- az irányzatok technikai, zeneelméleti alapelemeit;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait;
- a jazz és a klasszikus zene közötti formai, harmóniai, dallami és ritmikai különbségeket;
- a jazz ritmikai és dallam–frázírozási világát.

Fejlessze a tanuló

- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

Alakítsa ki a tanulóban

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene iránti nyitottságot;
- a dinamikai és érzelmi váltások felismerésének fontosságát;
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát;
- a rendszeres munka igényét;
- az önálló gondolkodás igényét.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Afrikai népdalok, afro–amerikai darabok (munkadalok, balladák, spirituálék, folklór–bluesok).
- Egyszerű 4, 8, 12 ütemes, hangnemi kitérés nélküli témák. Periódusgyakorlatok.
- Szemelvények a hangszerkíséretes afrikai és afro–amerikai népdalirodalomból.

- Dominánsseptim az I., IV. és V. fokon.
- Egyszerűbb népdalok, blues témák éneklése zongorakísérettel.
- Visszhangjáték 2, 4 ütemes ritmusokkal és dallamokkal.
- Felhívás–válasz gyakorlatok 2, 4 ütemes pentaton motívumokkal és ritmusokkal.
- Egy adott motívum vagy témafej improvizatív folytatása, kiegészítése.
- Megadott fél periódus rögtönzése.

Formaérvék fejlesztése

- Arányok, szimmetriák megfigyelése a népzenei anyagban, hallás után. 8, 12, 16 ütemes témák.
- Bluesforma, formai és funkciós struktúra, 12 ütemes blues–periódus.

Ritmusérvék fejlesztése

- Az énekelt és meghallgatott zenei anyagból adódó ritmikai problémák.
- Egyszerű aszimmetrikus ritmusok és metrumok bevezetése.
- A triola gyakorlása két lüktetés ellenében.
- Egy adott ritmus szvinges hangsúlyozása és frazírozása.
- Egy adott ritmus alternatíváinak rögtönzése.

Hallás fejlesztése

- Az S D T zárlat; a három funkció előfordulási helyei a bluesban.
- 12 ütemes blues témák és a hozzá tartozó basszusmenetek szétválasztása külön–külön és együtt, szolmizálva.
- Pentaton skálák és azok moduszai ritmusokhoz kötve, frazírozva, külön kiemelve a lá– és dó–pentaton sorokat.
- Blues–hangok, mint a díszítés elemei.

Zenei olvasás fejlesztése

- Megegyezik a klasszikus szolfézs anyagával.

Zenei írás fejlesztése

- A zenei anyagnak megfelelő, egyszerű, egyszólamú motívumok (blues–témák, afro–amerikai dalok stb.) lejegyzése hallás után.

Követelmények

- 2–3 afrikai vagy afro–amerikai népdal éneklése.
- 2–3 egyszerű – inkább folklór, mint jazz jellegű – bluestéma éneklése.
- Dallam– és ritmusírás a megfelelő zenei anyag szintjén.
- Lapról éneklés frazírozással.
- A tanult periódusok biztos felismerése.

- Rögtönzésgyakorlatok; felhívás–válasz, dallamkiegészítés, –folytatás. A lá– és dó–pentatónia biztos ismerete, éneklése, írása; a két módon alapuló rögtönzésgyakorlatok.
- Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódva.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Sztenderdek elsajátítása; előbb egyszerűbb, nem modulatorikus darabok, majd bonyolultabb szerkezetű jazz–sztenderdek. Egyszerű aszimmetrikus ritmusok bevezetése.
- Ismerkedés a jazz irodalmával: a tanítás anyagául részben felhasználhatók közismert témák.
- A dúr skála fokaira épülő diatonikus négyeshangzatok; maj7, m7, dom7, m7b5.

Formaérzék fejlesztése

- Arányok, szimmetriák megfigyelése a népzenei anyagban, hallás után.
- 8, 12, 16 ütemes periódusok elemzése kottából is.
- Ismertebb sztenderdek formai elemzése hallás után.

Ritmusérzék fejlesztése

- Az énekelt és meghallgatott zenei anyagból adódó ritmikai problémák.
- Egyszerű aszimmetrikus ritmusok és metrumok gyakorlása, 3/4, 6/8; ezeknek megfelelő periódusgyakorlatok.
- A szving és szvinges frazírozás; hangsúlygyakorlatok, frazírozási gyakorlatok, a beates lüktetés és az *off beates* hangsúlyozás kapcsolata. Egy adott ritmus szvinges hangsúlyozása és frazírozása.

Hallás fejlesztése

- A tonális és funkciós érzék fejlesztése. S – D – T zárlat és D – S – T zárlat; kadenciális gyakorlatok.
- Valamennyi hangköz szolmizált és betűneves éneklése föl– és lefelé. Dúrban a skála fokaira épülő hármások alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim. Mindennek éneklése szolmizálva és betűnevekkel, meghallgatása zongoráról.
- Kétszólamú éneklés; basszusmenet és téma. Felhívás–válasz gyakorlatok, Dallamfolytatásos és kiegészítéses improvizációs gyakorlatok. Visszhangjáték ritmusokkal, dallamokkal az osztály képességei szerint.
- Megadott fél vagy egész periódushoz fél vagy egész periódus rögtönzése.

Zenei olvasás fejlesztése

A zenei anyagnak megfelelően.

Zenei írás fejlesztése

- Egyszerű blues hangos blues–témák vagy motívumok lejegyzése hallás után.

- Egyszerű kétszólamú írás: basszusmenet és egyszólamú téma.
- Könnyű kétszólamú téma leírása hallás után.

Követelmények

- 2–3 blues-téma éneklése
- 3–4 egyszerű jazz-sztenderd éneklése
- Dallam- és ritmusírás a megfelelő zenei anyag szintjén.
- Lapról éneklés (rövidebb dalok, blues-témák stb.) frazírozással.
- A sztenderd- és a blues-periódusok biztos felismerése.
- Zenei anyag lejegyzése felvételtől.
- Diktálás minden órán.
- Ismeretlen dallam néma áttekintése után, emlékezetből való újraéneklése. Vázlatos lejegyzés egyszeri hallás után, pontos lejegyzés négy-öttszöri hallás után, frazírozási jelekkel ellátva.
- Egyszerűbb ritmus leírása részekre tagoltan, többszöri hallás után,
- Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait;
- a jazz és a klasszikus zene közötti formai, harmóniai, dallami és ritmikai különbségeket;
- a jazz ritmikai és dallam frazírozási világát;
- a modális skálákat;
- a pentaton skálákat és moduszaikat;
- jazzben használt periódusokat és formai szerkezeteket;
- a dúr skála fokaira épülő hármas- és négyeshangzatokat.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora
- Metronóm
- CD lejátszó, esetleg egy lemezjátszó készülék, és egy ötvonalas tábla
- A közös elemzésekhez, horizontáláshoz és transzkripcióhoz a jazzirodalom tanításánál használt lemez-, kazettatár és CD-tár.

4. d. Jazz-irodalom

A tantárgy általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a jazz eredetét;
- fejlődéstörténetét;

- főbb stílusait;
- meghatározó előadóit, együtteseit;
- a jazzben használatos fontosabb zenei szakkifejezéseket.

A képzés végén legyen képes

- egy jazz kompozíció formai és szerkezeti elemzésére;
- egy hangfelvétel stílusbeli meghatározására.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek átadása

Az afrikai népzénétől a swing-korszakig

- Néhány afrikai néger folklór-felvétel bemutatása.
- Afro-amerikai kultúra, afro-amerikai zene. Munkadalok, balladák, vallásos zenei formák, folklór-bluesok. Ragtime.
- A blues kialakulása, country blues.
- Archaikus jazz, New Orleans története. Indulózene – fúvósegyüttesek.
- A blues további fejlődése, hatása a jazz későbbi stílusaira – rhythm & blues, soul, funk, rap.
- Joe King Olivér, Jelly Roll Morton és Louis Armstrong. (Armstrong pályája 1928–ig.)
- Chicagói jazz – dixieland.
- Átmenet a swing-korszakba, a fúvóskórusok megjelenése.
- Korai néger big band jazz – Fletcher Henderson.
- A harmincas évek néger big bandjei.
- Fehér swingzene – Bix Beiderbecke, Tommy Dorsey, Benny Goodman.
- Duke Ellington munkássága.
- Kansas City Jazz – Count Basie, Lester Young.
- A korszak kiemelkedő szólistái és kiségyüttesei – Art Tatum, Lionel Hampton, Coleman Hawkins, Billie Holiday, Benny Goodman (kiségyüttesei), Lester Young (modern törekvések).
- Progresszív jazz; új irányzatok a nagyzenekari jazzben – Stan Kenton.

Követelmények

A tanévben bemutatott zenei illusztrációk stílusának, a legmeghatározóbb felvételek előadójának felismerése, ezek elemzése, a fontosabb stílusjegyek kiemelése.

A tanult stílusok korszakok – archaikus jazz, New Orleans-i jazz, chicagói jazz, korai swing stílus, big band jazz a swing-korszakban, kiségyüttesek a swing-korszakban, irányzatok és ismerete. A híres együttesekkel és szólistákkal kapcsolatos néhány igen fontos adat ismerete.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeret

A jazz modern korszaka. A bebopól napjainkig

- A bebop stílus – Charlie Parker, Dizzy Gillespie, Thelonious Monk
- Cool jazz – Lennie Tristano, Lee Konitz, Miles Davis 1949–50, Gerry Mulligan
- West coast jazz
- Klasszicista jazz
- Dave Brubeck
- Modern Jazz Quartet
- Hard bop – Art Blakey, Horace Silver
- Miles Davis 1955–69
- John Coltrane 1965–ig
- Charlie Mingus
- Avantgárd jazz, free jazz: Ornette Coleman, Cecil Taylor, John Coltrane (1965–67), Art Ensemble of – Chicago,
- Elektronikus jazz, jazz–rock fusion: Miles Davis, Weather Report, Herbie Hancock, Chick Corea, Pat – Metheny
- Klasszicista törekvések: Keith Jarrett, Chick Corea, Brad Mehldau
- Európai jazz: Django Reinhard, Stephan Grapelli, Jan Garbarek, John Surman, Zbigniew Namyslowski, Jiri Stivin stb.
- Magyar jazz

Követelmények

A tanévben bemutatott zenei illusztrációk stílusának, a legmeghatározóbb felvételek előadójának felismerése, ezek elemzése, a fontosabb stílusjegyek kiemelése.

A tanult stíluskorszakok – modern jazz kezdete: bebop, cool, klasszicista jazz, jazz–rock – irányzatok ismerete. A híres együttesekkel és szólistákkal kapcsolatos néhány igen fontos adat ismerete.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló

- ismerje a tanult stíluskorszakokat, irányzatokat;
- ismerje a tanult zenei formákat;
- ismerje a jelentős együtteseket és szólistákat és a velük kapcsolatos fontosabb adatokat.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Egy jó minőségű magnetofon és szükség szerint egy hagyományos lemezjátszó és CD berendezés – sztereó lehallgatási lehetőséggel

Videó-, és DVD lejátszó.

4. e. Jazz–elmélet

A jazz–elmélet tárgy a jazz oktatás harmadik évfolyamától belépő elméleti tárgy, amely az első két évfolyamban oktatott jazz–szolfézs elvégzését feltételezi, illetve elvárja. A tantárgy céljai és feladatai hasonlóak a jazz–szolfézs tantárgyával.

A jazz–elmélet tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a jazz sajátos dallami, harmóniai, ritmikai és formai jelenségeit;
- a jazz kapcsolatát más zenei műfajokkal;
- a rögtönzés belső rendezőelveit;
- a moduláló jazz–sztenderdeket;
- a blues–akkordsorokat, kadenciális akkordsorokat;
- a jazz akkordok fordításait.

Fejlessze a tanuló

- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Vertikális és lineáris koncepció a jazzben.
- Pentatónia az afro–amerikai folklórban, a klasszikus jazzben. és a mai stílusokban.
- Diatonikus hangrendszerek; dúr, összhangzatos és melodikus moll.
- A pentatónia és diatónia közti áthidalások; a jazz intonációs sajátosságai: blues–hang, *dirty tones* stb.
- A diatonikus hangrendszer moduszai – modális skálák, ezek szerepe a jazzben.
- Tonalitás és funkció; fő– és mellékfunkciók a klasszikus zenében és a jazzben.
- A blues mint funkciós váz; bluesforma, blues–periódus.
- Dúr és moll hangsorok 3# és 3b előjegyzésig.
- II–V–I

Akkordtan fejlesztése

- A diatonikus skálák fokaira épülő akkordok – a diatonikus akkordkészlet bevezetése.
- A jazz alap akkordállománya: a jazzben gyakran használatos négyeshangzatok.

- A jazz akkordjelzés-rendje, az akkordjelzések különböző formái, típusai. Szeptim-akkordok jelzés-lehetőségei.

A rögtönzés belső rendezőelvei

- Naturális előadásmód a népzeneben: improvizatív jelleg, ösztönös variálás és rögtönzés a folklórban.
- Az improvizáció fejlődéstörténete; a variatív és improvizatív formák a klasszikus zenében, rögtönzés az afro-amerikai folklórban és a jazz különböző korszakaiban.
- Kadenciális, diatonikus, patternek.
- A jazzimprovizáció másfajta – nem harmóniai – kötöttségei: periódus, motivikus organizáció, tonális centrum, tematikus kapcsolódások, tempó, metrum stb.

Jazz-standardek tonális-funkciós elemzése, a horizontáció bevezetése

- A tonális-funkciós elemzés szükségszerűsége.
- A modulatorikus sztenderdek hangnembváltásai.
- A harmóniak összevonásának technikája – tonális tömbök.
- Egyes akkordok megfelelő skáláinak kikeresése, az improvizációs skálák alkalmazása a gyakorlatban.
- Horizontáció a gyakorlatban: a felvételek közös elemzése, a sztenderdek harmóniameneteinek törvényszerűségei.

A formaérzék fejlesztése

- Blues- és sztenderdformák, ezek elemzése

Ritmuserzék fejlesztése

- Ritmusdiktálás (pl. egy dallam vagy téma ritmusa).

Hallás fejlesztése

- A diatonikus skálák fokaira épülő hármások éneklése, felismerése, leírása.
- Skálák éneklése írása többszöri hallás után.

Zenei olvasás fejlesztése

- Könnyebb szving-gyakorlatok lapról olvasva.
- Háromszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- Egyszerű témák írása.
- Kiegészítő gyakorlatok írásban, az osztály képzettségétől függően.

Követelmények

- A tanév során bevezetett jazzelméleti alapfogalmak ismerete; e fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.
- A különböző hangrendszerek, skálák, modulusok ismerete. Valamennyi tanult harmónia ismerete, írásban való szerkesztése.
- Improvizációs játékelvek, a belső kötöttségek ismerete.

- Horizontációs készség: egyszerűbb sztenderd jellemző harmóniai részleteinek (II–V–I) horizontálása.
- Egyszerűbb ritmikai gyakorlatok, jazz–sztenderdek.
- Dallam– és ritmusírás a megfelelő zenei anyag szintjén.
- Egy–két jazzdarab meghallgatása és formai elemzése.
- Zenei szakkifejezések az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.
- A jazzelmélet–órán tanult anyag feldolgozása a gyakorlatban.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Az akkordjelzéses rendszerek újabb fajtái. A jazz–szextakkordok jelzés–lehetőségei.
- A szerkezetileg állandó összetett jazzakkordok (dúr és moll 69, 76, b10) bevezetése.
- A törzsakkordok és az összetett jazzakkordok funkciós jellege.
- Improvizációs rendezőelvek a modern jazzben; harmóniasoron és funkciós vázon alapuló rögtönzés technika.
- Alterált és kromatikus patternek.
- A jazz–improvizáció másfajta – nem harmóniai – kötöttségei: periódus, motivikus organizáció, tonális centrum, tematikus kapcsolódások, tempó, metrum stb.
- A modulatorikus sztenderdek hangnembváltásai.
- Egyes akkordok megfelelő skáláinak kikeresése, az improvizációs skálák alkalmazása a gyakorlatban.
- Horizontáció a gyakorlatban: a felvételek közös elemzése, a sztenderdek harmóniameneteinek törvényszerűségei.
- Dúr és moll hangsorok 7# és 7b előjegyzésig.
- Moll II–V–I, harmóniai patternek (*turnback*).

A formaérzék fejlesztése

- Formai elemzések; szimmetrikus és aszimmetrikus formák. Jellegzetes formák részletes elemzése.
- Speciális blues– és sztenderdformák.

Ritmusérzék fejlesztése

- Többszólamú ritmusok játszása, függetlenítési gyakorlatok.
- Frazírozási gyakorlatok.
- Ritmusdiktálás (pl. egy dallam vagy téma ritmusa).

Hallás fejlesztése

- Egyszerűbb jazzakkordok éneklése, leírása.
- A diatonikus skálák fokaira épülő hármasok és négyesek, ezek éneklése, leírása.

- Könnyebb funkciós elemzések az egyszerűbb sztenderdekben hallás után.
- Skálák éneklése és írása többszöri hallás után.

Zenei olvasás fejlesztése

- Könnyebb szving–gyakorlatok lapról olvasva.
- Háromszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- Egyszerű témák írása.
- Kiegészítő gyakorlatok írásban, az osztály képzettségétől függően.

Követelmények

- A tanév során bevezetett jazzelméleti alapfogalmak ismerete; e fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.
- A különböző hangrendszer, skálák, moduszok alapos tudása a gyakorlatban is (felismerés hallás után a tanuló fő hangszerén, és írásban való szerkesztés).
- Valamennyi tanult harmónia (hármások, négyesek, jazz–szextakkordok, összetett jazzakkordok) felismerése és írásban való szerkesztése.
- Improvizációs játékelvek, a belső kötöttségek ismerete. Horizontációs készség: egy – a vizsgán vagy összefoglalón kijelölt – egyszerűbb sztenderd horizontálása.
- Egyszerűbb ritmikai gyakorlatok.
- Az eddigieknél bonyolultabb formájú és kidolgozású jazzdarabok, jazz–sztenderdek.
- 12 ütemes dúr blues–téma éneklése.
- 3–4 jazz–darab meghallgatása és formai elemzése.
- Lapról éneklés, az adott zenei anyag alapján.
- Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.
- A jazzelmélet–órán tanult anyag feldolgozása a gyakorlatban.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Nem állandó szerkezetű összetett jazzakkordok
- Törzsakkordok és harmonikus felépítmény
- Az akkordok színező hangjai: diatonikus akkordok diatonikus, színező hangjai
- Az akkordok felrakási lehetőségei: szűk fekvés
- A legfontosabb négyeshangzatok, jazz–szextakkordok és összetett akkordok megfordításai
- Az akkordkötési elvek érvényesülése a jazz gyakorlatában
- A tercépítkezésű harmóniak teljes állományának áttekintése

- Egyszerűbb harmonizációjú sztenderdek horizontálása
- A jazz–melodika kialakulása
- A különböző jazz–stílusok dallamvilága
- A különböző korszakok improvizációs stílusainak elemzése dallami szempontból
- Formai lehetőségek a különböző jazz–stílusokban
- Klasszikus jazz–témák, jazz–sztenderdek
- Egyszerűbb előadási formaszkémák elemzése
- A beat, a jazz alaplüktetés–értéke
- A pulzálás szerepe a jazzritmikában
- A beat kettes és hármas osztása, hangsúlyozási technika, szinkópák
- A beat és *off beat* viszonya a jazzritmikában: a ritmusélmény meghatározó szerepe
- *Off beat* és szinkópa, *off beat* és frazírozás
- A jazzfrazírozás főbb sajátosságai
- Az európai lejegyzési rendszer és a jazz ritmikája közötti ellentétek
- Hullámozás és lebegés a pulzálásban: a *drive* és a *relax* fogalma a jazz–előadásban.
- Alaplüktetés és *double time*.
- Páros és páratlan ütemnemek
- A jazz jellegzetes tempói

A formaérzék fejlesztése

- Egyszerűbb formák elemzése.

A ritmusérzék fejlesztése

- Egy külön kiemelt hangszer ritmusának leírása.
- Memóriafejlesztő ritmusképletek, visszhangjáték.

Hallás fejlesztése

- A tercépítkezésű négyeshangzatok éneklése, írása
- Skálák éneklése és írása hallás után
- Akkordfordítások meghallgatása

Olvasás fejlesztése

- Egyszerűbb szving–gyakorlatok lapról olvasása
- Négyszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal

Zenei írás fejlesztése

- A tanult harmóniák és skálák írása
- Egyszerűbb sztenderd–témák lejegyzése

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok egy adott négyütemes harmóniasorra énekelve.
- Felelgetős ritmus–improvizáció.

Követelmények

- A III. évfolyam tananyagában szereplő jazzelméleti alapfogalmak alapos ismerete. A fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.
- A tanult jazzakkordok ismerete, írásban való szerkesztése.
- A jazzritmika alapvető jelenségeinek ismerete.
- Egyszerűbb harmonizációjú sztenderd horizontálása.
- Differenciáltabb ritmikai gyakorlatok.
- Egyszerűbb jazz–sztenderdek felvételről.
- A jazz akkordfordítási technikájának alapjai.
- A tercépítkezésű négyeshangzat–készlet, ezek fordításai.
- A jazz négyeshangzat–állománya, fordítás–technikája.
- A tanuló biztosan ismerje fel az egyszerű, tipikus periódusokat és formai szerkezeteket.
- Le tudja írni öt–hat ismétlés után jazzes dallammotívumokat.
- Ismerje fel a jazz alap–akkordállományát, a hármas– és négyeshangzat–készletet, az összes tanult skálát.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A nóna, undecima és tredecima akkordok rendszerezése a diatonikus hangrendszerben
- Törzsakkordok és harmonikus felépítmény.
- Az akkordok színező hangjai: diatonikus akkordok alterált színező hangjai; alterált akkordok színező hangjai.
- Az akkordok felrakási lehetőségei: tág fekvés.
- Bizonyos akkordhangok kihagyása, mások duplázása (eltérő regiszterben), idegen hangok beépülése az akkordba: a jazz akkordfordítási technikája.
- Az akkordkötési elvek érvényesülése a jazz gyakorlatában.
- A hagyományos blokkakkord–szerkesztés elvei.
- A nem tercépítkezésű harmóniak és szerkezeti lehetőségek bevezetése: kvart– és szekundmodellek, szerkezetileg összetett hangzatok.
- Az improvizációs skálaállomány kiterjesztése: distancia–skálák, speciális skálamodellek (1–2, 2–1).
- Moll II–V–I. A különböző moll jellegű improvizációs skálák alkalmazása a gyakorlatban.
- Modern kompozíciók formai elemzése.

- Egyszerűbb *arrangement*-ok elemzése.
- Aszimmetrikus hangsúlyok, átkötött hangok, szinkópák.
- Poliritmika: bonyolultabb ritmusképletek és újabb lüktetésérték (8/8) bevezetése.
- Bonyolultabb metrumok, aszimmetrikus struktúrák, polimetria a jazzben.
- A transzkripció jelentősége.
- Az elemzés főbb szempontjai: ritmus, melódia, harmóniai készlet, tonalitás, modulatorikus folyamatok, improvizációs skálarendszer, frazírozás, a
- ritmus–szekcióval való összhang stb.
- Új skálák és skálamodellek mind a 12 hangról.
- A jazz alapvető akkordállománya, fordítás–technikája.

A formaérzék fejlesztése

- Speciális formák elemzése és formai vázak szerkesztése

A ritmusérzék fejlesztése

- Többszólamú, szólamonként eltérő ritmusú motívumok ritmusának leírása
- Memóriafejlesztő ritmusképletek, visszhangjáték

Hallás fejlesztése

- A teljes négyeshangzat–készlet éneklése, írása
- A leggyakoribb alterált akkordok meghallgatása
- Skálák éneklése és írása hallás után
- Akkordfordítások meghallgatása
- Distancia–skálák és speciális skálamodellek meghallása
- Moll blues–akkordsorok éneklése négy szólamban

Zenei olvasás fejlesztése

- Nehezebb szving–gyakorlatok lapról olvasása
- Négyszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal

Zenei írás fejlesztése

- A tanult harmóniak és skálák írása
- Sztenderd–témák lejegyzése, funkciójelző basszussal.

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok egy adott harmóniasorra énekelve.
- Egyszerű ritmus–improvizációs gyakorlatok (adott ritmus motívum továbbfejlesztése, folytatása, felhívás–válasz).

Követelmények

- A III. és IV. évfolyam tananyagában szereplő jazzelméleti alapfogalmak alapos ismerete, a fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.

- A jazz teljes akkordállományának ismerete, írásban való szerkesztése.
- Az alap–akkordállomány hallás utáni felismerése.
- A fontosabb alterációs lehetőségek ismerete.
- A jazzritmika alapvető jelenségeinek ismerete.
- Bonyolultabb jazz–sztenderdek felvételről; a teljes négyeshangzat–készlet.
- Jazz–szextakkordok, összetett akkordok, ezek fordításai.
- A jazz gyakorlatában sűrűn előforduló alterációk és alterált hangzatok.
- Új skálák és skálamodellek.
- Mintegy 5–6 sztenderd–téma, funkciói, funkciójelző hangjai.
- A tanuló tudjon leírni nyolc–tíz hallás után legalább 8 ütemes, egyszerű dallam– és ritmusmotívumokat.
- Ismerje fel a jazz alap–akkordállományát, a hármas– és négyeshangzat–készletet, az összes tanult skálát.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

1. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Vertikális és lineáris koncepció a jazzben.
- Pentatónia az afro–amerikai folklórban, a klasszikus jazzben és a mai stílusokban.
- Diatonikus hangrendszerek; dúr, összhangzatos és melodikus moll.
- A pentatónia és diatónia közti áthidalások; a jazz intonációs sajátosságai: blues–hang, *dirty tones* stb.
- A diatonikus hangrendszer modulusai – modális skálák, ezek szerepe a jazzben.
- Tonalitás és funkció; fő– és mellékfunkciók a klasszikus zenében és a jazzben.
- A blues mint funkciós váz; bluesforma, blues–periódus.
- A diatonikus skálák fokaira épülő akkordok – a diatonikus akkordkészlet bevezetése.
- A jazz alap akkordállománya: a jazzben gyakran használatos négyeshangzatok.
- A jazz akkordjelzés rendje, az akkordjelzések különböző formái, típusai.
- A szeptimakkordok jelzés–lehetőségei.
- Naturális előadásmód a népzzenében: improvizatív jelleg, ösztönös variálás és rögtönzés a folklórban.
- Az improvizáció fejlődéstörténete; a variatív és improvizatív formák a klasszikus zenében, rögtönzés – az afro–amerikai folklórban és a jazz különböző korszakaiban.
- Kadenciális, diatonikus patternek.
- A tonális–funkciós elemzés szükségszerűsége.

- A harmóniak összevonásának technikája – tonális tömbök.
- Horizontáció a gyakorlatban: a felvételek közös elemzése, a sztenderdek harmóniameneteinek törvényszerűségei.

Dúr és moll hangsorok 7# és 7b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése

- Blues– és sztenderdformák, ezek elemzése

Ritmusérzék fejlesztése

- Adott dallamhoz ritmusrögtönzés. Ritmusdiktálás (pl. egy dallam vagy téma ritmusa).

Hallás fejlesztése

- A diatonikus skálák fokaira épülő hármások és ezek éneklése, játszása, leírása.
- Könnyebb funkciós elemzések az egyszerűbb sztenderdekben, hallás után.
- Skálák éneklése és írása többszöri hallás után.

Zenei olvasás fejlesztése

- Könnyebb szving–gyakorlatok lapról olvasva.
- Háromszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- Egyszerű témák írása.

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Visszhangjáték dallamokkal, adott harmóniasorra.

Követelmények

- A tanév során bevezetett jazzelméleti alapfogalmak ismerete; e fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.
- A különböző hangrendszer, skálák, moduszok alapos tudása a gyakorlatban is (felismerés hallás után, a tanuló fő hangszerén és írásban való szerkesztés).
- Improvizációs játékelvek, a belső kötöttségek ismerete. Horizontációs készség: egy – a vizsgán vagy összefoglalón kijelölt – egyszerűbb sztenderd jellemző harmónia–részeinek (II–V–I) horizontálása.
- Egyszerűbb ritmikai gyakorlatok. Jazz–sztenderdek.
- 12 ütemes bluestéma éneklese
- 3–4 jazz–darab meghallgatása és formai elemzése.
- Ismeretlen téma vagy dallam lejegyzése, a hangnem, ütemmutató és szerkezet megállapítása után.
- Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.
- A jazzelmélet órán tanult anyag feldolgozása a gyakorlatban.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Az akkordjelzéses rendszerek újabb fajtái. A jazz–szextakkordok jelzés lehetőségei.
- A szerkezetileg állandó összetett jazzakkordok (dúr és moll 69, 76, b10) bevezetése.
- A törzsakkordok és az összetett jazzakkordok funkciós jellege.
- Improvizációs rendezőelvek a modern jazzben; harmóniasoron és funkciós vázon alapuló rögtönzéstechika.
- Alterált és kromatikus patternek.
- A jazzimprovizáció másfajta – nem harmóniai kötöttségei: periódus, motivikus organizáció, tonális centrum, tematikus kapcsolódások, tempó, metrum stb.
- A modulatorikus sztenderdek hangnembváltásai.
- Egyes akkordok megfelelő skáláinak kikeresése, az improvizációs skálák alkalmazása a gyakorlatban.
- Horizontáció a gyakorlatban: a felvételek közös elemzése, a sztenderdek harmóniameneteinek törvényszerűségei.
- A dúr, az összhangzatos és a melodikus moll fokaira épülő hármások és négyesek.
- Moll II–V–I, harmóniai patternek (turnback)
- Hármás– és négyeshangzatok a diatonikus skálák fokain (a moll skálák fokain is).

A formaérzék fejlesztése

- Formai elemzések; szimmetrikus és aszimmetrikus formák
- Jellegzetes formák részletes elemzése
- Speciális blues– és sztenderdformák

Ritmusérzék fejlesztése

- Adott dallamhoz ritmuskomponálás vagy –rögtönzés
- Többszólamú ritmusok játszása, függetlenítési gyakorlatok
- Frazírozási gyakorlatok
- Ritmusdiktálás (pl. egy dallam vagy téma ritmusa)

Hallás fejlesztése

- Egyszerűbb jazzakkordok éneklése játszása, leírása.
- A diatonikus skálák fokaira épülő hármások és négyesek, ezek éneklése, játszása, leírása.
- Egyszerű hangnemi kitéréses témák éneklése.
- Könnyebb funkciós elemzések az egyszerűbb sztenderdekben, hallás után.
- Skálák éneklése és írása többszöri hallás után.

Zenei olvasás fejlesztése

- Könnyebb szving–gyakorlatok lapról olvasva.
- Három–négy szólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- Egyszerű hangnemi kitéréses témák írása.
- Kiegészítő gyakorlatok írásban, az osztály képzettségétől függően.

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Változatos improvizációs gyakorlatok egy adott témára vagy harmóniasorra.

Követelmények

- A tanév során bevezetett jazzelméleti alapfogalmak ismerete; e fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.
- A különböző hangrendszerek, skálák, moduszok alapos tudása a gyakorlatban is (felismerés hallás után, a tanuló fő hangszerén és írásban való szerkesztés).
- Valamennyi tanult harmónia (hármások, négyesek, jazz–szextakkordok, összetett jazzakkordok) felismerése, kiéneklése bontva és írásban való szerkesztése.
- Improvizációs játékelvek, a belső kötöttségek alapos ismerete.
- Differenciáltabb ritmikai gyakorlatok.
- Az eddigieknél bonyolultabb formájú és kidolgozású jazz–darabok. Jazz–sztenderdek.
- 12 ütemes moll blues–téma éneklése.
- Változatos improvizációs készség fejlesztése.
- 6–8 jazzdarab meghallgatása és formai elemzése.
- Ismeretlen téma vagy dallam lejegyzése, a hangnem, ütemmutató és szerkezet megállapítása után.
- Zenei szakkifejezések, az ismeretanyaghoz kapcsolódóan.
- A jazzelmélet órán tanult anyag feldolgozása a gyakorlatban.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- Nem állandó szerkezetű összetett jazzakkordok.
- Törzsakkordok és harmonikus felépítmény.
- Az akkordok színező hangjai: diatonikus akkordok diatonikus, színező hangjai.
- Az akkordok felrakási lehetőségei: szűk fekvés.
- A legfontosabb négyeshangzatok, jazz–szextakkordok és összetett akkordok megfordításai.
- Az akkordkötési elvek érvényesülése a jazz gyakorlatában.
- A hagyományos blokkakkord–szerkesztés elvei.
- A tercépítkezésű harmóniak teljes állományának áttekintése.
- Egyszerűbb harmonizációjú sztenderdek horizontálása.

- A különböző jazz-stílusok dallamvilága.
- A különböző korszakok improvizációs stílusainak elemzése dallami szempontból.
- Formai lehetőségek a különböző jazz-stílusokban.
- Klasszikus jazz-témák, jazz-sztenderdek formai elemzése.
- Egyszerűbb előadási formaszakmák elemzése.
- A beat, a jazz alaplüktetés-értéke.
- A pulzálás szerepe a jazzritmikában.
- A beat kettes és hármas osztása, hangsúlyozási technika, szinkópák.
- A beat és *off beat* viszonya a jazzritmikában: a ritmusélmény meghatározó szerepe. *Off beat* és szinkópa, *off beat* és frazírozás. A jazzfrazírozás főbb sajátosságai.
- Az európai lejegyzési rendszer és a jazz ritmikája közötti ellentétek.
- Hullámzás és lebegés a pulzálásban: a drive és a relax fogalma a jazzelő-adásban.
- Alaplüktetés és double time.
- Páros és páratlan ütemnemek. A jazz jellegzetes tempói.

A formaérzék fejlesztése

- Egyszerűbb formák elemzése.

A ritmusérzék fejlesztése

- Egy külön kiemelt hangszer ritmusának leírása.
- Memóriafejlesztő ritmusképletek, visszhangjáték.

Hallás fejlesztése

- A tercépítkezésű négyeshangzat-készlet éneklése, írása.
- Skálák éneklése és írása hallás után.
- Akkordfordítások meghallgatása, éneklése.
- Blues-akkordsorok éneklése.

Zenei olvasás fejlesztése

- Egyszerűbb szving-gyakorlatok lapról olvasása.
- Négyszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- A tanult harmóniak és skálák írása.
- Sztenderd-témák lejegyzése basszussal.

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok egy adott 4 ütemes harmóniasorra, hangzókkal énekelve.
- Felelgetős ritmusimprovizáció.

Követelmények

- A III. évfolyam tananyagában szereplő jazzelméleti alapfogalmak alapos ismerete. A fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.
- A tanult jazzakkordok ismerete, írásban való szerkesztése.
- A jazz–ritmika alapvető jelenségeinek ismerete.
- Differenciáltabb ritmikai gyakorlatok.
- Egyszerűbb jazz–sztenderdek felvételéről.
- A jazz akkordfordítási technikájának alapjai.
- A tercépítkezésű négyeshangzat–készlet és fordításai.
- Új skálák
- Mintegy 5–6 sztenderd–téma, azok funkciói, funkciójelző hangjai. Dallam és ritmus leírása, lapról olvasása a zenei anyagnak megfelelően.
- A tanuló biztosan ismerje fel a periódusokat és formai szerkezeteket.
- Ismerje fel a jazz alap–akkordállományát, a hármas– és négyeshangzat–készletet, a klasszikus fordításokat, az összes tanult skálát.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek fejlesztése

- A nóna, undecima és tredecima akkordok rendszerezése a diatonikus hangrendszerben.
- Törzsakkordok és harmonikus felépítmény.
- Az akkordok színező hangjai: diatonikus akkordok alterált színező hangjai; alterált akkordok színező hangjai.
- Az akkordok felrakási lehetőségei: tág fekvés.
- Bizonyos akkordhangok kihagyása, mások duplázása (eltérő regiszterben), idegen hangok beépülése az akkordba: a jazz akkordfordítási technikája.
- Az akkordkötési elvek érvényesülése a jazz gyakorlatában.
- A modern blokkakkord–szerkesztés elvei.
- A nem tercépítkezésű harmóniak és szerkezeti lehetőségek bevezetése: kvart– és szekundmodellek, szerkezetileg összetett hangzatok.
- Az improvizációs skálaállomány kiterjesztése: distancia–skálák, speciális skálamodellek (1–2, 1–3, 1–4, 1–5), tengelyelvű skálák, különböző típusú diatonikus skálaszelvények kombinációi.
- Bonyolultabb harmonizációjú sztenderdek horizontálása.
- A moll horizontáció problémái: a különböző moll jellegű improvizációs skálák alkalmazása a gyakorlatban.
- Modern kompozíciók formai elemzése.
- Egyszerűbb *arrangement*–ok elemzése.
- Aszimmetrikus hangsúlyok, átkötött hangok, szinkópák.

- Poliritmika: bonyolultabb ritmusképletek és újabb lüktetésérték (8/8) bevezetése.
- Bonyolultabb metrumok, aszimmetrikus struktúrák, polimetria a jazzben.
- A transzkripció jelentősége.
- Az elemzés főbb szempontjai: ritmus, melodika, harmóniai készlet, tonalitás, modulatorikus folyamatok, improvizációs skálarendszer, frazírozás, a ritmus-szekcióval való összhang stb.

A formaérzék fejlesztése

- Speciális formák elemzése és formai vázak szerkesztése.

A ritmusérzék fejlesztése

- Többszólamú, szólamonként eltérő ritmusú motívumok ritmusának leírása. Memóriafejlesztő ritmusképletek, visszhangjáték.

Hallás fejlesztése

- A teljes négyeshangzat-készlet éneklése, írása.
- A leggyakoribb alterált akkordok felismerése, éneklése, írása.
- Skálák éneklése és írása hallás után.
- Akkordfordítások meghallgatása, éneklése négy szólamban.
- Distancia-skálák és speciális skálamodellek meghallása, éneklése.
- Moll blues-akkordsorok éneklése négy szólamban.

Zenei olvasás fejlesztése

- Nehezebb szving-gyakorlatok lapról olvasása.
- Négyszólamú akkordsorok olvasása hangzókkal.

Zenei írás fejlesztése

- A tanult harmóniák és skálák írása.
- Sztenderd-témák lejegyzése, funkciójelző basszussal.

Kollektív improvizáció fejlesztése

- Improvizációs gyakorlatok egy adott, legalább 12 ütemes harmóniasorra, hangzókkal énekelve.
- Témakomponálás egy adott harmóniasorra. (Közös értékelés.)
- Ritmuskomponálás több szólamban.

Követelmények

- A III. és IV. évfolyam tananyagában szereplő jazzelméleti alapfogalmak alapos ismerete. A fogalmak gyakorlati példákkal való illusztrálása.
- A jazz teljes akkordállományának ismerete, írásban való szerkesztése.
- A fontosabb alterációs lehetőségek ismerete.
- A jazzritmika alapvető jelenségeinek ismerete.
- A teljes négyeshangzat-készlet.

- Jazz–szextakkordok, összetett akkordok, ezek fordításai.
- A jazz gyakorlatában sűrűn előforduló alterációk és alterált hangzatok.
- Új skálák és skálamodellek.
- 1–2 saját kompozíció; blues és sztenderd jellegű téma adott harmóniasorra.
- Mintegy 8–10 sztenderd téma, azok funkciói, funkciójelző hangjai.
- Dallam és ritmus komponálása, leírása, lapról olvasása a zenei anyagnak megfelelően.
- A tanuló improvizáljon hangzókkal énekelve adott moll blues–harmóniasorra. Tudjon leírni nyolc–tízszori hallás után hangnemi kitéréses, legalább 12 ütemes témákat.
- Ismerje fel a jazz alap–akkordállományát, a hármas– és négyeshangzat–készletet, a klasszikus fordításokat, az összes tanult skálát

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozaton

A tanuló ismerje

- a jazzelmélet anyagában szereplő valamennyi alapfogalmat;
- a jazz teljes akkordállományát;
- a legfontosabb alterációs lehetőségeket;
- a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;
- a tananyag fontosabb improvizációs, stílus– és ritmikai gyakorlatait;

Legyen képes egy bonyolultabb harmonizációjú jazz–szentderd vagy modern jazz kompozíció önálló elemzésére;

ismerjen néhány dúr és moll bluest.

„B” tagozaton (az „A” tagozat követelményein felül) a tanult ismeretek magasabb szintű alkalmazása (technika és előadásmód), és a végzett anyag mennyiségének növelése (repertoár) az elvárás. Adott esetben a tanuló legyen alkalmas szakirányú tanulmányok folytatására.

4. f. Jazz–zenekari gyakorlat

A jazz–kombó tantárgy hivatott betölteni a kamarazenei gyakorlat szerepét a jazzoktatásban. A jazz műfajra ez a legjellemzőbb megnyilatkozási forma, így rendkívül fontos, hogy az egyéni felkészültség mellett a jazz mint kamarazene művelése, megfelelő hangsúlyt kapjon az oktatás során. Ezért 3. évfolyamtól mindenkinek kötelező tárgy.

A jazz–zenekari gyakorlat tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a jazz és a modern kortárs improvizatív zene főbb irányzatait, stílusait;
- a különböző zenei stílusok jellegzetes játékmódját;
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait;
- az együttes zenekari játékot.

Fejlessze a tanulók

- technikai adottságait;

- hallását;
- zenei memóriáját;
- muzikalitását, kreativitását, ritmusérzékét;
- előadói készségét, személyiségét, kapcsolatteremtő képességét.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmusszekció játékanak fejlesztése

- Együttjátás alapjainak megteremtése: tempó tartása, dob–basszus lüktetés összehangolása.
- Zongora, gitár játékanak a lábcin–re (hi–hat) hangolása.
- Egyszerű szvinges lüktetés, *shuffle* (triolás groove), egyszerű bossa nova.

Improvizáció, közös játék fejlesztése

- Álló harmóniákra való szabad ritmikai improvizáció pentatonokkal (lá, és dó pentatonok), diatonikus skálákkal (pl.: Fm7, G7, Ebmaj.)
- Az első élmények fontosak, lehet 8 – 8 ütemes váltásokkal kérdezz–felelek formában elkezdni, majd sűríteni 4–4 ütemesre. Lehet két szóló hangszerrel, de lehet úgy is, hogy mindenki sorra kerül, körbe jár a 8, ill. 4 ütem.
- Egy adott hangot is megjelölhetünk, amivel mindenki elkezd a 8 ütem variációját. (pl.: Fm7, lá pentaton improvizáció esetén Bb, C hang.)
- Egy adott ritmusképlet is lehet a 8 ütemes variációk indító ötlete, lehetőleg egy ütem hosszúságú. Ezt fűzi mindenki tovább a maradék ütemekben.
- 2–3 akkordos gyakorlatokra szabad ritmikai és dallami ötletek játéka pentatonokkal (pl.: 8 ütem Gm7 // 8 ütem Cm7 (azonos alapú lá–pentaton improvizáció)
- 8 ütem Gm7 // 8 ütem Fm7 (azonos alapú lá–pentaton improvizáció)
- 8 ütem F7 // 8 ütem Es7 (azonos alapú dó– vagy a kvintről induló lá–pentaton improvizáció)
- Diatonikus skálával egyszerű improvizációk *turnaround*–okra. Kezdetben lehet egy akkord 2 ütem is. – Szabályok nélkül, szabadon, lehetőleg a harmóniai ívek dallami lekövetésére koncentráljunk. Később gyakoroljuk ezt is párokban felhívás–válasz jelleggel, betartva a 4 ill. 8 ütemes periódust. (pl.: II–V–I–VI; I–VI–II–V.)
- Gyakoroljuk a fentiek variációit szvingre, bossa novára, *shuffle*–ra. Amennyiben a periódus tartása nehézségekbe ütközik, alakítsuk úgy az improvizációt, hogy egy tanuló csak a páratlan vagy páros ütemekben játsszon (pl.: 1–3–5–7; 2–4–6–8).

Követelmények

- Egy–hármás, triolás szving érzet. Egyszerű bossa nova lüktetés.
- Periódus tartása, nyolc ütemes zenei mondatok létrehozása
- Stílusos, egyszerű, főleg ritmikai alapú szólók játéka egyszerű harmóniamenetekre pentatonokkal, skálákkal.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmusszekció játékanak fejlesztése

- Nehezebb szving, latin kombó gyakorlatok közös gyakorlása különböző stílusokban, előbb előre megszerkesztett iskolákból, csak ritmusszekcióval, majd fúvósokkal, szólistákkal.
- Voicing akkordok használata, fűzése a kíséretben.
- Periódusok, sorok jelzése a dobon, AABA forma zenei lekövetése a ritmusszekcióban.
- Kombó arrangement-ok játéka meghangszerelt kombó kottákból.

Improvizáció, közös játék fejlesztése

- Jazz-ritmika gyakorlása, tudatosítása.
- Egyszerű improvizációs gyakorlatok (3. évf.) előre megadott ritmusban, vagy motívumindító ritmusképlettel.
- Felütések, triolák, elnyelt hangok.
- A dallam ívének dinamikai lekövetése.
- Alapvető frazeálási jelek elsajátítása, egyszerű kombó arrangement-ok játéka a ritmusszekcióval. A frazeálási jelek szigorú betartása, zenekari dinamika.
- A 12 ütemes blues egyszerű fajtáinak megismerése, gyakorlása.
- Improvizáció akkordhangokkal.
- Azonos akkordok gyakorlása (pl.: Cm7–Dm7–Em7) egyszerű harmóniamenetekre. Az akkord különböző fokairól indított saját dallamok
- Skálahorizontációk játéka egyszerű sztenderdekre.
- 4–6 számból álló repertoár kialakítása év közben

Követelmények

- Legalább egy kombó arrangement játéka fúvósokkal. Stílusos kíséret, hangsúlyok játéka, periódus érzékeltetése
- Szóló játéka néhány akkordos sztenderdekre skálák, harmóniahangok segítségével.
- A periódus tartása, dinamika, frazeálás használata játék közben
- Néhány egyszerű standard rendszeres gyakorlása, memorizálása

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmus szekció játékanak fejlesztése

- Hangszerelések kottából való játékanak gyakorlása, képességének kialakítása
- Egyszerű ritmikai hangszerelések készítése (pl.: bevezetés, lezárás) a ritmusszekciónak.
- transzkripció vagy saját ötlet alapján.

- Lejegyzési készség fejlesztése.
- Dinamikai, frazírozási készség fejlesztése
- Latin zenei stílusok ismeretének bővítése, szving játéka különböző tempókban
- Ritmikai ötletek átvétele játék közben
- Komplet arrangement-ok játéka

Improvizáció, közös játék fejlesztése

- A tanulók kis zenekarokba való beosztása
- Dinamikai és frazeálási eszközök használata szóló játéka közben
- Összefüggő szólók játéka sztenderdekre skálák, akkordhangok segítségével.
- Az alsó kromatikus, és felső diatonikus váltóhangok gyakorlása akkordokra,
- egyszerű harmóniamenetekre.
- 4–8 számból álló repertoár kialakítása évközben

Követelmények

- Egyszerű sztenderdek stílusos előadása, zenekari arrangement-ok játéka

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ritmus szekció játéka fejlesztése

- Kombó transzkripciók készítése egyszerű, követhető felvételek alapján
- Stílusos kíséret játéka a különböző jazz műfajokban
- Arrangement-ok játéka, szólisták kísérete dinamikai érzékenységgel
- 9–, 9+; 5–, 5+ alterációk tudatos használata, egyeztetve a szólistákkal
- Balladajáték triolás lüktetéssel

Improvizáció, közös játék fejlesztése

- Improvizáció diatonikus skálákkal, akkordokkal és váltóhangokkal
- Összhangzatos és melodikus moll behelyettesítések domináns szeptimek esetén

Követelmények

- Egyszerű sztenderdek stílusos előadása, zenekari arrangement-ok játéka

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozaton

A tanuló

- ismerje a különböző stílusok jellegzetes stílusjegyeit;
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, egyszerűbb blues-harmonizációkat;
- ismerje a különböző kíséresi módokat;
- ismerje a különböző improvizációs skálákat, skálamodelleket;

- ismerje a tananyag fontosabb improvizációs, stílus- és ritmikai gyakorlatait;
- rendelkezzen megfelelő repertoárral 5–10 különböző karakterű jazz–sztenderd játéka kívülről, különböző kíséresi formákkal, egyszerű improvizáció;
- ismerjen néhány dúr és moll bluest;
- ismerje a jazzben használatos gyakori szerkezeteket, formákat.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora
- Gitár, basszusgitár kombó erősítő
- Minimum 4 csatornás keverő erősítővel és két hangfal
- Dob felszerelés (lábcin, pergő, lábdob, felsőtam, állótam, két kíséző cintányér)
- Minimum 4 darab kottatartó
- Mikrofon állvány
- Ének mikrofon, hozzávaló kábellel
- Minimum 4 darab legalább 1,5 méteres jack–jack kábel
- Metronóm
- Hangológép
- Magnetofon, ami képes felvételt készíteni, hogy rögzíthessük a tanulók játékát értékelés céljából
- CD-lejátszó

5. A Művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

5. a. Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli, szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára, valamint zeneelmélet főtan szakos tanulók mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („A” tagozat): jazz–elmélet

Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („B” tagozat): jazz–elmélet

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („A” tagozat): jazz–elmélet

Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („B” tagozat): jazz–elmélet

A szóbeli vizsga írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és jazz–ének főtárgy („A” és „B” tagozat): főtárgy

5. b. A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak

Gyakorlati vizsga

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

5. c. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

5. d. A művészeti alapvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

5. e. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán vizsga–tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga–tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga–tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga–tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

6. A művészeti alapvizsga tartalma a jazz–zene zeneművészeti ágon

6. a. A jazz–basszusgitár művészeti alapvizsga gyakorlati vizsgakövetelményei

A vizsga időtartama_

- „A” tagozaton min. 10 perc;
- „B” tagozaton min. 10 perc.

A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Dúr és moll skálák 2 oktávon
- Hármashangzatok kis és nagy bontása
- Négyeshangzat bontások
- Egyszerűbb groove-ok előadása szabadon választott felvétellel.
- Blues kíséret (szving, 6/8-os) különböző hangnemekben: C, F, Bb, Eb, G
- 2 különböző löktetésű (szving, bossa nova) jazz-sztenderd előadása (téma, kíséret)
- Transzkripció: szabadon választott jazz-sztenderd kíséret

„B” tagozat

- Dúr és moll skálák 2 oktávon
- Hármashangzatok kis és nagy bontása
- Négyeshangzat bontások
- Modális skálák
- Egyszerűbb groove-ok előadása szabadon választott felvétellel.
- Blues kíséret (szving, 6/8-os) különböző hangnemekben: C, F, Bb, Eb, G
- 2 különböző löktetésű (szving, bossa nova) jazz-sztenderd előadása (téma, kíséret, szóló)
- Transzkripció: szabadon választott jazz-sztenderd kíséret és szóló

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek
- Technikai felkészültség
- Hangszerkezelés
- Artikulációk és díszítések alkalmazása
- Helyes ritmus és tempó
- Előadásmód
- A zenei stílus és az előírások megvalósítása
- Memória
- Alkalmazkodóképesség
- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Legalább egy darab állítható kottaállvány

- Basszusgitár erősítő
- Metronóm
- Magnetofon, ami képes felvételt készíteni, hogy rögzíthessük a növendék játékát értékelés céljából.
- CD-lejátszó

6. b. A jazz-ének művészeti alapvizsga gyakorlati vizsgakövetelményei

A vizsga időtartama

- „A” tagozaton min. 10 perc;
- „B” tagozaton min. 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

„A” tagozat

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) közismert jazz-sztenderd előadása *téma – extra – téma* kidolgozásban, kotta nélkül.
- Transzkripció előadása (kotta használható, pl. Jim Snidero: Jazz conception, de lehet bármely hangszeres transzkripciókat tartalmazó kotta, pl. Charlie Parker: Omnibook).
- Repertoár (20 sztenderd kotta nélküli ismerete).

„B” tagozat

- Három különböző tempójú (páratlan, ballada, latin, szving stb.) közismert jazz-sztenderd előadása *téma – extra – improvizáció – téma* kidolgozásban, kotta nélkül.
- Transzkripció előadása (kotta használható, pl. Jim Snidero: Jazz conception, de lehet bármely hangszeres transzkripciókat tartalmazó kotta, pl. Charlie Parker: Omnibook).
- Rögtönzés a vizsgán megadott kadenciális harmóniasorra, patternre, blues-körre.
- Repertoár (30 sztenderd kotta nélküli ismerete).

A vizsga értékelése

- Megfelelés az előírt követelményeknek
- Technikai felkészültség
- Hangképzés, tiszta intonáció
- Helyes ritmus és tempó
- Előadásmód
- A zenei stílus és az előírások megvalósítása
- Zenei memória
- Alkalmazkodóképesség
- Állóképesség

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora.
- Nagyméretű falitükör.

- Legalább egy darab állítható kottaállvány.
- Korszerű hangfelelvevő és lejátszó berendezés
- Metronóm.

6. c. A jazz-elmélet művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei:

A vizsga írásbeli, és/vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga feladatait a főtárgy tanár választhatja ki illetve a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgyai és időtartama

- „A” tagozaton min. 45 perc;
- „B” tagozaton min. 45 perc.

A vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga

„A” tagozat

- Teszt, ami 10–15 egyszerű, általános zenei, jazz–zenei kifejezésekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
- Hármashangzatok és fordításaik felismerése.
- A jazzben gyakran használt modális skálák felismerése négyszeri lejátszás alapján.
- A jazz nemzetközi akkordjelzési gyakorlatának megfelelően megadott 10 különböző jazzakkord szűkekvéses kibontása az ötvonalas rendszerben.
- 4 ütemes, tonális, közepes nehézségű, megadott kezdőhangú dallam leírása hallás után, nyolcszori eljátszás alapján, előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot.
- 4 ütemes, közepes nehézségű jazzes ritmus leírása hallás után, nyolcszori eljátszás alapján.

„B” tagozat

- Teszt, ami 10–15 egyszerű, általános zenei, jazz–zenei kifejezésekkel és alapvető, jazztörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
- Hármashangzatok és fordításaik, alaphelyzetű négyeshangzatok felismerése, hallás utáni leírása violinkulcsban, megadott basszushangra.
- A jazzben gyakran használt modális skálák felismerése négyszeri lejátszás alapján.
- A jazz nemzetközi akkordjelzési gyakorlatának megfelelően megadott 10 különböző jazzakkord szűkekvéses kibontása az ötvonalas rendszerben.
- 4 ütemes, egyszerűen moduláló, közepes nehézségű dallam leírása hallás után, nyolcszori eljátszás alapján, előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot
- 4 ütemes, közepes nehézségű jazzes ritmus leírása hallás után, nyolcszori eljátszás alapján.

A szóbeli vizsga

„A” tagozat

- 10–15 egyszerű, általános zenei, jazz–zenei kifejezésekkel, fogalmakkal kapcsolatos kérdés
- Oktávon belüli hangköz felismerése négyszeri eljátszás alapján.
- Hármashangzatok és fordításaik felismerése.
- A jazzben gyakran használt modális skálák felismerése négyszeri lejátszás alapján.
- A jazzben használatos négyeshangzatok hangstruktúráinak kibontása.
- 4 ütemes, közepes nehézségű jazzes ritmus visszatapsolása nyolcszori eljátszás alapján.

„B” tagozat

- 10–15 egyszerű, általános zenei, jazz–zenei kifejezésekkel, fogalmakkal és alapvető jazztörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
- Oktávon belüli hangköz felismerése négyszeri eljátszás alapján.
- Hármashangzatok és fordításaik, alaphelyzetű négyeshangzatok felismerése.
- A jazzben gyakran használt modális skálák felismerése négyszeri lejátszás alapján.
- A jazzben használatos összetett akkordok (ötös és hatoshangzatok) hangstruktúráinak kibontása.
- 4 ütemes, közepes nehézségű jazzes ritmus visszatapsolása nyolcszori eljátszás alapján.

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Rendszeresen hangolt zongora vagy elektromos zongora.
- Metronom.

- CD lejátszó, lemezjátszó készülék, egy zongora és egy ötvonalas tábla.
- A közös elemzésekhez, horizontáláshoz és transzkripcióhoz a jazzirodalom tanításánál használt lemez– és kazettatár– és CD–tár.

III/C. BÁB ÉS SZÍNműVÉSZET (SZÍNjÁTÉK TANSZAK)

1. Az alapfokú színművészeti-bábművészeti képzés célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés - figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait - lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására.

A képzés lehetővé teszi a színművészet területén

- minél változatosabb dramatikus tevékenységformákban való részvételt;
- a színpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését;
- differenciált feladatokon keresztül a dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, azok széles körű alkalmazását;
- az alapvető színpadtechnikai eljárások megismerését;
- a színjáték kulturális tradícióinak megismerését;
- a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését;
- azt, hogy a tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket, készségeiket a színjátékban is alkalmazni tudják;
- minél több élő és felvett színházi előadás, köztük társaik által készített produkciók megtekintését;
- a színházi-drámai formával való kísérletezést, továbbá a színjátéknak, mint művészi kommunikációs formának megtapasztalását;
- azt, hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák; a közös alkotómunka örömteli együttlétét;
- az önkifejezést;
- az önértékelést annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat a színházi tanulmányaik során hasznosítani is tudják.

2. A képzés struktúrája

A képzés tanszakai:

1. színjáték tanszak
2. bábjáték tanszak

2. a. Színjáték tanszak

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

A 2022/2023-as tanévtől:

Színjáték tanszak

Főtárgy: Dráma és színjáték

Kötelezően választható tantárgyak:

Beszéd és vers (1. alapfokú évfolyamtól)

Mozgás és tánc (1. alapfokú évfolyamtól)

Zene és ének (1. alapfokú évfolyamtól)

Színházismeret (3. alapfokú évfolyamtól)

Választható tantárgyak: a színjáték és bábjáték tanszak bármelyik tantárgya

Óraterv (óraszámok heti bontásban)

Színjáték tanszak

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelezően választható tantárgyak			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgyak	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az összes óra rovatában az első szám a heti minimális óraszámot jelöli, a második szám a szakmai program megvalósítása során az egyéni, páros, kis-és nagycsoportos tehetséggondozás számára is időkeretet biztosít.

Az összevont osztályok működéséből következően, valamint az integrált órászervezés lehetőségét figyelembe véve a tanéven belül a tantárgyi óraszámok átcsoportosíthatók. Előképző évfolyam Választható tantárgyi órája a Főtárgy tantárgyból választható.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A dráma és színjáték tantárgy heti órászáma a helyi tantervekben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1-1 órában önálló tantárgyként is oktatja az iskola.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

2. a. 1. A képzés tantárgyai:

Főtárgy

- drámajáték (2) + (1-6. évfolyam),
- színjáték (7-10. évfolyam).

Kötelező tantárgyak:

- beszédgyakorlatok (1-8. évfolyam),
- mozgásgyakorlatok (1-8. évfolyam).

Kötelezően választható tantárgyak:

- vers- és prózamondás (az 1. évfolyamtól választható),
- kreatív zenei gyakorlat (az 1. évfolyamtól választható),

3. A színművészeti-bábművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei a színművészet területén

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása

Drámai/színházi konvenciók alkalmazása

Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése

A színházi műfajok felismerése

A szöveg- és előadáselemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, főbb összetevőinek megismerése, alkalmazása

Drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe vevő - olvasása

Különböző színészi technikák megismerése és alkalmazása

Színházi improvizáció

Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel

Előadásban (játékban) szerepek megformálása (nonverbális: testbeszéd, szereplés, mimika, vokális jelek; jól értelmezhető verbális kommunikáció használata)

A verbális megnyilvánulások tisztasága

A rendezői instrukciók mentén végzett munka

Más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során

Színházi előadások elemzése, értékelése

Digitális alkotáselemzés

Személyes kompetenciák

Helyzetmeghatározás és döntéshozatal

Empátia (érzelmek megértése, elfogadása)

Mozgáskoordináció (térérzékelés)

Műveltség és információszerzés

Önállóság

Önismeret (önkifejezés, önértékelés, érzelmi kontroll, attitűd formálás)

Rendszerezés (lényegkiemelés)

Társas kompetenciák

Kapcsolatteremtés

Kommunikáció és együttműködés (vitakultúra, kooperáció, több nézőpont érvényesítése,

konstruktív alkalmazkodás)

Kompromisszum és tolerancia

Konfliktuskezelés

Nyitottság (másokra történő odafigyelés)

Szociális interakció
Tanulói együttműködésen alapuló tanulás

Módszerkompetenciák

Figyelem összpontosítás
Felhasználható digitális tartalmak
Helyzetfelismerés
Kreativitás, ötletgazdagság
Memória (rövid távú, hosszú távú)
Mérlegelő gondolkodás
Problémamegoldás

4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

4. a. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

4. b. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Azoknál a vizsgatantárgyaknál, amelyeknél a vizsga tartalmában csoportos gyakorlatsor szerepel, ott a szaktanár a megadott gyakorlatok köréből kiválasztott három különböző gyakorlatsort állít össze, amelyből a vizsgán a vizsgabizottság által kijelölt egy gyakorlatsort kell elvégezniük a tanulóknak csoportos formában, a szaktanár irányításával.

4. c. Vizsgatantárgyak a színjáték tanszakon

A művészeti alapvizsga tantárgyai:

1. Dráma és színjáték (főtárgy) valamint
2. Egy a kötelezően választott tantárgyak közül
 - Beszéd és vers
 - Mozgás és tánc
 - Zene és ének
 - Színházismeret

A művészeti záróvizsga tantárgyai:

1. Dráma és színjáték (főtárgy), valamint
2. egy a kötelezően választott tantárgy közül
 - Beszéd és vers
 - Mozgás és tánc
 - Zene és ének
 - Színházismeret

Színjáték és bábjáték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja

szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

4. d. . A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán vers- és prózamondás, kreatív zenei gyakorlat vagy beszédtechnika tantárgyakból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

4. e. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Színjáték tanszakon beszédgyakorlatok, valamint mozgásgyakorlatok tantárgyból előrehozott záróvizsga, bábjáték tanszakon beszéd és ének tantárgyból előrehozott alapvizsga szervezhető.

4. f. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A színházismeret vizsgatantárgyak osztályzatát az előzetesen elkészített írásbeli feladat és a szóbeli vizsgarész osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

5. Feladatok, szakmai követelmények a színjáték tanszakon

5. a. A Drámajáték tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei

A drámajáték főtárgy célja, hogy a különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit,

illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát.

A folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve művészi együttműködésen keresztül tanulótársaival együtt drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

5. a. 1. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre,
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára,
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben,
- érzelmi emlékek felszínre hozására és a szerepjátékokban való kreatív alkalmazására,
- érzékeny kapcsolatteremtésre és annak megtartására,
- tiszta és kifejező verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokra,
- pontos és érzékletes szerepjátékokra társaikkal és egyénileg,
- kreatív dramatizálásra, a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására,
- saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára,
- egyre növekvő intenzitású, tudatosságú és mélységű részvételre a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban,
- különböző - felidézett, illetve az emberi világban tapasztalt - érzelmek verbális, vokális, mozgásos, mimikai és a társművészetek eszköztárát is bevonó eszközökkel történő kifejezésére,
- összetett művészi üzenetek közlésére különböző anyag-, tér- és mozgásformák együttes alkalmazásán keresztül,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

Ismerje

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát,
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- figyelme tudatos összpontosításának szerepét és módját, a fegyelmezett feladatvégzés feltételeit,
- társai, önmaga és a felnőtt világ megfigyelésének módjait, ennek szerepét a szerepjátékok során és az improvizációkban,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák adta lehetőségeket, használatuk lehetséges módjait,
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában,
- az érzelmi emlékezet szerepét, alkalmazásának lehetőségeit a szerepjátékokban,
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit,
- összetett művészi üzenetek közlésének különböző anyag-, tér- és mozgásformák, illetve a szerepjáték lehetőségeit,

- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

5. a. 2. A drámajáték tantárgy vizsgakövetelményei

A művészeti alapkivizsgáló követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Drámajáték

- improvizáció 2-3 perc
- színpadi produkció: jelenet 3-5 perc vagy előadás 15 perc

A vizsga tartalma

A drámajáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

1. Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli *kétfős* jelenet lehet.

A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat. Az egyes tételeknek tartalmaznia kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat.

A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül.

A felkészülési idő 5 perc.

2. Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített *prózai* színházi produkció (2-3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet.

A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

A vizsga értékelése

A drámajáték gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Improvizáció:

- az instrukciók megértése, követése,
- együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),
- színpadi jelenlét,
- figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből),
- sűrítés képessége,
- a jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés),

- a színjáték intenzitása,
- színjátszói kifejezőeszközök,
- karakterábrázolás (a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, karakter tartása).

Színpadi produkció:

- a színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése,
- együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játéktípus kialakítása, tartása),
- figyelem, koncentráció,
- színpadi jelenlét,
- ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás),
- a színjáték intenzitása,
- színjátszói kifejezőeszközök,
- karakterépítés (a karakter tartása, tipikus jegyeinek kiemelése),
- atmoszférateremtés.

5. b. A beszédgyakorlatok tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei

A beszédgyakorlatok tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, az adottságaiknak és képességeiknek megfelelően - dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt - könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez.

5. b. 1. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében,
- a követendő és az elvetendő beszédpélda felismerésére hallás alapján,
- a durva légzéstechnikai, hangadási és artikulációs hibák felismerésére mások és saját beszédében.

Ismerje

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat,
- légző-, hang- és artikulációs játékokat, gyakorlatokat hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal és irodalmi szövegekkel,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat,
- az általában érvényes hangsúlyszabályokat,
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét.

5. b. 2. Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- ismert karakterek hangzásának hiteles létrehozására,
- dramatikus és színpadi munkájában az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására.

Ismerje (az előbbieken kívül)

- a beszéd dallamának változatait és kifejező hatását,
- a beszéd váltásait (erő, magasság, tempó),
- a szövegek tagolásának, földolgozásának lehetőségeit.

5. b. 3. A beszédgyakorlatok tantárgy vizsgakövetelményei

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszédgyakorlatok

- csoportos gyakorlatsor 10-20 perc
- egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat 2-3 perc

A vizsga tartalma

A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze.

1. Csoportos gyakorlatsor

Légző-, hang-, artikulációs, ritmus- és tempógyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

2. Egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlatok

A szó- és mondathangsúly, a hanglejtés, valamint a hangsúly- és hanglejtés-variációk köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatok.

A szaktanárnak 10 tételből álló tételsort kell összeállítania egyénileg elvégezhető feladatokból.

A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága,
- koncentráció,
- együttműködés.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszédgyakorlatok

- csoportos gyakorlatsor 10-20 perc
- egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat 3 perc

A vizsga tartalma

A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze.

1. Csoportos gyakorlatsor

Légző-, hang-, artikulációs, ritmus- és tempógyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

2. Egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat

Ismeretlen prózai szöveg (részlet) felolvasása a hangsúly és hanglejtés szabályainak alkalmazásával.

A felolvasásra szánt szöveget a szaktanár jelöli ki.

A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai

Csoportos gyakorlatsor:

- gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága,
- koncentráció,
- együttműködés.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

Egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat (blattolás):

- a szöveg tagolása,
- a hangsúlyszabályok alkalmazása,
- a hanglejtésszabályok alkalmazása,
- a lényeg kiemelése,
- érdekesség.

5. c. A mozgásgyakorlatok tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei

A tantárgy célja

- a tanuló felkészítése a csoportos dráma- vagy színjáték-foglalkozásokon történő részvételre;
- az alapvető technikai elemek, a bemelegítés részeinek és folyamatának elsajátíttatása és elméleti megismertetése;
- a próbaállapot elérése csoportkohéziós, speciális mozgásos feladatok, illetve a koncentrációt és a kondíciót fejlesztő gyakorlatok révén;
- az esetleges sérülésektől, az ütközéstől, eséstől, az érintéstől való félelem, illetve tartózkodás kialakulásának megelőzése, elkerülése vagy feloldása a mozgás eszközeivel.

5. c. 1. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére a tréning gyakorlatainak végrehajtása során,
- általános bemelegítés megtervezésére és levezetésére.

Ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módzatait.

5. c. 2. Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül) egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, körültekintő levezetésére.

Ismerje

- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait, tréningstílusokat,
- a mozgástechnika tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

5. c. 3. A mozgásgyakorlatok tantárgy vizsgakövetelményei

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 10-20 perc

A vizsga tartalma

Csoportos gyakorlatsor

Bemelegítő, térformáló, térérzékelő, dinamikai, egyensúly- és vezetékes, bizalom-, ugrás-, esés- és talajgyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

A vizsga értékelése

A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága (koncentráció, térhasználat, mozgásritmus, mozgáskoordináció, együttműködés).

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 10-20 perc

A vizsga tartalma

Csoportos gyakorlatsor

Lépés járás-, futás-, ugrás- esés-, talaj-, emelés- és támaszgyakorlatok, dinamikai gyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor.

A vizsga értékelése

A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai

- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága (koncentráció, térhasználat, mozgásritmus, mozgáskoordináció, együttműködés).

5. d. A színjáték tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei

A színjáték főtárgy elsődleges célja, hogy a színházművészet - ezen belül is elsősorban a színjáték - iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a színjátékon keresztül történő önkifejezésre, a színpadi munka alapjainak elsajátítására, valamint a színházi szakmák tevékenységi körének megismerésére. Törekednünk kell arra, hogy az oktatást a tanulók életkori sajátosságaihoz, adottságaihoz, és képességeihez igazítsuk. Mindez természetesen nem azt jelenti, hogy a képzéssel szemben ne lennének tartalmi és formai vonatkozású minőségi

követelmények. Éppen ellenkezőleg: a színjáték főtárgy tanításán keresztül a tanárnak arra kell törekednie, hogy a fiataloknak a színházi és színjátékos ismereteket a számukra legérvényesebb és leghatékonyabb módon közvetítse.

5. d. 1. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékokra,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi improvizációra,
- különféle szerepek megformálására,
- drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe vevő - olvasására,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- a valóságon keresztül értelmezni a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot.

Ismerje

- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadáselemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét, napjaink színházi struktúráját.

5. d. 2. A színjáték tantárgy vizsgakövetelményei

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Színjáték

- improvizáció 3-5 perc
- színpadi produkció: jelenet 5-7 perc vagy előadás 15-30 perc

A vizsga tartalma

A színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

1. Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli *kétfős* jelenet lehet.

A szaktanárnak - a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő - legalább tíz kétfős improvizációs feladatból álló tételsort kell összeállítania. A tételsornak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat.

A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül.

Az etűd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciók alapján variációk bemutatását kéri.

A felkészülési idő 5 perc.

2. Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2-3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet.

A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

A vizsga értékelése

A színjáték gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Improvizáció:

- Az instrukciók megértése, követése,
- a színpadi megjelenítés alapvető szabályainak alkalmazása (érthetőség, láthatóság),
- együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése, rugalmasság - reakció váratlan történésekre),
- stílusérzék (közös játékstílus kialakítása, a választott stílus megtartása, illetve együttes stílusváltás, vagy a játékstílusok tudatos ütköztetése a kifejezés érdekében, az egyes elemek - gesztus, beszédmód, nyelv, mozgás - egysége),
- figyelem, koncentráció,
- karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága),
- a színjáték hitele (az ábrázolás mélysége, igazságtartalma, személyessége, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása),
- az improvizáció „dramaturgiája” (a jelenet indítása, jelenet zárása, cselekményépítés, sűrítés képessége, feszültségteremtés, fordulatok),
- atmoszférateremtés,
- színjátszói kifejezőeszközök, intenzitás,
- fantázia ötletesség, humor.

Színpadi produkció (előadás, jelenet):

- koncentráció, figyelem,
- együttműködés (a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása),
- hiteles játékmód (nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, személyessége, életélmények, tapasztalatok játékká formálása, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása),
- a játék intenzitása,
- karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága, a karakterábrázolás elmélyítése, személyessé tétele),
- stílusérzék (alkalmazkodás a produkció játékstílusához, közös stílushoz illeszkedő színjátékos kifejezőeszközök),

- ritmusérzék (a játék tempójának érzékelése, tartása, pontos, társakhoz igazodó tempóváltás),
- feszültségteremtés,
- atmoszférateremtés.

5. e. A Vers- és prózamondás tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei

A tantárgy tanításának célja, hogy a tantárgy megismertesse a tanulókkal

- azokat a pódiumon előadható népköltészeti és (különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó) irodalmi alkotásokat, amelyek a mindenkori tanulók érdeklődésére számot tarthatnak, előadhatóak és üzenethordozóak,
- azokat az eljárásmodokat és műelemzési metodikákat, kommunikációs folyamatokat, amelyek eredményeként eljuthatnák a művek üzenetének megfigyeltetéséhez és a helyes közvetítéshez,
- a művészi beszédnek és a nonverbális kifejezésnek azokat az eszközeit, amelyek tudatos működtetésével a tanuló a közönség számára is élménnyé transzponálhatja a megszólaltatott művet,
- a különféle előadói stílusirányzatok jellegzetességeit és markáns képviselőik jeles teljesítményét,
- a szónoki beszéd, előadás dramaturgiáját, eszközeit és fogásait,
- a szerkesztés szabályait, a színjátékká formálás törvényszerűségeit,
- a szakrális és profán szertartásokat és azok összetevőit,
- a pódiumi rendezés eszközeit, a látvány, akusztika és térszervezés lehetőségeit;

továbbá ösztönözze a tanulókat arra, hogy

- műveket válogassanak, irodalmi műsort szerkesszenek, szertartásjátékot komponáljanak,
- faggassák, elemezzék a műveket, nekik és koruknak szóló üzenetet keresvén bennük,
- próbálják ki önmagukat különféle nyilvános fórumokon, vers- és prózamondó versenyeken,
- vegyenek részt kommunikációs készségüket fejlesztő drámapedagógiai gyakorlatozásokon,
- járjanak előadóművészi estekre, szertartásokra, oratórikus előadásokra, s keressék az alkalmat, hogy minél több ilyen témájú lemezt és videót hallgassanak, nézzenek.

5. e. 1. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- alkalmazni a légző, artikuláló, beszédtechnikai gyakorlatokat,
- alkalmazni a művészi beszéd és a testnyelv kifejező eszközeit, hogy az olvasás során megértett költői, írói üzenetet sajátjukként tudják átadni a hallgatóknak, a közönségnek,
- a szöveget elemezni és azt megfogalmazni, miért fontos neki a választott alkotás, és mit kíván azzal üzeni a befogadónak,
- előadni kb. 20 szabadon választott művet, önállóan és verskompozícióban is (verset és prózát - népköltészeti és különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó irodalmi alkotásokból válogatva),
- egymás teljesítményét elemezni, körültekintően értelmezni.

Ismerje

- azokat az irodalmi kommunikációs módszereket, amelyek segítségével képes megfejteni a szöveg rejtett, metaforikus üzenetét,
- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket (azok érzelmi-gondolati és eseményes-cselekményes voltának függvényében),
- azokat az improvizatív, kreatív gyakorlatokat, amelyeket az előkészület stádiumában játszanak a kommunikációs készség fejlesztése érdekében,
- a hatásos előadói beszéd komponenseit, készítésének és előadásának szabályszerűségeit.

5. e. 2. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- megfogalmazni szóban és írásban, hogy az adott mű megírására miféle gondolati, érzelmi szándék késztette a költőt, író, s mi az, ami a közvetítő-előadót inspirálja a mű tolmácsolására,
- újabb műveket megszólaltatni,
- megalkotni szerkesztésen alapuló egyszemélyes színjátékukat, továbbá partner segítségével pódiumi térbe helyezni azt (az oratórikus rendezés kívánalmai szerint).

Ismerje (az előbbieken kívül)

- a szerkesztés dramaturgiai és rendezői szabályait, s legyen képes azokat alkalmazni saját szerkesztői, rendezési gyakorlatában,
- a szertartás funkcióját, szertartásokat, a szertartás játék összetevőit, s mindezek alkalmazási lehetőségeit, módjait,
- a szertartás-színház jeles hivatásos és amatőr produkcióit.

A vers- és prózamondás tantárgy vizsgakövetelményei

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Vers- és prózamondás: szerkesztetlen összeállítás 5-7 perc vagy szerkesztett összeállítás 10 perc

A vizsga tartalma

A tanulónak az alábbi összeállítások egyikét alkalmazva kell elkészítenie és bemutatnia egyéni produkcióját.

Szerkesztetlen összeállítás

A tanuló szabadon választott öt művel (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen) készül, a művek összeállításakor nem kell egységes szerkesztői elvet követnie.

A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott produkció(ka)t kell előadnia.

Szerkesztett összeállítás

A tanulónak szabadon választott szerkesztési elvnek megfelelő önálló műsort kell összeállítania. Az összeállítás alapulhat a magyar és a világirodalom alkotásain, dokumentum- és más híranyagokon egyaránt, tartalmazhat zenét és mozgáskoreográfiát. Az anyagválogatást és a szerkesztést a tanulónak önállóan kell végeznie.

Zene-, illetve hangeffektusok, egyéb technikai eszközök alkalmazása esetén a vizsgán igénybe vehető segítő, akinek személyéről a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

A vers- és prózamondás gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

- előadásmód,
- beszédtechnika,
- anyagválogatás, szerkesztés (szerkesztett összeállítás esetén).

5. f. A kreatív zenei gyakorlat tantárgy célja, feladata, szakmai követelményei

A tantárgy célja

- elfogulatlan, felszabadult, ugyanakkor kritikus zenei légkör teremtése, az ösztönös zenei tehetség kibontakoztatása, a zenei készség és széles tájékozottság megteremtése;
- az érzés- és gondolatvilág szavakkal nem megfogalmazható rétegeinek kifejezésre juttatása;
- a zene - mint szavak fölötti hangzó nyelv - sajátos összetevőinek megismertetése;
- a zenei nevelés egyik fő területeként olyan készenléti állapot megteremtése (elsősorban folyamatos ismétlődő gyakorlatok útján), amely hozzásegít a próbához szükséges elmélyült, koncentrált állapot eléréséhez;
- a zenei nevelés másik fő területeként a tulajdonképpeni zenei képzés, amely az évek során a tanulókat képessé teheti maradandó zenei értékek befogadására, reprodukálására, illetve a zenei megnyilvánulási formák újrafogalmazásával kreatív zenei tevékenységek folytatására.

5. f. 1. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- a tiszta, kifejező, karakteres éneklésre,
- könnyű, három- és négyszólamú művek eléneklésére (kotta segítségével),
- egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére,
- meghatározott stílusban dallam improvizálására.

Ismerje

- a magyar népszokások dallamanyagát,
- a főbb zenei stílusokat.

5. f. 2. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes (az előbbieken kívül)

- a különböző népzenei dialektusok szerinti előadásmódra,
- nehezebb, polifon vokális művek eléneklésére (kotta segítségével),
- bonyolultabb ritmuskíséret rögtönzésére,
- egy szituáció hangeffektusainak megtervezésére,
- hangok, hangszerek felhasználására egy hangulat, kép megteremtése érdekében,
- egy történet valódi vagy stilizált hangokkal történő kísérésére (hangaláfestés konvenció).

Ismerje (az előbbieken kívül)

- a különböző népzenei dialektusokat, díszítésmódjukat, jellegzetességeiket,
- a 20. század főbb zenei irányzatait,

- az egyszerűbb, házilag is elkészíthető hangszereket.

5. f. 3. A kreatív zenei gyakorlat tantárgy vizsgakövetelményei

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Kreatív zenei gyakorlat

- csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etűd 10-17 perc
- szólóéneklés vagy dallam-improvizáció 3-7 perc

A vizsga tartalma

A kreatív zenei gyakorlat vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etűd

A csoportos gyakorlatsort a szaktanár állítja össze. Az összeállítás adjon lehetőséget a zenéhez kötődő színpadi képességek minél színesebb bemutatására:

- a ritmus-, metrum-gyakorlatok során a láb, a kéz és a metrikus ének/beszéd egymástól való függetlenítése,
- az akusztikus drámagyakorlatokban ritmus- és/vagy dallamhangszerek segítségével egy akciósor lekövetése, ellenpontozása,
- egy többszólamú kórusmű szituációba illesztése.

A zenés színpadi etűd tartalmazhat prózai, illetve mozgásszínházi elemeket, az összeállítás azonban hangsúlyosan zenei fogantatású legyen.

Szólóéneklés vagy dallam-improvizáció

Szólóéneklés: a tanuló tíz szabadon választott dal előadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a műfaji sokrétűsége (elbeszélő, illetve lírai műfajú, nép-, illetve műdalok). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott dal(oka)t kell bemutatnia. Az előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

Dallam-improvizáció: dallam rögtönzése rövid verses és prózai műre (részletre). A tanulónak a szaktanár által összeállított - rövid, verses, illetve prózai részletekből álló - tételsorokból kell egyet-egyet választania.

A vizsga értékelése

A kreatív zenei gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai

- gyakorlatsor esetén: az elemek ismerete, pontos végrehajtása;
- etűd esetén: a kompozíció íve, megformálása, az együttműködés minősége;
- hangszerhasználat esetén: pontosság, kreativitás, kooperáció;
- éneklés esetén: tiszta intonáció, stílushű előadásmód, szövegerthetőség, prozódiai pontosság (dallamimprovizáció).

IV. ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

1. A Pedagógiai Programmal kapcsolatos záró rendelkezések

1. a. A Pedagógiai Program érvényességi ideje

A Pedagógiai Program 2025. szeptember 01-én lép életbe, ezzel egyidejűleg az előző Pedagógiai Program érvényét veszti.

A Pedagógiai Program módosítását (a bevezetést követő egy év után) kezdeményezheti:

- az iskola igazgatója
- a nevelőtestület bármely tagja
- a szakmai munkaközösségek
- az iskola fenntartója.

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület fogadja el, a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

2. A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

Az átdolgozott Pedagógiai Program minden eleme a testület közös munkája. A munkaközösségek – elolvasás után – kialakították közös véleményüket az első tervezetről, majd továbbították azt az iskola vezetésének. A vezetés a vélemények figyelembevételével elkészítette a végleges változatot, amelyet a testület tagjai aláírásukkal fogadtak vagy utasítottak el.

A Pedagógiai Program egy-egy példánya a követ

kező személyeknél, illetve intézményekben tekinthető meg:

- az Oktatási Hivatal honlapján, a KIR-felületen
- az iskola igazgatójánál
- az intézmény honlapján
- titkárságon

LEGITIMÁCIÓS HATÁROZATOK

A Pápai Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete az iskola módosított Pedagógiai Programját 2025. augusztus 27-i értekezletén egyhangúan elfogadta.

Bödey Tamás Ferenc
igazgató

A Pápai Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola Szülői Szervezete az iskola módosított Pedagógiai Programját 2025. augusztus 28-i ülésén áttekintette és a módosításokkal egyetért.

Orovecz-Dublecz Katalin
Szülői Szervezet elnöke

A Pápai Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola Intézményi Tanácsa az iskola módosított Pedagógiai Programját 2025. augusztus 28-i ülésén áttekintette és a módosításokkal egyetért.

Erki Alexandra
Intézményi Tanács elnöke

ZÁRADÉK

Az intézmény Pedagógiai Programját a nevelőtestület 2025. augusztus 27-i ülésén elfogadta. Az ülésről jegyzőkönyv készült, amely az intézmény irattárában megtalálható. A Pedagógiai Program a vonatkozó jogszabályoknak mindenben megfelel. A Fenntartó részéről a Pedagógiai Program módosítása nem igényel többlet kötelezettségvállalást.

Bödey Tamás Ferenc

Pápai Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola
igazgató